

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsprøven

i

Viborg Kathedralskole

i Aaret 1872.

Viborg.

Trykt hos H. Wissing.

Skolefterretninger

for Skoleaaret 1871—72,
meddelte af Rektor H. H. Lefolii.

I. Afgangsprøven.

a. Før studerende Disciple.

Ved Skrivelse fra Ministeriet af 31te Maj 1871 meddeltes, at den skriftlige Del af Afgangsprøven for studerende Disciple vilde være at henlægge til Torsdagen d. 22de, Fredagen d. 23de og Mandagen d. 26de Juni, hver Dag fra 8 til 12 og fra 4 til 8, samt at Undervisningsinspektøren ikke vilde faa Lejlighed til at overvære den mundtlige Prøve, hvorfor det overlodes Rektor overensstemmende med de gjældende Regler at ordne det fornødne med Hensyn til sammes Fastsettelse og Afholdelse.

Til Prøven indstillede sig følgende 8 Disciple af Skolens 7de Klasse A., som alle vare blevne flyttede fra Skolens 6te Klasse til 7de Klasse B. efter Aarsprøven 1869.

1. **Brix**, Constant Emil, Søn af Sognepræst til Rødding og Krejbjerg Sogne i Salling, J. B. Brix, optagen i Skolens 4de Kl. d. 23de Avg. 1865, fyldt 19 Aar d. 19de Juli 1871.

2. **Bülow**, Fredrik Otto Christian, Søn af General, Kommand. f. 2den jyske Brigade, O. C. S. A. Bülow i Viborg, opt. i 5te Kl. d. 23de Apr. 1868, fyldt 19 Aar d. 4de Juli 1871.

3. **Falkenberg**, Fredrik Holger, Søn af Oberst ved 6te Bataillon af Fodfolket, G. A. Falken-

berg i Viborg, opt. i 3die Kl. d. 23de Avg. 1865, fyldt 18 Aar d. 30te Septbr. 1870.

4. **Gerner**, Jens Carl, Søn af afd. Kptn. C. Gerner i Viborg, opt. i 1ste Kl. d. 23de Avg. 1862, fyldt 19 Aar d. 2den Juli 1871.

5. **Hammer**, Haldor Gorgus Vöggur, Søn af Sognepr. til Rimsø og Kastbjerg Sogne ved Grenaa, Th. L. Hammer, opt. i 3die Kl. d. 23de Avg. 1865, fyldt 18 Aar d. 20de Oktbr. 1870.

6. **Kirketerp**, Morten Viggo, Søn af afd. Proprietær til Grinderslev Kloster i Salling, R. J. Kirketerp, opt. i 3die Kl. d. 23de Avg. 1865, fyldt 18 Aar d. 20de Marts 1871.

7. **Reisz**, Christian Fredrik Julius Viggo, Søn af Kammerass., Amtsfuldm. A. C. B. Reisz i Viborg, opt. i 1ste Kl. d. 24de Avg. 1863, fyldt 17 Aar d. 2den Nvbr. 1870.

8. **Selmer**, Hans Philip Ludvig, Søn af Sognepr. til Simsted m. fl. Sogne ved Hobro, G. A. Selmer, opt. i 2den Kl. d. 13de Febr. 1865, fyldt 17 Aar d. 12te Febr. 1871.

I Bedømmelsen af de mundtlige og skriftlige Prøver deltog med Skolens Lærere Hr. Adjunkt Ovesen fra Aalborg i Mathematik.

Prøvens Udfald ses af den tilføjede Oversigt A, hvor det Tal, der findes indskudt efter hvert Navn, angiver det Tal Points, vedkommende ved Aarsprøven 1869 opnaaede i de fem Fag, der afsluttes med 6te Klasse.

b. For Realdisciple.

(Afgangspr. af lavere Grad efter Bekndtg. af 28de Maj 1859.)

Til denne Prøve stædtes den eneste Discipel, der i det forløbne Aar havde siddet i Skolens 4de Real-

A. Afgangsprøve for studerende Disciple 1871.

	Dansk Stil.		Latin.		Græsk.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturfære.	Hovedkarak- ter	med Points	Hebraisk.
	I Bund. Opg.	II Fri Opg.	skrift- lig.	mdtl.								
Brix, C. E. (23 P.) , , . .	tg. + $\frac{1}{3}$	tg. + $\frac{1}{3}$	tg. + $\frac{1}{2}$	g. + $\frac{1}{2}$	g. ÷ $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	g. ÷ $\frac{1}{3}$	tg. ÷ $\frac{1}{6}$	tg.	Tredie Kar.	35	,,
Bülow, F. O. C. (21 P.) .	g. ÷ $\frac{1}{3}$	g.	tg. ÷ $\frac{1}{6}$	g. ÷ $\frac{1}{6}$	mdl. + $\frac{1}{6}$	g. + $\frac{1}{3}$	mg. + $\frac{1}{3}$	g. ÷ $\frac{1}{3}$	g. ÷ $\frac{1}{3}$	Tredie Kar.	30	,,
Falkenberg, F. H. (29 P.)	g.	tg. + $\frac{1}{3}$	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	mg. + $\frac{1}{3}$	mg.	g. + $\frac{1}{3}$	mg. ÷ $\frac{1}{6}$	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	Første Kar.	64	,,
Gerner, J. C. (31 P.) . .	g. + $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	g. ÷ $\frac{1}{6}$	g. + $\frac{1}{2}$	mg. ÷ $\frac{1}{6}$	mg. + $\frac{1}{2}$	g. + $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	Første Kar.	64	,,
Hammer, H. G. V. (27 P.)	mg.	mg.	tg. + $\frac{1}{3}$	mg. ÷ $\frac{1}{6}$	mg. ÷ $\frac{1}{6}$	mg. ÷ $\frac{1}{6}$	g. ÷ $\frac{1}{6}$	g.	g. + $\frac{1}{3}$	And. Kar.	61	,,
Kirketerp, M. V. (35 P.) .	mg.	mg. + $\frac{1}{3}$	mg. + $\frac{1}{6}$	mg. + $\frac{1}{2}$	mg. + $\frac{1}{6}$	ug.	mg. + $\frac{1}{2}$	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	Første Kar.	78	,,
Reisz, C. F. J. V. (23 P.)	g. + $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	g. ÷ $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	g.	mg. ÷ $\frac{1}{6}$	g. ÷ $\frac{1}{6}$	mg.	g.	And. Kar.	57	,,
Selmer. H. P. L. (27 P.)	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	tg. + $\frac{1}{3}$	ug. ÷ $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	mg. ÷ $\frac{1}{6}$	g. ÷ $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{2}$	mg.	And. Kar.	62	,,

klasse A, og som var bleven opflyttet i 4de Realkl. B efter Aarsprøven 1869, nemlig:

Jørgensen, Hans Henrik Gottlieb Ferdinand, Søn af Gaardejer H. Jørgensen til Tangsgaard i Gudum Sogn ved Struer, opt. i 1ste Kl. d. 23de Avg. 1865, fyldt 14 Aar d. 27de Sptbr. 1870.

Opgaverne til den skriftlige Del af Prøven vare følgende:

Til dansk Stil, fri Opgave: Hvad forstaar man ved et Husdyr, hvilke saadanne have vi i Danmark, og hvad Nytte have vi af dem?

Til dansk Stil, bunden Opgave: Hvor vidt strakte den geografiske Kundskab sig i Oldtiden; hvilke ere de vigtigste Opdagelser, der siden ere blevne gjorte; og hvorledes skete de.

Til Regning: En Mand kjøber 26 Td. $3\frac{1}{2}$ Skp. Rug til 2 Mk. $2\frac{2}{3}$ Sk. for $2\frac{2}{15}$ Fdk.; denne Rug svinder $16\frac{2}{3}$ pct. Senere kjøber han 27 Tdr. 1 Skp. $2\frac{2}{3}$ Fdk. til 6 Rdl. 2 Mk. for 1 Td. 4 Skp. $3\frac{1}{2}$ Fdk.; denne Rug svinder ikke. Paa de Penge, han gav for den første Rug, vil han vinde $16\frac{2}{3}$ pct.; paa dem, han gav for den sidste, 10 pct. Naar han nu blander disse Kornsorter sammen, til hvilken Pris maa han da sælge 1 Td. af Blandingen? Prisen angives i Rd. Mk. og Sk.

$$2. x = \frac{0,32456^5 \cdot \sqrt[6]{0,0034216}}{0,235^4 \cdot \sqrt[7]{62,343}}$$

I Bedømmelsen af Prøverne deltog med Skolens Lærere Hr. Overretsprokurator Morville i Naturhistorie og Hr. Arkitekt Tholle for Tegneprøvernes Vedkommende.

Prøvens Udfald ses af den tilføjede Oversigt B.

B. Afgangsprøve for Realdisciple 1871.

	Dansk		Historie.	Geograf.	Arithmetik med Regn.	Geometri.	Tysk.	Naturhist.	Skrivning og Tegning.	Udfald.	Fransk.	Engelsk.
	mdtl.	skr.										
Jørgensen, H. H. G. F.	g.	g.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	ug.	mg.	Bestaaet med 56 P.	mg.	g.

II. Undervisningen.

Før Loven af 1ste April 1871 „om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark“ kunde træde ud i Livet, maatte der udgaa en kongelig Anordning om dens Gjennemførelse i det enkelte. Det viste sig imidlertid ikke muligt at faa denne Anordning udfærdiget saa betids, at Skolerne derefter kunde ordne Undervisningsplanen for nærværende Skoleaar 187½. For at dette dog ikke skulde volde nogen Udsættelse i Lovens Ikrafttræden, udsendte Ministeriet under 12te Juli f. A. til samtlige Skoler en Skrivelse, hvorved der „aldeles konfidentielt“ meddeltes Oplysning om saadanne Punkter, i hvilke Ministeriets Bestemmelse allerede var fattet, og som, om de ogsaa muligens vilde blive optagne blandt de Hans Majestæt til Afgjørelse forelagte Punkter, dog vare af saadan Natur, at der om deres Afgjørelse paa den af Ministeriet paatænkte Maade ikke kunde ventes at opstaa nogen Tvivl.“ I Korthed gik de saaledes trufne Bestemmelser ud paa, at Afgangsprøven i den ny Skikkelse vilde være at afholde første Gang ved Udgangen af Skoleaaret 1874—75; fremdeles at i samtlige Skoler fra Begyndelsen af indeværende Skoleaar Timeplanen blev at ordne saaledes, at det i 5te (ny 3die) Klasse stod Disciplene frit at vælge imellem de to Retninger, hvori Undervisningen efter den ny Lov skulde dele sig paa Skolens højere og højeste Trin, det vil sige: imellem Undervisning i Græsk eller i Naturlære; og endelig at Realundervisningen i de lærde Skoler blev at anlægge saaledes, at Realdisciplene i ny 1ste og 2den (nuværende 3die og 4de) Klasse kunde følges med de studerende Disciple undtagen selvfølgelig i Latin, og i ny 3die og 4de (nuværende 5te og 6te) med den

matematisk - naturvidenskabelige Afdelings Disciple; i de Timer, hvori de studerende skulde have Latin, skulde Realdisciplene have Engelsk, geometrisk Tegning og Tysk. — For saa vidt der tidligere havde været dem, der havde frygtet, at de Skoler, der ikke i Loven selv vare bestemte til fra Begyndelsen af at indrettes paa at gennemføre Tvedelingen helt igjennem — og til dem hører jo Viborg Kathedralskole — at disse Skoler skulde komme til at afgive Disciplene af en af Retningerne allerede ved Indtrædelsen i (ny) 3die Klasse, saa var nu Frygten herfor hævet ved det andet af de oven nævnte Hovedpunkter; det var givet, at vor Skole vilde kunne beholde Disciple af begge Retninger i det mindste indtil Udgangen af (ny) 4de Klasse. I det første Hovedpunkt laa, hvad der i den nævnte Skrivelse ogsaa udtrykkelig udførtes i Enkelthederne, at Skolens nuværende Klasser fra neden af indtil 5te medregnet for indeværende Skoleaar skulde ordnes efter den ny Undervisningsplan. Og af det tredie syntes det at kunne sluttes, at det var Ministeriets Mening, at ved alle lærde Skoler Realundervisningen skulde beregnes paa at afsluttes med Afgangsprøven af højere Grad, medens den hidtil her ved Skolen som ved flere andre kun havde kunnet føre Disciplene til Afgangsprøven af lavere Grad. Men uden Hensyn til, om dette virkelig var Ministeriets Mening, eller det herefter som hidtil vilde blive tilstædt enkelte Skoler at afholde Afgangsprøven af lavere Grad, saa maatte jo her ved Skolen Undervisningen føres til Ende for de Disciple, der med det Maal for Øje, som Skolen hidtil havde givet dem Ret til at stille sig, her havde valgt Realvejen, altsaa i det mindste, til det Sæt havde gennemgaaet den herværende toaarige 4de Realklasse,

som efter Aarsprøven 1871 blev opflyttet fra 3die Realkl. til 4de Realkl. B. Efter dette Hensyn ordnedes i det Forslag til Fag- og Timefordeling for indeværende Skoleaar, som efter Slutningen af forrige Skoleaar indsendtes til Ministeriets Godkjendelse, Undervisningen i 4de Realklasse; da derhos de med denne sideordnede studerende Klasser efter Ministeriets Skr. af 12te Juli i indeværende Aar skulde ordnes efter den ny Lovs Krav, altsaa det ugentlige Timetal i dem indskrænkes til det ved denne Lov fastsatte Maal, saa gennemførtes samme Indskrænkning ogsaa for 4de Realkl., og i begge Henseender bifaldt Ministeriet den foreslaede Ordning. Ligeledes fandt det Ministeriets Bifald, at der i Skolens nuværende fem nederste Klasser, i hvilke som sagt Timetallet skulde indskrænkes, blev henlagt 4 Timer ugentlig til Gymnastikundervisning.

Efter disse Bemærkninger skal jeg meddele, hvorledes Skolens Arbejde ved indeværende Skoleaars Begyndelse var fordelt imellem dens Lærere, hvorved jeg dog ikke bør undlade at bemærke, at den Overgangstilstand, hvori Skolen for Tiden befinder sig, har gjort det umuligt at fordele Timerne saaledes, at alle Lærere kunde faa det anordnede fulde Tal af 24 Timer.

Rektor Lefolii: Dansk i 4de Realkl. og 1ste Fælleskl., Latin i 7de Kl.....	17	Timer.
Ovrl. Prof. Wesenberg: Latin i 6te og Græsk i 6te og 5te stud. Kl.....	18	—
Ovrl. Bahnson: Religion i alle Kl., Hi- storie i 1ste Fælleskl., Fransk i 3die Kl. og 2den Fælleskl. og Hebraisk i 7de Kl. A.	27	—
Adj. Dohn: Mathematik i 7de, 6te, 5te		

og 4de stud. Kl. og Naturlære i 7de Kl. A.	25	Timer.
Adj. Greibe: Dansk i 7de og 6te Kl., Græsk i 7de Kl., Fransk i 7de, 6te, 5te og 4de stud. Kl. og i 4de Real-klasse og Engelsk i 7de Kl. og i 4de og 3die Realkl.	27	—
Adj. Feddersen: Geografi og Naturhistorie i samtlige vedkommende Kl...	30	—
Adj. Ramsgaard: Latin i 5te, 4de og 3die stud. Kl.	20	—
Adj. Heise: Dansk i 3die Kl. og 2den Fælleskl. og Historie i alle Kl. undtagen 1ste Fælleskl.	26	—
Adj. Petersen: Naturlære i 7de Kl. B og den math.-naturvidensk. Afdeling af 5te Kl., Matematik i 4de Realkl. og 3die Kl. og Regning i samtlige vedkommende Kl.	31	—
Kand. Elmqvist, Lærer uden fast Ansættelse: Dansk i 5te og 4de stud. Kl. og Tysk i samtlige vedkommende Kl.	23	—
Timel. Ltnt. Gjerding: Skrivning, Tegning, Gymnastik, Svømning og Riffel-skydning i samtlige vedkommende Kl.	34	—
Organist Amberg: Sang med hele Skolen	5	—

I alt 283 Timer.

Den hidtil skildrede Ordning blev imidlertid kun i Virksomhed indtil Udgangen af Aaret 1871. Da skete der en Forandring med Skolens Realundervisning, saaledes at denne ordnedes til at kunne afsluttes med Afgangsprøven af højere Grad, og det vil i

Aar være sidste Gang, Skolen holder Afgangsprøve af lavere Grad. Det havde hidtil været antaget, at denne særlig passede for Forholdene her i Byen og det Opland, hvorfra Skolen væsentlig faar Tilgang af Disciple. Alligevel havde der, siden den derefter afpassede Realundervisning indførtes her ved Begyndelsen af Skoleaaret 18 $\frac{2}{3}$, dog stadig været enkelte, der hellere havde villet have deres Sønner forberedte til Afgangsprøven af højere Grad. Og da nu Loven af 1ste April f. A. havde bestemt, at den ved Udgangen af (ny) 4de Klasse afholdte Aarsprøve, naar den bestodes med et vist Pointstal, skulde give samme Adgang til højere Undervisningsanstalter og Fagprøver som Afgangsprøven af højere Grad for Realdisciple, saa var der ved Slutningen af forrige Skoleaar flere Fædre, der lod Sønner, som opflyttedes fra 2den Fællesklasse, indtræde i 3die studerende Kl., blot for at de i sin Tid kunde naa samme Rettigheder som ved Realafgangsprøven af højere Grad. Det var fremdeles vitterligt, at flere Fædre, som i forrige Skoleaar havde haft Sønner siddende i 3die Realkl., ønskede, at disse havde kunnet naa det samme Maal. Derfor vedtoges det efter afsluttet Aarsprøve ifjor for de dygtigste af de Disciple, der erklæredes for modne til at opflyttes fra 3die Realkl., at gjøre det muligt at indtræde i 4de stud. Kl. paa det Vilkaar, at de ved privat Undervisning skulde sørge for at komme saa vidt i Latin, at de fra Halvaarsprøven af kunde følges med Klassens andre Disciple i dette Fag. Det var i alt 5 Disciple, Skolen gjorde dette Tilbud; og de modtog det alle. Saaledes kom 4de Realkl. B og 3die Realkl. til at begynde indeværende Skoleaar med henholdsvis 5 og 9 Disciple, medens begge Klasser vilde have været en Del større, saa fremt Loven ikke

havde indeholdt den ovenfor omtalte Bestemmelse. Det kunde antages for sikkert, at der her paa Egnen herskede et almindeligere Ønske, end man hidtil havde antaget, om at faa Skolens Realundervisning indrettet paa at afsluttes med Afgangsprøven af højere Grad. Og da Ministeriet ved Rundskrivelse af 26de Avg. meddelte sin Beslutning om at faa Realundervisningen ved samtlige lærde Skoler ordnet paa en til dette Maal afpasset Maade, maatte det agtes for ønskeligt, at der snarest mulig kunde blive Lejlighed til at omordne Realundervisningen her ved Skolen. Denne Lejlighed kom da ogsaa, før det kunde ventes. Af de 5 Disciple, hvormed 4de Realklasse B begyndte indeværende Skoleaar, udmeldtes de 2 i December Maaned forrige Aar; og om en 3die erklærede hans Fader paa gjort Spørgsmaal derom, at han ikke skulde tage Afgangsprøven men udtræde efter sin Konfirmation ved Paasketid. For den 4des Vedkommende erklærede hans Fader, at hen vel ønskede, at Sønnen skulde forberedes til at afslutte sin Skolegang ved en Afgangsprøve, men det var ham ligegyldigt, enten denne blev af højere eller af lavere Grad. Og den 5te var saaledes stillet, at der ikke med Sikkerhed kunde gjøres Regning paa, at han vilde blive moden til at stædes til Afgangsprøve af lavere Grad i Sommeren 1873. Under saadanne Omstændigheder, med Udsigterne til i Skoleaaret 187 $\frac{2}{3}$ kun at faa saa svag en Besætning i 4de Realkl., maatte det anses for aldeles utilraadeligt at fortsætte Realundervisningen med 4de Realkl. B længere end uundgaaelig nødvendig. Under 28de Decbr. f. A. gav da ogsaa Ministeriet efter Indstilling herfra sit Minde til, at Realundervisningen her ved Skolen fra 1ste Januar af maatte indrettes paa at afsluttes med

Afgangsprøven af højere Grad. Den ovenfor nævnte ene Discipel flyttedes ved dette Tidspunkt som Realist over i 4de studerende Klasse, og for de to Disciples Vedkommende, som derefter kom til at sidde i 4de Realkl. B, gaves der Afkald paa særlig Undervisning i Mathematik, saa at de i de Timer, hvori 4de Realkl. A havde dette Fag, fik Undervisning i Regning. Denne Forandring voldte, at

Adj. Greibe fra Nyaar af havde i alt 30 Timer.

— Petersen	—	—	25	—
og Kand. Elmqvist	—	—	25	—

saa at det hele Tal Lærertimer blev 282 Timer; og Arbejdets Fordeling paa de enkelte Fag i hver Klasse, som den har været siden Nyaar, ses af nedenstaaende Oversigt.

Klasse . .	1	2	3 st. Rl.	4 st. Rl.	4Rl. a	5 hist. mt.	6	7 b	a	I alt Lærer timer
Dansk . . .	5	5	2. 1	2	3	2	2	3		25
Latin . . .	"	"	6	7	"	7	9	1. 7. 1		38
Græsk . . .	"	"	"	"	"	4	5	5		14
Hebraisk . .	"	"	"	"	"	"	"		2	2
Tysk	4	4	2. 1	2. 1	3	2	2	"		21
Fransk . . .	"	4	3	3	(2)	3	3	1		17
Engelsk . . .	"	"	3	4	(2)	"	"	2	1	10
Religion . .	3	2	2	2	(2)	2	2	2		15
Historie . .	3	3	2	2	3	2	3	3		21
Geografi . .	2	2	2	2	3	2	2	"		15
Arithmetik	"	"	2	2	2	2	2	2	2	14
Geometri . .	"	"	"	2	2	2	2	2	2	12
Regning . .	4	4	2	"	3	"	"	"		13
Geom. Tegn.	"	"	2	"	"	2	"	"		4
Naturhist. .	2	2	2	2	3	2	2	"		15
Naturlære .	"	"	"	"	"	2	"	2	3	7
Skrivning .	4	2	1 (1)	2	((2))	"	"	"		9
Frihaandst.	3	2	2	2	(2)	"	"	"		11
Sang	2	2	2	2	2	2	2	2		5
Gymnastik .	4	4	4	4	4	4	2	2		14
Ialt ugtl. T.	36	36	6.30. 6	7.29. 7	36	4.32. 4	38	9.25. 11		282

Fransk har i 4de Realkl. A været et frit Fag, saa at de Disciple, der ønskedes underviste deri, have kunnet faa denne Undervisning sammen med 4de stud. Kl.; men i saa Fald have de selv maattet skaffe sig den Undervisning i Skrivning, som de trængte til. I Religion har samme Klasse været slaaet sammen med 4de stud. Kl.; i Engelsk og Fransk med 4de Klasses Realafdeling; og Skrivning har den (for de Disciples Vedkommende, der ønskede Undervisning heri og ikke i Fransk) lige som 3die Realklasse haft sammen med andre Klasser.

Til Understøttelse for Læreren har ved Gymnastikundervisningen været antaget den militære Gymnastiklærer, Sergent ved 6te Btln. af Fodfolket, Honoré, som altsaa har haft 14 Timer ugentlig; ved Svømningen Sergent ved 29de Btln. Naarup, som i den vedkommende Del af Aaret 1871 har haft 10 Timer ugentlig; og ved Riffelskydningen Sergent Hennings, som i Regnskabsaaret 18 $\frac{1}{2}$ i alt har haft 45 Timer.

Under 7de Avg. f. A. blev hidtilværende konstitueret Lærer, polyteknisk Kandidat F. J. V. Petersen af Hans Maj. Kongen allernaadigst beskikket til Adjunkt ved Skolen.

III. Disciplene.

Ved Enden af Maj Maaned 1871 talte Skolen 83 Disciple, hvoraf der i de studerende Klasser sad 35, i Realklasserne 22 og i begge Fællesklasser 26.

Før Skoleaarets Slutning udtraadte af 3die Realklasse Herman Møller, for at han kunde faa sin videre Undervisning privat i Hjemmet; og af 5te stud.

Kl. døde Theophilus Matzen af Brystsyge, som han i flere Aar havde lidt af. Efter overstaaet Afgangsprøve afgik de tidligere omtalte 8 studerende Disciple og 1 Realdiscipel. Efter Aarsprøvens Afslutning udtraadte af 5te Kl. Gustav Vilhelm Møller, hvis Fader var bleven forflyttet til kirkeligt Embede paa Fyn; fremdeles af samme Klasse Peter Daniel Bruun, for at han paa anden Maade kunde faa den Undervisning, han endnu behøvede; og af 2den Fællesklasse Peter Koch, hvis Forældre havde forladt Byen. Derimod optoges ved det ny Skoleaars Begyndelse 17 Disciple, saa at Aaret begyndte med et Tal af 86 Disciple.

I September Maaned udtraadte af 3die Real- og 2den Klasse Brødrene Anton og Vilhelm Guldberg, for at de kunde faa deres videre fornødne Undervisning privat i Hjemmet; ved Ugangen af Aaret 1871 af 4de Realkl. B Brødrene Johannes og Axel Plenge, hvis Forældre vare flyttede til Hillerød; af 5te Klasses hist.-sprogliche Afdeling Oluf Isidor Olsen, hvis Fader var bleven forflyttet til kirkeligt Embede i de indlemmede slesvigske Kredse; og af 3die stud. Kl. Fætrene Peter og Frederik Hjort Lorenzen, da den førstes Fader var bleven forflyttet til Kjøbenhavn; og endelig ved Ugangen af April Maaned af 4de Realkl. B Hans Lorentzen, som var bleven konfirmeret ved Paasketid og nu kom i Handelslære. Derimod er der i Løbet af Skoleaaret blevet optaget 3 Disciple.

Saaledes tæller Skolen nu den 12te Maj 81 Disciple, af hvilke der i de studerende Klasser sidder 41, i Realklasserne 19 og i begge Fællesklasser 21. Efter deres Fordeling i Klasserne ere de i Bogstavorden følgende; ved dem alle angives deres.

Faders Navn og Stilling, ved de ny optagne til-
lige hver enkelts Fødselsdag og Fødselsaar (efter
Ministeriets Forskrift i Cirkulære af 9de Avg. f. A.)

7de Klasse A.

1. Eckert, Emil U. H. (afd. Toldkontr. G. E. i Lemvig.)
2. Falkenberg, Einar, (Oberst v. 6te Btl. G. A. F. i Viborg).

7de Klasse B.

1. Rendtorff, Johns. H. C. J. (Proptr. H. Th. R. til Himmelstrup Hvdg. i Lee Sogn, Middelsom Hrd., Viborg Amt.)

6te Klasse.

1. Bregendahl, Albrt. L. U. (Etsrd. Landsoverretsass. L. N. B. i Viborg.).
2. Fischer, Ulrick B. F. (Apotkr. S. J. S. F. i Viborg).
3. Hansen, Carl Chr. J. A. (Dr. phil. Sognepr. P. H. til Højslev, Dommerby og Lundø Sogne i Fjends Hrd., Vib. Amt).
4. Langhoff, F. Avg. H. (Sognepr. J. F. B. L. til Højbjerg og Elsborg Sogne i Lysgaard Hrd., Viborg Amt).
5. Møller, Osk. M. R. (Prkt. Læge, Dr. H. Chr. M. i Hammershøj).
6. Nielsen, P. Hannibl. B. (Kpt. P. H. N. v. 29de Btln. i Viborg).
7. Olesen, Fredrik Chr. D. (Prptr. Chr. O. til Kabel Hvdg. i Nørlem Sogn, Skodborg Herred, Ringkjøbing Amt).
8. Reisz, Emil V. (Kmrass., Amtsfldm. A. C. B. R. i Viborg).

5te Klasse.

a. Sprogl.-hist. Afdeling.

1. Hammershøj, Andreas (Skolelærer T. H. i Vib.).
2. Koefoed, N. Richard (Jærnstøber H. K. i Vib.).

3. Mynster, Jakob P. J. (afd. Sgnpr. P. G. M., —
Plejefader Sgnpr. Kuhlmann til Borbjerg Sgn.
i Hjerm Hrd., Ringkjøbing Amt).
b. Mathem.-naturvidensk. Afdling.
4. Jespersen, Andreas L. (Justrd. Postmester A. P.
J. i Vib.).

4de Realklasse A.

1. Andersen, Andr. Nikolaj I. (afd. Gaardejer A. til
Kjærsgrd. i Højbjerg Sogn, Lysgaard Herred,
Vib. Amt).
2. Elsass, Julius (Gjestgiver M. E. i Vib.).
3. Elsass, Nikolaj, ældre Broder til foran nævnte.
4. Holm, Charles (Plejef. Brænderiejer Haubroe i V.).
5. Holm, P. Gerhard (Manufktrh. P. G. H. i Skive).
6. Monrad, Axel T. (førværende Kollabor. v. d. lrd.
Sk. i Flensborg, Chr. F. M., nu priv. Skole-
bestyrer smstds.)
7. Møller, Lavr. N. N. (Kbm. N. M. i Viborg).
8. Vilstrup, Johannes (Sognepr. C. V. til Resen og
Humlum Sogne i Skodborg Hrd., Ringkjøbing
Amt).

4de Realklasse B.

1. Jensen, P. (Gaardm. F. C. J. i Stanghede, Dolle-
rup Sogn, Nørlyng Hrd., Vib. Amt).

4de Klasse.

1. Studerende Afdeling.

1. Caroc, Johannes (Oberst og Kommandør for 29de
Btl. V. G. C. i Vib.)
2. Carstensen, P. M. Johannes V. (Kmrrd., Postm.
C. E. C. i Holstebro).
3. Herholdt, Nikolaj C. H. (Knehrd., Hrdsfgd. N. C.
H. i Lysgaard Hrd., Vib. Amt).
4. Jacobsen, Johan (Kbm. S. J. i Holstebro).
5. Koch, P. Gabriel, født den 20de December 1858

- (Sgnpr. C. F. R. til Vildbjerg og Nøvling Sgne i Hammerum Hrd. og Timring Sgn. i Ulvborg Hrd., Ringkjøbing Amt).
6. Møller, Thomas C. (Prptr. J. C. M. til Vejbjerg Gaard i Resen Sgn., Skodborg Hrd., Ringkjøbing Amt).
 7. Petersen, Niels P. (Malerm. J. P. i Viborg).
 8. Røgind, Jens C. J. (Sgnpr. J. R. til Vejrum Sgn. i Hjerm Hrd., Ringkjøbing Amt).
 9. Schaltz, Jakob H. V. (Kbm. C. S. i Viborg).
 10. Schumacher, O. Carl C. (førv. Hrdsfgd. O. C. C. S. i Faaborg).
 11. Steinert, Emil C. J. (Overhornbl. C. F. S. i Vib.).
 12. Ulrich, Axel L. (Vejinsp. T. R. V. U. i Vib.).
 13. Welding, Christian F. A. (Stiftspr. F. P. W. til Brøndbyvester og -øster Sogne ved Kbhvn.).
 14. Ziebe, Alfred V. E. (Bogholder L. V. Z. ved Straffeanst. i Viborg)

2. Realafdeling.

1. Engelhardt, Valdemar Frdnd. Imnl., født d. 23de April 1858 (Kaptajn og Stabschef ved 2den jydsk Brig. C. O. C. E. i Viborg).
2. Olesen, C. M. Hillebert (Prptr. J. O. paa Gudumkloster Hvdgd. i Gudum Sogn, Skodborg Hrd., Ringkjøbing Amt).

3die Klasse.

1. Studerende Afdeling.

1. Andersen, A. Kristian, født den 19de Avg. 1859 (Møller G. A. i Jebjerg Sgn., Nørre Herred, Viborg Amt).
2. Damsgaard, Søren (Skolel. N. S. D. i Vinderslev, Lysgaard Herred, Viborg Amt).
3. Essmann, Gustav F. (Kaptajn N. C. E. ved 6te Btl. i Viborg).

4. Faber, Johannes H. (Borgm. og Byfgd. C. G. G. F. i Viborg).
5. Feddersen, Peter (Adj. A. F. F. v. Kthdrlsk. i Vib.).
6. Kjær, J. Anton, født den 18de Maj 1859 (Prprt. S. C. C. K. paa Baadsgrd. i Krejberg Sogn, Rødding Hrd., Viborg Amt).
7. Koefoed, A. Vilhelm, Broder til Nr. 2 i 5te Kl.
8. Lind, Jens Georg (Kontorist L. V. L. i Viborg.)
9. Olesen, Christen, Broder til Nr. 2 i 4de Klasses Realafdeling.
10. Schmidt, Johan Ludvig (Justitsr., Landsoverretts-assessor J. L. S. i Vib.).
11. Willesen, Lars Gustav (Mølle ejer L. K. W. paa Nørremølle ved Vib.).
12. Worm, Valdemar, født d. 27de September 1859 (Sgnpr. R. T. W. til Gudum og Fabjerg Sgne i Skodborg Hrd., Ringkjøbing Amt).

2. Realafdeling.

1. Andersen, J. Julius, Broder til Nr. 1 i 4de Real-klasse A.
2. Fallesen, Niels C. F. (Farverm. C. E. F. i Vib.).
3. Gad, Johannes (Sgnpr. C. P. G. til Ørslevkloster og Ørum Sgne i Fjends Hrd., Vib. Amt).
4. Greibe, F. Vilhelm (Adj. A. C. G. ved Kthdrlsk. i Viborg).
5. Lange, Anton Soph., født den 28de Januar 1859 (Stiffader Kbm. Mølgaard i Ringkjøbing).
6. Oest, Nikolaj (Kptn. ved 39de Btl. J. F. S. O. i Viborg).
7. Samson, Jakob (afd. Kbm. E. S. i Viborg).
8. Wiberg, Carl P. F. (afd. Kjøbmd. C. C. F. W.; — Stiffader Kbm. J. Christensen i Viborg).

2den Fællesklasse.

1. Bay, O. Rasmus (Gaardejer H. J. B. B. i Løvel, Nørlyng Hrd., Vib. Amt.)

2. Gjerding, H. C. A. Julius (Timelær. ved Viborg
Kathedralsk., Ltnt. O. J. F. G.).
3. Jørgensen, Markus C. (Gaardejer H. J. paa Tangs-
gaard i Gudum Sogn, Skodborg Hrd., Ring-
kjøbing A.)
4. Halle, Hagbart F. (Snedkerm. J. F. J. H. i Vib.).
5. Lorenzen. Carl (Dyrlæge V. L. i Vib.).
6. Riegels, Fredrik V. (afd. Plantør F. V. R. i Vib.).
7. Sandberg, Otto A. (Kbm. C. S. i Viborg).

1ste Fællesklasse.

1. Andersen, J. Christian E., født den 4de Maj 1861
(afd. Krobestyrrer J. H. A. — Stiffader Pro-
prietær Møller paa Engelsborg ved Vib.).
2. Conrau, Hans, født den 8de Avg. 1861 (Driftsin-
spektør F. G. A. C. i Viborg).
3. Elsass, Harald, født den 9de Marts 1861, Broder
til Nr. 2 og 3 i 4de Realkl. A.
4. Essemann, Charles M., født den 17de Juli 1860
(Kbm. F. C. E. i Viborg).
5. Faber, Christian, født den 16de Febr. 1862, Bro-
der til Nr. 4 i 3die Klases stud. Afdeling.
6. Goos, Adolf G. C. E., født den 31te Avg. 1862
(Herredsfgd. i Fjends- og Nørlyng Hrdr. H.
A. T. W. G. i Vib.).
7. Hansen, Nikolaj M., født den 3die Marts 1860
(Bagerm. A. C. H. i Vib.).
8. Hjardemaal, Lavrids, født den 27de April 1862
(Kbm. J. P. C. H. i Vib.).
9. Morville, P. Georg C., født den 8de Avg. 1861
(Landsoverretsprokurator G. M. i Viborg).
10. Preisler, Fredrik C., født den 17de Maj 1861
(Kbm. G. D. P. i Viborg).
11. Schmidt, F. Emil, født den 10de Januar 1861,
Broder til Nr. 10 i 3die Klases stud. Afd.

12. Søborg, Knud C., født den 31te Maj 1861 (Farverm. og Fabrikant J. C. S. i Viborg).
13. Ulrich, Frederik C., født den 20de Januar 1862, Broder til Nr. 12 i 4de Klasses stud. Afdl.
14. Wiberg, J. Ulrik A., født den 8de Oktober 1860, Broder til Nr. 7 i 3die Klasses Realafdeling.

IV. Aarets Arbejde.

(Beretningen sluttet d. 13de Maj.)

Dansk. 1ste Flskl. (Rkt. Lefolii, 5 Tmr.) Til Øvelse i Læsning er brugt Lefoliis „Fortællinger og Sagaer“, 1ste Samling. Efter sammes „Fortæll. Digte for yngre Børn“ er der læst Digte udenad, hidtil i alt 10 større og mindre, hver Uge en Lektie paa henved 30 Linier. Af Stile er der skrevet en hver Uge, hidtil i alt 32, altid paa Skolen og altid Gjenfortælling; foruden Retskrivningen og den simple Sprogform er ogsaa Tegnsætningen derved blevet indøvet. Desuden have de 3 svageste Disciple og en Del af Aaret endnu en 4de til hver Dag hjemme maattet skrive en Stilebogsside af efter den trykte Bog. Af Sproglæren er Ordklasserne, Sætningsledene og de vigtigste Bøjningsformer og Sætningsforhold blevne behandlede under mundtlig Samtale og Forklaring, dels ved Gjennemgangen af Stilene, dels ved Analyse; i den sidste Halvdel af Aaret er det saaledes udviklede hver Gang bag efter blevet efterset i Lefoliis „Kortf. dansk Sprogl.“, 2den Udg. I det enkelte er der om Fremgangsmaaden givet nærmere Forklaring i Indbydelsessk. fra ifjor og tidligere Aar. — 2den Flskl. (Adj. Heise, 5 Tmr.) Undervisningen er i det hele bleven ført efter samme Grundsætninger, paa samme Maade og med Benyttelsen af samme Bøger som i 1ste Flskl. Hidtil er der i alt

læst 10 større og mindre fortæll. Digte udenad og skrevet 38 Stile, en hver Uge, som sædvanlig er bleven begyndt paa Skolen og fuldendt hjemme. I Sproglæren er der givet skarpere Bestemmelser og medtaget flere Enkeltheder end i 1ste Flskl. — 3die Kl. (Adj. Heise, 2 Tmr., Realafdelingen desuden 1 Tm.) Til Øvelse i Oplæsning og Analyse er brugt Hammerichs „Danske og norske Læsest.“, til Udenadslæren og Øvelse i Fremsigelse af Vers Lefoliis „Fortællende Digte for ældre Børn“, hvoraf der er lært 8 Digte. Hver Uge er der skrevet en Stil hjemme, enten en Gjenfortælling eller en Besvarelse af et let historisk Spørgsmaal, hidtil i alt 26. Desuden har Realisterne til deres særskilte Time skrevet hidtil i alt 30 Stile. — 4de Kl. (Lr. Elmqvist, 2 Tmr.). Der er læst Oehlenschlägers Aladdin og Vaulundurs Saga, Fortællinger af Blicher og Tolderlund og Brudstykker af Hauchs Thorvald Vidførles Saga. Af Stile er der i Alm. skrevet en hver Uge, hidtil i alt 29, i Begyndelsen af Aaret Gjenfortælling, siden prosaisk Gjengivelse af forelæste fortællende Digte eller af meddelte udførlige Skildringer og Beskrivelser samt Fremstilling af Emner hentede fra, hvad der er læst i andre Skolefag. Efter Lefoliis „Fortæll. Digte for ældre Børn“ er der lært 5 Digte udenad. — 4de Realkl. (Rkt. Lefolii, 3 Tmr.). Til Øvelse i Oplæsning er brugt Hammerichs „Danske og norske Læsestykker“; desuden er læst Fortællinger af Blicher og Goldschmidt og Oehlenschlägers Palnatoke. Indtil Ny-aar er der efter Lefoliis „Fortællende Digte for ældre Børn“ læst Digte udenad, i alt 6. Sproglæren er bleven udviklet og indøvet ved Analyse med Lefoliis „Kortf. dansk Sprogl.“ til Grundlag. Af Stile er der skrevet en hver Uge, hidtil i alt

31; de fire første vare Gjenfortælling; siden har Stilene bestaaet i Gjengivelse af meddelte Skildringer, prosaisk Gjengivelse af et forelæst fortællende Digt, Udviklinger af lette Ordsprog, selvstændige Beskrivelser af Gjenstande eller Forhold fra Hverdagslivet samt Behandling af Emner hentede fra Historien, Geografien eller Naturhistorien. — For at gjøre Disciplene fortrolige med Svensk er der gennemlæst dels for Disciplene, dels af dem selv Tegners Axel, Runebergs Grafven i Perrho samt flere af Runebergs Fänrik Ståls sagner. — 5te Kl. (Lr. Elmqvist, 2 T.) Af Digtværker er der læst Holbergs Jakob von Thybo, Den politiske Kandestøber, Jean de France og Hexeri og blind Allarm, Oehlenschlägers Thors Rejse til Jotunheim og Væringerne i Miklagard, Hejbergs De Uadskillelige og et Udvalg af Hauchs Thorvald Vidførles Saga. Lefoliis „Fra Gudelivet og Gudetroen i Nordens Hedenold“ er gennemlæst, og Indholdet derpaa gjort til Gjenstand for Samtale. Af Stile er der i Alm. skrevet en hver Uge, hidtil i alt 24, som oftest af skildrende eller beskrivende Indhold, saa at Emnet enten er blevet forud meddelt og udførlig gennemgaaet eller hentet fra andre Skolefag, undertiden Forklaringer af Ordsprog eller lettere Opgaver af almindelig udviklende Art. — 6te Kl. (Adj. Greibe, 2 Tmr.). Af Stile er der skrevet en hver anden Uge, hidtil i alt 15, dels af almindelig udviklende Indhold, dels Behandling af Emner fra andre Skolefag. Af danske Forfatterværker er der af Disciplene oplæst: Holbergs Don Ranudo og Julestuen, Oehlenschlägers St. Hansaftensspil og Axel og Valborg, Hejbergs Alferne og Syvsoverdagen, Hertzes Debatten i Politivennen og Onkel Jokums Ide, Ingemanns Christen Bloks Ungdomsstreger og Skolekammeraterne, Hauchs

Valdemar Atterdag, Chr. Winthers Træsnit, nogle af Baggesens komiske Fortællinger, Fru Gyllebourgs En Mesalliance og Vessels Kjærlighed uden Strømper. Nærmest efter Barfods Fortællinger af Fædrelandets Historie er der givet korte Oplysninger om Forfatternes Levnetsforhold. — 7de Kl. (Adj. Greibe, 3 Tmr.) Hver anden Uge er der skrevet en Stil, hidtil i alt 14, som have behandlet Emner fra andre Skolefag eller været af almindelig udviklende Indhold. Der er givet en Oversigt over Litteraturen i det 17de og 18de Aarhundrede og meddelt Prøver af de derhen hørende Forfattere. Ellers er af danske Forfattere følgende Værker blevne oplæste: Holbergs Barselstuen, Oehlenschlägers St. Hansaftensspil, Digte af Hauch og Chr. Winther, Stykker af Paludan-Müllers Adam Homo og nogle af Baggesens komiske Fortællinger og Rimbreve. — Til Læsning af Svensk er der blevet anvendt 2 til 3 Timer om Maanedens; derved er der blevet læst 70 Sider af Hammerichs „Svenske Læsestykker“, omtrent 200 Sider af Blanchés Taflor och Berättelser, 2den Dl., Tegners Fridthjofs Saga og en Del af Runebergs Fänrik Ståls sägner.

Oldnordisk. 7de Kl. (Rkt. Lefolii). I to Timer ugentlig indtil Paaske er der uden for den alm. Skoletid med en Discipel i 7de Kl. A gennemlæst Cap. 1—129 af Nials Saga.

Latin. 3fie Kl.'s stud. Afdel. (Adj. Ramsgaard, 6 Tmr.). Af Silfvørbergs Læsebog er læst til Sd. 33 med Forbigaaelse af Sd. 6—17. Efter Madvigs Sprogl. er læst det vigtigste af Bøjningslæren, medens der mundtlig er meddelt enkelte af de vigtigste Sætninger af Ordføjningslæren. — 4de Kl.'s stud. Afdng. (Adj. Ramsgaard, 7 Tmr.). Af

Silfverbergs Læsebog er læst Sd. 35—47 samt Stykkerne 57—63, 66, 68—70, 73 og 76; af Cæsars Gallerkrig de første 34 Kapitler af 5te Bog. Efter Madvigs Sproglære er Bøjningslæren gjenlæst, desuden er der gennemgaaet 1ste Afsnit af Ordføjningslæren og enkelte vigtige Sætninger af 2det Afsnit. Af Stile har Klassen hver Uge skrevet en hjemme og som oftest desuden en paa Skolen, hidtil i alt 63, saa godt som alle Exempelstile. — 5te Kl. (Adj. Ramsgaard, 7 Tmr.). Af Cæsars Gallerkrig er der læst 4de Bog fra Kap. 30 til Enden, af Ciceros Taler de 4 mod Katilina og af Ovids Forvandlinger efter Blochs Udvalg Verdensaldrene og Devkalion. Efter Madvigs Sproglære er gjenlæst, hvad der er gennemgaaet i de tidligere Klasser, og desuden af nyt læst de 7 første Kapitler af Ordføjningslærens 2det Afsnit. Af Stile er der hver Uge skrevet en hjemme, hidtil i alt 33, og desuden nu og da, naar Tiden har kunnet strække til, en paa Skolen, hidtil i alt 25, alle lette historiske Fortællinger. — 6te Kl. (Ovrl. Prof. Wesenberg, 9 Tmr.) 3die Bog af Livius, Sallusts Katilina og af Ovids Forvandlinger efter Blochs Udvalg 3die og 4de Stykke. Af Madvigs Sproglære er læst Ordføjningslærens 1ste Afsnit og af 2det Afsnit Kap. 1—8. Hver Uge er der efter Flemmers Opgaver skrevet 2 Stile hjemme, hidtil i alt 58. — 7de Kl. (Rkt. Lefolii, 7 Tmr. og desuden med hver Afdlg. en Tm. særskilt). 5te og 6te Sang af Vergils Æneide, 6te Bog af Livius, 3die og 4de Bog af Horatses Odes samt carmen sæculare og 5te Bog af Ciceros tuskulanske Undersøgelser. Desuden har B læst 2den Bog af Livius fra Kap. 41 til Enden. Cursorisk er læst Ciceros Tale for Milo samt 10 af Ciceros Breve efter Kielsens Udgave, desuden af B en Del af Kur-

tius efter Flemmers Udvalg og af A efter samme Bog en Del af Svetonius og af Kvintilian. Af Stile er der skrevet 3 i 2 Uger, til Dels efter Henrichsens Opgaver, 4de Afdeling, hidtil i alt af A 46 og af B 45; af Oversættelser en hver anden Uge efter Henrichsens Opgaver, hidtil i alt af A 15 og af B 14.

Græsk. 5te Kl.'s hist.-sprog. Afdl. (Ovrl. Prof. Wesenberg, 4 Tmr.). Xenofons Anabasis 1ste Bog og 2den Bog Kap. 1 og 2 samt det vigtigste af Tregders Forml. — 6te Kl. (Ovrl. Prof. Wesenberg, 5 Tmr.). Xenofons Anabasis 5te og 6te Bog, Homers Odysse 6te og 7de Sang; af Tregders Forml. den att. og den ep. Dialekt. — 7de Kl. (Adj. Greibe, 5 Tmr.). Platos Apologi og Evtyfro, 3die og 4de Bog af Xenofons Erindringer om Sokrates, af Tregders Anthologi, den æoliske Lyrik Stykkerne 4—19 og 22—25, og Idyllen 9; B desuden 6te Sang af Homers Odysse. Af Tregders Forml. er det meste gennemgaaet, og Madvigs Ordføjningslære er brugt til Henviſning.

Hebraisk. (Ovrl. Bahnson). Af 7de Kl.'s øverste Afdlmg. har en Discipel læst de befalede 40 Kapitler af Genesis og de 6 første af Davids Psalmer, Sproglæren efter Whittes Bog.

Tysk. (Lr. Elmqvist) 1ste Flskl. (4 T.) Af Rungs „Tysk Læseb. ved den første Undervisning“ er læst Sd. 34—55 og 65—101, saaledes at Sd. 34—43 ved Hjælp af den tilhørende danske Overs. tillige er læst fra Dansk til Tysk. Dfter Hjorts „Kortf. Sprog.“ er læst den regelrette Bøjning. — 2den Flskl. (4 Tmr.). Rungs Læseb. Sd. 67—81 og 96—111 og fra Dansk til Tysk Sd. 67—78. Efter Hjorts Kortf. Sprog. Bøjningslæren. — 3die Kl. (2 Tmr. + 1 særlig med Realafdlngn.). Fibigers Læseb. Sd. 9—13,

35—45, 56—71, 96—101; Formlæren efter Hjort. Fra Nyaar af har Realafdelingen hver Uge skrevet en Stil efter Henningsens Stiløvelser, hidtil i alt 16. — 4de Kl. (2 Tmr. + 1 særlig med Realafdelingen). Fibigers Læseb. Side 56—89, 102—33; Formlæren efter Toepfers Sproglære. Fra Nyaar af har Realafdelingen hver Uge skrevet en Stil efter Henningsens Stiløvelser, hidtil i alt 15; indtil Nyaar fulgte den i Læseb. med 4de Realkl. — 4de Realkl. (3 Tmr.). Fibigers Læsebog Side 56—71, 102—33, 212—17, 222—35, 266—68, 274—87, 343—51, 380—87, 392—400; Jürs og Rungs „Deutsche Dichter“ er af og til brugt til Extemporallæsning; Formlæren efter Toepfer; af Ordføjningslæren er det vigtigste indøvet mundtlig. — 5te Kl. (2 Tmr.). Fibigers Læsebog Sd. 192—200, 235—56, 274—304, 358—67; Jürs og Rungs „Deutsche Dichter“ Sd. 98—107. Efter Toepfer er Bøjningslæren gjenlæst, og det vigtigste af Ordføjningslæren læst og mundtlig indøvet. — 6te Kl. (2 Tmr.). Goethes Götz von Berlichingen; Fibigers Læsebog og Jürs og Rungs „Deutsche Dichter“ ere benyttede dels til kursorisk, dels til statarisk Læsning; Sproglæren er bleven indøvet mundtlig ved Analyse.

Fransk. 2den Flskl. (Ovrl. Bahnson, 4 T.). Borrings „manuel“ Sd. 23—53; af Pios Forml. er læst det vigtigste indtil de uregelrette Udsgnso. — 3die Kl. (Ovrl. Bahnson, 3 Tmr.). Borrings „manuel“ Sd. 81—149; af Pios Forml. er en Del taget med af det, der blev forbigaaet i 2den Kl., og desuden læst de uregelrette Udsgnso. — 4de stud. og af 4de Realkl. A og B 7 Disciple. (Adj. Greibe, 2 Tmr. + 1 Tm. særkilt for 4de stud. Kl.). Lassens Læseb. for Melleml. Sd. 145—195; Form-

læren efter Pio. Desuden har 4de stud. Kl. hver Uge skrevet en Stil efter Sibberns Stiløvelser, 1ste Afd., Stykke 1—26, hidtil i alt 29. — 5te Kl. (Adj. Greibe, 3 T.). Borrings „album littér.“ 2den Afd. Sd. 1—98 og kursorisk Sd. 154—70 og 193—213. Formlæren og Ordføjningslæren efter Pio. En Stil hver Uge efter Arlauds Stiløvelser Sd. 1—13, hidtil i alt 31. — 6te Kl. (Adj. Greibe, 3 Tmr.). Borrings „études littér.“ Sd. 1—112 og kursorisk Sd. 119—86 og 231—344; Formlæren og Ordføjningslæren efter Pio. — 7de Kl. (Adj. Greibe, 1 Tm.). Kursorisk Sicks Læsestykker 2det Hft. Sd. 1—33 og George Sand, Mauprat Sd. 1—237.

Engelsk. (Adj. Greibe.) 3die Kl.'s Realafdeling. (3 Tmr.). Mariboers Læseb. „efter en ny Methode“ Side 1—46; Rosings Sproglære. — 4de Realkl. (2 Tmr.). Lassens Læsebog for Skolens højere Klasser Sd. 54—75, 107—11, 133—36, 164—69; Rosings Sproglære. — 4de Kl.'s Realafdeling. (4 Tmr.). Det samme som 4de Realklasse og desuden i Lassens Læseb. Sd. 1—21; kursorisk i Listovs Læseb. 1ste Afdeling Sd. 1—17. — 7de Kl. B. (2 Tmr.). Kursorisk Walter Scott, Tales of a grandfather, Kap. 1—25. — 7de Kl. A (1 Tm.). Kursorisk Ch. Dickens, a Christmas Carol; Sheridan, the Rivals.

Religion. (Ovrl. Bahnson.) 1ste Flskl. (3 Tmr.). Af Daugaard og Stochholms Bibelhist. er læst det gml. Test. og de 18 første Stykker af det ny, af Luthers lille Katek. de 3 første Parter. — 2den Flskl. (2 Tmr.). Af samme Bibelhist. det ny Test. og af Balslevs Katek. indtil „Troen“. — 3die Kl. (2 Tmr.). Balslevs Katek. fra „Troen“ til 3die Troesartikel; Assenses Bibelhist. indtil Kong Salomon. — 4de Kl. (2 Tmr.). Balslevs Katek. fra 3die Troes

artikel til Enden, Assenses Bibelhist. fra Kong Salomon til det ny Test. — 4de Realkl. A (2 Tmr. sammen med 4de Kl.). Balslevs Katek. Af Assenses Bibelhist. det ny Test. — 5te Kl. Her ophørte Religionsundervisningen, da Konfirmationsforberedelsen begyndte, da alle Klassens Disciple deltog i denne, og Klassens Religionstimer laa i den Tid, hvori Forberedelsen foregik.

Historie. 1ste Flskl. (Ovrl. Bahnson, 3 T.) Barfods Ledetraad i Danmarks Historie indtil Kristian den femte med en Del mundtlig Tilføjelse. — 2den Flskl. (Adj. Heise, 3 Tmr.). Efter Monrads „Hovedpunkter af Verdenshistorien“ forfra indtil Sd. 31 (Reformationen) med Forbigaaelse af Nordens Historie. — 3die Kl. (Adj. Heise, 2 Tmr.). Monrads „Hovedpunkter“ fra Sd. 28 („Opdagelserne“) indtil Sd. 51 (Aar 1815) med Forbigaaelse af Nordens Historie. — 4de Kl. (Adj. Heise, 2 Tmr.) Thriges Nordens Historie forfra til Side 170. — 4de Realkl. (Adj. Heise, 3 Tmr.). Danmarks Hist. efter Thriges Lærebog. Et Kursus i den alm. Hist. med Monrads Hovedpunkter til Grundlag. — 5te Kl. (Adj. Heise, 2 Tmr.) Thriges mindre Lærebog i den gl. Hist. fra Enden af den peloponnesiske Krig indtil Bogens Slutning. Blochs Middelalderens Historie til Side 47 (Investiturstriden). — 6te Kl. (Adj. Heise, 3 Tmr.) Efter Blochs Lærebøger fra Investiturstriden til 1789. Efter Thriges Nordens Historie fra 1720 til Aarhundredets Slutning. — 7de Kl. (Adj. Heise, 3 Tmr.) Et fuldstændigt Kursus efter Thriges og Blochs Bøger.

Geografi. (Adj. Feddersen). 1ste Flskl. (2 Tmr.). Efter Erslev Nr. 4 til Holland. — 2den Flskl. (2 Tmr.) Efter samme Bog fra de britiske

Øer til Enden. — 3die Kl. (2 Tmr.) Efter Erslev Nr. 1 til Holland, men med adskillige Forbigaaelser — 4de Kl. (2 Tmr.). Efter Erslev Nr. 1 fra Mellemevropa til Asien. — 4de Realkl. A. (3 Tmr.). Efter Erslev Nr. 1 et fuldstændigt geografisk Kursus. — 5te Kl. (2 Tmr.). Efter Erslev Nr. 1 de fremmede Verdensdele. — 6te Kl. (2 Tmr.) Efter Erslev Nr. 1 et fuldstændigt geografisk Kursus.

Naturhistorie. (Adj. Feddersen). 1ste Flskl. (2 Tmr.) Efter Feddersens „Naturens Bog“ Pattedyr og Fugle. — 2den Flskl. (2 Tmr.). Efter samme Bog Krybdyr, Padder, Fisk, Leddyr og Bløddyr. — 3die Kl. (2 Tmr.). Efter Feddersens „Dyrerigets Naturhist.“ Pattedyr og Fugle. — 4de Kl. (2 Tmr.). Efter Vaupells „Planterigets Naturhistorie“ det meste af Indledningen og de tokimbladede Planter. Grundstofferne efter Johnstrups Lærebog. — 4de Realkl. A. (3 Tmr.). Efter Feddersens, Vaupells og Johnstrups Bøger et fuldstændigt naturhistorisk Kursus. — 5te Kl. (2 Tmr.) Efter Feddersens „Dyrerigets Naturhist.“ fra de lavere Leddyr til Bøgens Slutning, og efter Vaupells „Planterigets Naturhist.“ de enkimbladede Planter og Lønboplanterne. — 6te Kl. (2 Tmr.). Efter Feddersens, Vaupells og Johnstrups Lærebøger et fuldstændigt naturhist. Kursus.

Regning. (Adj. Petersen). Efter Hansens, Bokkenheusers og Møllers Regnebøger 1ste Flskl. (4 Tmr.) de fire Regningsarter i Bræk; — 2den Flskl. (4 Tmr.) og 3die Kl. (2 Tmr.) de fire Regningsarter og Reguladetri i Bræk samt blandede Opgaver; — 4de Realkl. (3 Tmr.) Decimal- og Procentregning, Møntomsætning, Logarithmer, Fladers og Legemers Beregning.

Mathematik. 3die Kl. (Adj. Petersen, 4

Tmr.) Møllers „Den element. Mathem.'s System“ og Steens „Opgaver i det indledende Kursus“ forfra til Proportioner. — Et indledende Kursus efter Møllers „Grundtræk af Læren om Rumstørrelser“. — 4de Kl. (Adj. Dohn, 4 Tmr.; Ltnt. Gjerding, 2 Tmr.). Efter Møllers „System“ Forhold og Proportioner; Steens element. Algebra til Art. 25; efter Steens „Opgaver“ Proportioner og Decimalbrøk. — Steens elementære Plangeometri til Rumstørrelsers Maaling. — Ltnt. Gjerding har i Aar ledet Øvelserne i geometrisk Tegning. — 4de Realkl. A (Adj. Petersen, 4 Tmr.). Efter Møllers „System“, Steens Algebra og sammes Opgaver, Julius Petersens Geometri og Mundts Stereometri et fuldstændigt Kursus i, hvad der kræves til Afgangsprøven. — 5te Kl. (Adj. Dohn, 4 Tmr. + 2 Tmr. særlig med den mathem.-naturvdsnk. Afdling.). Steens Algebra fra Art. 24 til Ligninger af 2den Grad. — Steens Plangeometri fra Rumstørrelsers Maaling til ligedannede Figurer. — Hver Uge har Disciplene hjemme udarbejdet en til to Opgaver, hidtil i alt 41. Den ene Discipel i den mathem.-naturvidensk. Afdeling er bleven undervist i geometrisk Tegning. — 6de Kl. (Adj. Dohn, 4 Tmr.). Steens Algebra fra Ligninger af 2den Grad til Enden samt gjenlæst om Logarithmer. — Steens Plangeometri fra ligedannede Figurer til Enden. — Hver Uge en til to Opgaver skriftlig udarbejdede hjemme, hidtil i alt 63. — 7de Kl. B. (Adj. Dohn, 4 Tmr.). Steens Algebra fra Logarithmer til Enden. — Plantrigonometrien efter Julius Petersen. — Stereometrien efter Mundt. — Hver Uge en til to Opgaver, hidtil i alt 53. — 7de Kl. A. (Adj. Dohn, 4 Tmr.). Efter Bergs Arithmetik, Steens Plangeometri, J. Petersens Trigonometri og

Mundts Stereometri et fuldstændigt Kursus i, hvad der kræves til Afgangsprøven. Hver Uge en til to Op-gaver, hidtil i alt 46.

Naturlære. 5te Kl.'s math.-naturvidensk. Af-
deling (Adj. Petersen, 2 Tmr.). Holtens Natur-
lære forfra til Bølgebevægelsen. — 7de Kl. B (Adj.
Petersen, 2 Tmr.). Holtens Naturlære med Til-
føjelser forfra til Bølgebevægelsen. — 7de Kl. A
(Adj. Dohn, 3 Tmr.). Hele Naturlæren efter Hol-
ten og Astronomien efter Mundt.

Tegning. (Timelr. Ltnt. Gjerdning). 1ste
Flskl. (3 Tmr.) har i forandret Størrelse aftegnet
simple Figurer, som Læreren har tegnet med Kridt
paa den sorte Tavle. — 2den Flskl. (2 Tmr.) og
3die Kl. (2 Tmr.) har tegnet efter store Øvelses-
blade omsatte til halv eller $\frac{3}{4}$ Størrelse. — 4de Rkl.
og 4de Kls' Realafdlng. har desuden tegnet efter
Klodser og Gibsafstøbninger.

Skrivning. (Timelr. Ltnt. Gjerdning). Saa
snart en Discipel har tilegnet sig en nogenlunde sik-
ker og ordentlig Haandskrift, benytter han ikke mere
Forskrift men skriver af efter en dansk Bog; der
indøves og kræves da blot en tydelig og ordentlig
Skrift; men Disciplene paanødes ikke en eneste, ene
gyldig Form for ethvert Bogstav; dog tager Skolen
selvfølgelig ikke imod enhversomhelst Form af Bog-
staverne.

Sang. (Organ. Amberg). Der er blevet gi-
vet Undervisning i 5 Timer ugentlig, saa at hver af
de 3 Stemmer har haft en Time, den 4de Time er
bleven brugt til Sammensang, og den 5te til at ud-
vikle Øret og Stemmen hos dem, der vel ikke strax
har kunnet stedes til at synge sammen med de andre,
men hvor der dog har været Grund til at haabe en

saadan Udvikling, at de kunde komme med. Af Skolens 81 Disciple deltagte for Tiden 43 i Sangundervisningen, saa at 2 synge Bas, 10 Alt og 24 Sopran, og 7 regnes for Begyndere; 11 ere kun midlertidig udelukkede, fordi deres Stemme er i Overgang. Det ringe Tal Bassister har gjort det umuligt at ordne Sammensangen trestemmig; men medens den er bleven holdt med to Stemmer, er det dog blevet antaget for rigtigt i en særegen Time at lade de 2 Bassister faa Øvelser, der særlig passede for dem, navnlig Træffeøvelser. Til Øvelserne bruges et Udvalg af Melodier hentede fra Berggreens Skolesange og Koralbog, „Danmarks Melodier“, „Skytteforeningens Sangbog“ samt Mallings, Hansens og Bulls Samlinger.

Gymnastik. (Timelr. Ltnt. Gjerding med Bistand af den militære Gymnastiklærer H o n o r é.) Der er blevet givet 14 Timers Undervisning om Ugen. Af Skolens 81 Disciple er nu for Tiden 7 udelukkede af Helbredshensyn; de øvrige ere delte i 4 Hold, saa at 7de og 6te Kl. (9 Dsc.) har 2 Timer om Ugen, 5te, 4de Rkl. og 4de Kl. (24 Dsc.), 3die Kl. (19 Dsc.) og 2den og 1ste Flskl. (20 Dsc.) have hvert Hold 4 Timer om Ugen. Undervisningen har, uden Afbrydelse paa Grund af Kulde, gaaet sin Gang uforstyrret, saa længe der ingen Svømning har fundet Sted.

Svømning. (Timelr. Ltnt. Gjerding med Bistand af Sergent N a a r u p. Undervisningen begyndte i Sommeren 1871 midt i Juni Maaned og varede til Feriens Begyndelse, saa at den fandt Sted 5 Dage hver Uge, i alt 25 Dage; hver Dag kom alle Disciple til at svømme med Undtagelse af 8, som vare udelukkede af Helbredshensyn. Af Skolens nuværende Disciple ere 24 Frisvømmere, hvortil udkræves

at have vist sig dygtig til at svømme 400 Alen i slap Sele uden Tornyster.

Riffelskydning. (Ltnt. Gjerding med Bistand af Sergent Hennings). Øvelserne holdtes fra Begyndelsen af April Maaned, hver Uge 1 Dag, i alt før Sommerferien 9 Uger og efter den 6 Uger. Der blev skudt til samme Skive, som Skytteforeningerne bruge; efter Bestemmelserne fik hver Discipel hver Gang 5 Skud, af hvilke ved de 5 sidste Skydture før Sommerferien 2 gjordes med Remingtonbøssen. Under 22de Juli f. A. indsendtes til Ministeriet den befalede Beretning om

Udfaldet af Skydeøvelserne i Skoleaaret 1870—71

7de Kl. A 7de Kl. B.	8 Disciple. 2 (3) —	Af-stand. Alen.	Tal af			Sum.
			Skud	Po- ints.	Træf fere.	
A		100	»	»	»	
B		100	60	106	58	164
A		200	37	70	44	114
B		200	137	138	95	233
A		300	520	401	291	692
B		300	»	»	»	»
			797	715	488	1203 = 1,51

Anm. 1. Skydningen er sket i frit Anslag, med Gymnastikinspektørens mundtlige Tilladelse altid efter den største Skive.

— 2. Med Remingtonbøssen er af 100 Skud 41 Træffere.

Ved Slutningen af Forsommerens Øvelser holdtes Præmieskydning, hvis Udfald ses af nedenstaaende Oversigt:

Disciplenes Navn og Klasse.	Afstand. Alen.	Skud.					Sum.	Sum af Af- stande maalt i Tommer.	Præmie.
		1ste	2det	3die	4de	5te			
a. F Falkenberg .	300	2	2	1	0	3	12	35½	1ste Pr., en Dobbeltkikk.
O. Bülow. . .	»	0	1	2	2	2	11	72½	2den Pr., Mol- bechs Ordbog.
H. Hammer .	»	0	1	1	2	1	9	74½	3die Pr., en Straahat.
b. E. Falkenberg	200	2	1	3	0	2	12	51¾	en Filthat.
a. C. Brix	300	0	1	0	0	1	4	40½	
J. Gerner. . .	»	0	1	0	1	0	4	40½	
M. Kirketerp.	»	2	1	1	0	1	9	81½	
Chr. Reisz . .	»	0	0	0	2	2	6	22	
Ph. Selmer. . .	»	2	0	0	2	2	9	40	
b. E. Eckert . . .	200	2	0	3	1	0	9	48¼	

Til den forestaaende Afgangsprøve for studerende Disciple indstille sig de to Disciple i 7de Kl. A., som i Latin og Græsk opgive følgende:

Latin. Ciceros fire Taler mod Katilina, to flip-piske Taler og Talen om Pompejuses Beskikkelse til Hærfører (isteden for den sidst nævnte opgiver E. Eckert Talen for Milo), Cato, Lælius, 4de og 5te Bog

af de tuskulanske Undersøgelser, 1ste, 5te og 6te Bog af Livius, 2den Bog af Tacituses Annaler, Stykkerne 1—4 af Ovids Forvandlinger efter Blochs Udvalg (910 Vers), 5te og 6te Bog af Vergils Æneide, Horatses Breve og 3die og 4de Bog af hans Oder samt carmen sæcul.

Græsk. 1ste og 2den Bog af Xenofons helle- niske Historie, 3die og 4de Bog af Xenofons Erin- dringer om Sokrates, 3die Bog af Herodot, af Plato Apologien og Evtyfro. de 4 første Bøger af Homers Odysse, og af Tregders Anthologi Hymnerne, Epigram- merne, Elegierne 1—4 og 7—10, de tragiske Brud- stykker 1, 4, 5 og 6, Idyllerne 9 og 14, af den do- riske Lyrik Stykkerne 1, 2, 4, 5 og 8, af den æoliske Stykkerne 4—19 og 22—25 (i alt 1130 Vers).

Anm. Det maa her bemærkes, at det i forrige Aars Indbydelsesskrift ved en Forglemmelse ikke var angivet, at Kandidaterne havde læst og opgave Pla- tos Apologi og Krito, lige som der ved en Trykfejl var kommet til at staa 1ste og 4de Bog af Homers Odysse isteden for 1ste—4de Bog.

Til Realafgangsprøven af lavere Grad ven- ter Skolen at kunne stede de 8 Disciple af 4de Realkl. A.

V. Understøttelsesmidler.

A. Offentlige Stipendier og fri Undervisning.

Den Understøttelse, der hører til den ved Over- skriften betegnede Art, tilstaaes kun efter Ansøgning; en saadan stiles enten til Ministeriet eller til Rektor men indgives til Rektor samtidig med Undervisnin- gens Begyndelse i det ny Skoleaar eller i alt Fald

inden Udgangen af Avgust Maaned; ingen kan gjøre Regning paa at blive indstillet, dersom Ansøgningen ham vedrørende indkommer senere. Ansøgningen maa indeholde fuldstændig og nøjagtig Oplysning om Indtægter og Formuesstilling og andre hidhørende Forhold samt stadfæstes ved fyldestgjørende Attest. Men naar en Discipel en Gang har faaet et Stipendium eller fri Undervisning, behøver der for hans Vedkommende ikke at indgives ny Ansøgning om fremtidig eller forøget Understøttelse, med mindre saadant udtrykkelig er forlangt. Ministeriet træffer Afgjørelsen om Understøttelsesmidlernes Anvendelse og Fordeling; Indstilling gjøres af Rektor efter Samraad med Skolens Lærere i et i dette Øjemed afholdt Lærermøde; foruden Trang er det en uundværlig Forudsætning for Opnaaelse af en Understøttelse af denne Art, at vedkommende Discipel baade i Aarets Løb har udført sit Arbejde til Skolen paa en tilfredsstillende Maade og har gennemgaaet Aarsprøven saaledes, at han i det mindste har faaet godt til Hovedkarakter. Skolens Realdisciple have kun Adgang til fri Undervisning, men kunne ikke faa Stipendier.

Af de oplagte Stipendier udbetales den ene Trediedel til vedkommende ved hans Afgang fra Skolen efter bestaaet Afgangsprøve; men saa fremt han ikke lader sig indskrive som akademisk Borger ved Kjøbenhavns Universitet før Begyndelsen af det næste akademiske Semester, bliver det saaledes udbetalte Beløb at betale tilbage til Skolen. Af de øvrige to Trediedele udbetales i Regelen den ene Halvdel ved Udløbet af det første Semester, efter at vedkommende er bleven indskreven ved Universitetet, den anden ved Udløbet af det andet Semester; Examensbevis, akademisk Borgerbrev samt Flidsattest forevises da

for Oplagspengenes Eforus, og mod en Anvisning fra denne udbetales Beløbet af Universitetskvæsturen.

For Stipendieaaret 1ste Oktober 1871 til 30te September 1872 blev ved Skrivelse fra Ministeriet af 28de September 1871 Fordelingen fastsat, som følger:

1. Højeste Stip. 50 Rd. helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes E. U. H. Eckert og A. Hammershøj.

2. Mellemste Stip. 35 Rd. helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes O. M. R. Møller, J. H. V. Schaltz og N. P. Petersen.

3. Laveste Stip. 20 Rd. helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes C. C. J. A. Hansen, P. H. B. Nielsen, O. C. C. Schumacher, E. C. J. Steinert samt som extraordinær Gratist P. Feddersen.

4. Fri Undervisning tilstodes A. T. Monrad, N. Elsass, A. N. J. Andersen, J. Elsass, H. Lorentzen samt som extraordinær Gratist F. V. Greibe.

5. Højeste Stip. 50 Rd. helt at udbetale som Hjælp til Udredelsen af Skolepengene tilstodes J. P. J. Mynster, J. G. Lind og S. Damsgaard.

6. Laveste Stip. 20 Rd. helt at udbetale som Hjælp til Udredelsen af Skolepengene tilstodes H. C. A. J. Gjerding og O. R. Bay.

Da Discipelen J. P. K. Koch, som i forrige Stipendieaar havde 20 Rd. til Hjælp til Udredelse af Skolepengene, forlod Skolen efter Aarsprøven, blev efter Ministeriets Bestemmelse de for det sidste Fjerdingaar overskydende 80 Sk. ham udbetalte.

B. Det Nissenske Legat.

Kun studerende Disciple have Adgang til at understøttes af dette Legat. Efter Fundatsens Bestem-

melse træffes Afgjørelse om dets Anvendelse hvert Aar i Begyndelsen af December Maaned ved et Lærermøde; stemmeberettigede ere foruden Rektor alle ved Skolen fast ansatte eller konstituerede Overlærere og Adjunkter. Om den Understøttelse, der uddeles til Disciple, som ere i Skolen, behøver der ikke at indgives Ansøgning; men det er en Selvfølge, at den ikke tilstaa nogen, om hvem det ikke forud vides, at han vil modtage Understøttelse. Men da Renterne af Oplagspengene skulle anvendes som Understøttelse i de første Universitetsaar for Studenter, der ere dimitterede fra Skolen, maa de Studenter, der ønske at komme i Betragtning ved Uddelingen, inden Begyndelsen af December Maaned derom til Rektor indgive skriftlig Begjæring med udførlige Oplysninger om deres Stilling og Angivelse af, hvad de maatte tjene ved Undervisning. Det er vedtaget i Regelen ikke at tilstaa nogen denne Understøttelse efter Forløbet af det 3die Universitetsaar.

For Aaret 1871—72 blev Legatet ved Lærermødet den 1ste December f. A. fordelt, som følger:

1. Som „Understøttelse for trængende Disciple, der opføre sig godt“, uddeltes de fire Femtedele af Grundfondens Renter indtil 11te December 1871 til Beløb 405 Rd. 29 Sk. til 17 af Skolens Disciple saaledes, at E. U. H. Eckert fik 37 Rd. 77 Sk., O. M. R. Møller 37 Rd. 48 Sk., de 6 Disciple C. C. J. A. Hansen, O. C. C. Schumacher, J. H. V. Schaltz, N. P. Petersen, P. Feddersen og S. Damsgaard hver 25 Rd., og de 9 Disciple P. H. B. Nielsen, A. Hammershøj, J. P. J. Mynster, E. C. J. Steinert, J. G. Lind, C. Lorenzen, H. Halle, H. C. A. J. Gjerding og O. R. Bay hver 20 Rdlr.

2. Som „Vidnesbyrd om Paaskjønnelse af Flid

og Opmuntring til Anstrengelse fremdeles“ blev den øvrige Femtedel til Beløb 101 Rd. 31 Sk. uddelt til følgende 9 Disciple saaledes, at E. Falkenberg fik 11 Rd. 31 Sk. og Joh. Rendtorff, E. Reiz, Thom. Møller, Chr. Welding, Frits Lorenzen, Johns. Faber, Ptr. H. Lorenzen og O. Sandberg fik hver 11 Rd. 24 Sk. At den tilstaaede „Understøttelse“ tillige var at betragte som „Vidnesbyrd om Lærernes Tilfredshed med Fliden og Opmuntring for den følgende Tid“, vedtoges det blandt de under 1 nævnte at tilkjendegive E. Eckert, C. Hansen, H. Nielsen og A. Hammershøy.

3. Renterne af Oplagspengene for Aaret fra 11te Decbr. 1870 til 11te Decbr. 1871 til Beløb 27 Rd. 40 Sk. tilligemed de efter V. Wahls, Gust. Møllers, A. og V. Guldbergs Udtrædelse af Skolen hjemfaldne Oplagspenge til Beløb 43 Rd. 93 Sk., ialt 71 Rd. 37 Sk. vedtoges det at fordele blandt 4 fra Skolen afgaaede Studenter saaledes, at J. Rossen (fra 1869) fik 17 Rd. 82 Sk. og S. Jensen (fra 1869), V. Ipsen og N. D. Schrøder (fra 1870) hver 17 Rd. 81 Sk.

Af alle under 1 og 2 opførte Beløb er Halvdelen (for E. Eckerts Vedkommende den større og for E. Falkenbergs den mindre) bleven oplagt, Resten udbetalt.

C. Det Moltkeske Legat

er efter Fundatsen bestemt til Understøttelse for Embedsmænds Sønner, som gaa i Skole eller paa anden Maade nyde Undervisning, uden at Bestemmelse til Studering er en nødvendig Forudsætning for at kunne faa det. Viborg Kathedralskole er tillagt 2 Portioner deraf, hver paa 40 Rd. aarlig, som udbetales igjennem Rektor til 11te Juni og 11te December Termin, hver

Gang med Halvdelen. Retten til at afgjøre, hvem der skal nyde disse to Portioner, tilkommer Lehnsbesidderen af Grevskabet Bregentved. I Aaret 1871 have de været tilstaaede C. E. Brix og E. U. H. Eckert.

D. Det Jessenske Legat

er efter Fundatsen bestemt til Understøttelse for 3 „af de dueligste og bedste fattige“ studerende Disciple i Viborg Kathedralskole, som da kunne erholde det, naar de ere i Skolens øverste Klasse, og vedblive at nyde det „i de første 3 Aar efter, at de ere dimitterede til Akademiet, ifald de der opholde sig til deres Studiers Fortsættelse“; dog have Slægtninge af Rektor Jessen eller hans Enke, D. C. født Ostenfeld, som stiftede Legatet den 5te Maj 1792, Fortrinsret, enten de saa gaa i Viborg Kathedralskole eller søge en anden Skole, saaledes at ingen uden for de to Slægter da har Adgang til at nyde det. Stiftets Biskop og Stiftsprovst tage Bestemmelsen om Uddelingen. Foruden Renterne af den oprindelige Kapital, „det større Jessenske Legat“, uddeles tillige Renterne af en „Oplagskapital“. For Aaret 1871 er „det større Legat“ udbetalt til Studenterne Jørg. Brix og Avg. Lyngby (begge 3die Gang som Student), saa at hver af disse har faaet 12 Rd. 69 $\frac{1}{2}$ Sk., og „det mindre“ (Oplagskapitalens Renter) til Student Viktor Graae (2den Gang som Student) og til Discipelen Emil Eckert, saa at hver af disse to har faaet 9 Rd. 3 Sk. Om Anvendelsen af den 3die Portion af „det større Legat“ er der endnu ikke taget Bestemmelse.

E. Det Mallingske Legat

er efter Fundatsen bestemt til hvert Aar at tildeles „den mest værdige og trængende blandt dem, der i

dette Aar ere dimitterede fra Viborg Kathedralskole og inskriberede ved Universitetet“. Skolens Rektor skal derfor hvert Aar tillige med Meldingen om den afholdte Afgangsprøve indsende „en Forklaring over enhvers Trang og sædelige Forhold tillige med Oplysning, om Dimittenden har oppebaaret Beneficier ved Skolen og da hvilke“, samt om Afgangsprøvens Udfald for ham. Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet tager Bestemmelse om Legatets Anvendelse; men dette maa ikke tildeles nogen, som ikke i Skolen har været Stipendiat eller Gratist, og som ikke ved Afgangsprøven har erholdt i det mindste 2den Karakter. For Aaret 1871 er efter Skrivelse af 14de Nvbr. f. A. fra Legatets Eforus, theologisk Professor Hermansen Legatet stort 82 Rd. 40 Sk. blevet tildelt Student Jens Carl Gerner.

F. Det Juelske Legat

uddeles i 3 eller 5 Aar til to studerende ved Universitetet, fornemmelig fra Viborg, eller og fra Aalborg Kathedralskole. Et Medlem af den Juelske Familie, for Tiden Kmhr. Baron Juel-Ryssensteen R. af D. og DM., er Patron for Legatet; til ham indgives i Løbet af Skoletiden Ansøgning om Optagelse paa Listen over dem, der skulle nyde Legatet. I Aaret 1871 er det udbetalt til Studenterne S. A. Møller (2den Gang) og J. P. Rossen (1ste Gang) med 37 Rd. 55½ Sk. til hver.

VI. Videnskabelige Samlinger.

a. Bogsamlingen.

(Sluttet d. 18de Maj 1872.)

Fagsondringen følger den i Aaret 1856 udgivne „Fortegnelse over Bøger og Skrifter i Viborg Kathedralskoles Bibliothek“. — Bogsamlingen har i det forløbne Aar faaet to større Gaver af Bøger. Fra et her i Byen tidligere bestaaende fransk Bibliothek, som er blevet opløst for nogle Aar siden, er der nemlig skjenket Skolen en Samling af franske Bøger; disse betegnes ved Mærket —*fr. b* efter Titelen. Fremdeles henstod der paa Skolen en Samling Bøger, som havde tilhørt afd. Overlærer Reisz; dennes Søn, Kammerass. og Amtsfuldmægtig Reisz har tilladt, at denne Samling indlemmedes i Skolens Bogsamling; de derved erhvervede Bøger ere paa samme Maade mærkede med —*r*. Hvad der er sendt fra Ministeriet, betegnes ved Mærket —*m*.; hvad der er sendt fra Forfattere eller Forlæggere, ved Mærket —*f*.; andre Gaver ved Mærket —*g*. Hvor Aarhundredet ikke angives, er det 18—.

1. Theologi.

Brun. J. N.'s Troes=Beljendelse. Christiania 16.

Luthardt. L. C. Apologet. Foredr. ov. Christend. Paa Danff ved L. C. Hansen. Hft. 5—8. Kbhvn. 71—72.

Martensen. H. Den christelige Ethik. Den alm. Dl. Kbhvn. 71.

Grundtvig. N. F. S. Kirke = Speil eller Udsigt over den christne Menigheds Levnetsløb. Kbhvn. 71.

Viborg Stifts Synodal=Act. 1871. —*f*.

Samlinger. Ny kirkehist. Udg. af Slsk. f. Danmarks Kirkeh. v. H. F. Rørdam. Bd. 5, Hft. 4. Kbh. 71. Bd. 6, Hft. 1. Kbhvn. 72.

Müller. H. C. D. Om Stat og Kirke eller de religiøse og kirkelige Forhold i Danmark efter Danmarks Riges Grundlov. En Fremst. af og et Forsvar for

Grundlovens Bestemmelser. I—V (Dl. 1, Afd. 2, Hft. 1; Dl. 2, Hft. 1—4) Kbhvn. 68—71. —*m.*

2. Filologi.

Homers Odyssee. IX—XII. Med Anm. til Skolebrug, udg. af J. P. Bang. Kbhvn. 71. —*f.*

Berg. C. Fortællinger af Herodots Historie, udvalgte og oplyste. Kbhvn. 72. —*f.*

— Oplysninger til Fortællinger af Herodots Historie. Kbhvn. 72. —*f.*

Platon. Udvalgte stykker. Udg. af S. B. Thrige. Kbhvn. 71. —*f.*

Thrige. S. B. Anmrkn. til udv. Stykker af Platon. Kbhvn. 71. —*f.*

Horatii Flacci. Q. Opera omnia. Rec. et illustr. F. G. Doering. Ed. tert. Tm. 1—2. Lips. 24. —*r.*

Virgilii Maronis. P. Opera illustr. a C. G. Heyne. Ed. et suas animadvers. adj. E. C. T. Wunderlich. Vol. 2. Lips. 28. —*r.*

Eutropii Breviarium historiæ Romanæ. Cur. D. C. G. Baumgarten-Crusius. Lips. 24. —*r.*

Justini Historiæ Philippicæ. Bip. 1784. —*r.*

Bellejus Paterculuz. C. Romerske Historie. Overs. af N. Wind. Brorson. Kbhvn. 4. —*r.*

Passow. Cril. Eclogæ sive excerpta e var. scriptor. Græc. In. us. juvent. dispos. et not. instr. Prs. 1. script. or. ped. Jenæ. 37. —*r.*

Berg. C. Græk Læseb. Afdel. 2. 2den Udg. Hft. 1. Fabler og Myther. Kbhvn. 68. —*f.*

— — Hft. 2. Ogsaa med Tit.: Ud. Stykker af Arrian, Pausanias, Plutarch, Xenofon. Kbhvn. 70. —*f.*

— En lille Forskole til Læsning af Græsk. Kbhvn. 72. —*f.*

- Kärcher. E. De optima Latini lexicæ condendi ratione. Carolsr. 26. —*r.*
- Fibiger. O. og J. Pio. Udv. Stykker af Cicero, Cæsar, Cornelius, Sallustius og Livius. Kbhvn. 70. —*f.*
- Kerrn. C. Nogle Stykker til at oversætte fra Dansk til Latin, ovrs. efter Dr. G. Tischers Uebungs. Kbhvn. 71. —*f.*
- Adam. A. Handb. der röm. Alterthümer. Aus dem Engl. v. J. L. Meyer. Bnd. 2. Erlang. 18. —*r.*
- Olsen. F. C. De legis actionibus. Part. 1—2. Hafn. 25—27. (2 Hftr.) —*r.*
- Madvig. J. N. Sprogvidenskabelige Strøbemærkninger. I Kbhvns. Unvrsts. Indbdskr. til Kongens Fødselsd. 1871. —*m.*
- Historiæ selectæ e profanis scriptoribus. Prs. 1—2. (1 Bnd. udn. Ttbl.). —*r.*
- Tidsskr. f. Philol. og Pædag. Aarg. 9, Hft. 2—3. Kbhvn. 71.

3. Mythologi.

- Grundtvig. N. F. S. Brage=Snaf om græffe og nordiske Myther og Oldsagu. Kbhvn. 44.
- Pio. L. Sagnet om Holger Danske, dets Udbredelse og Forhold til Mythologien. Kbhvn. 69.
- Friis, J. A. Lappisk Mythologi. Christiania 71.
- Lappiske Eventyr og Folkesagn. Christiania 71. (Indb. md. sms. Lp. Mythol.)

4. Nyere Sprog og Litteratur.

- Digter=Driften, en oldnord. Mythe med tilhørende Forflaring ved Finn Magnussen. Kbhvn. 16.
- Magnussen. Finn. Indledning til Forelæsninger over den ældre Edda. Curs. 1—2. Kbhvn. 16—17. (2 Hefter).

Skírnir. Tið. hns. ísl. bkmntflgs. 1871.

Skýrslur ok reikningar hns. ísl. bkmntflgs. 1870—71.

Kpmnh.

Skýrslur um landshagi á Íslandi, gf. út af hnu. ísl. bkmntflgi. 5ta bindi 1. Kpmnh. 71.

Tið. um stjórnarmálefni Íslands, gf. út af hnu. ísl. bkmntflgi. III. 1. Kpmnh. 71.

Ásmundsson. Einar. Um framfarir Íslands. Sæmd verðlaun. og gf. út af hnu. ísl. bkmntflgi. Kpmnh. 71.

Thóroddson. Ión. Kvæði. Gf. út af hnu. ísl. bkmntflgi. Kpmnh. 71.

Blicher. St. St. Noveller i Udvalg ved P. Hansen. Bnd. 1—3. Kbhvn 71.

Bruun. S. N. Endres og Sigríds Brøllup. Et Syn=gestykke. Kbhvn. 1791.

Grevens og Friherrens Komodie. En dram. Satire fra Chr. IV's Tid. Udg. af Soph. Birket Smith. Kbhvn. 71. —f.

Grundtvig. N. F. S. Digte. Kbhvn. 69.

— Stov = Hornets Klang mellem Skamlings = Banterne. Kbhvn. 44.

Gyllembourg = Ehrensvärd. Fru. Saml. Skrifter af Forf. til „En Hverdags-Historie“. 2den Udg. Bnd. 1—12. Kbhvn. 66.

Hauch. C. Minder fra min første Udenlandsreise. Kbhvn. 71.

— Wilhelm Babern. En Autobiogr. fra Christian den Andens Tid. 2den Udg. Kbhvn. 48.

Heiberg. S. L. Breve fra og til —. Kbhvn. 62.

Udvalg af Breve, skrevne til P. Hjort og nu udg. af Modtageren. Kbhvn. 67.

— — — Ny Samling. Kbhvn. 69.

- Hofstrup. C. Samlede Skrifter. Bnd. 1—4. Kbhvn 65.
- Martini. A. Det menneskelige Liv. Et lyrisk Læredigt. Kbhvn. 10.
- Meisling. S. Columbine som Due. Maffecomédie. Kbhvn. 55.
- Molbech. Chr. K. F. Klintekongens Brud. Lyrisk Drama. Kbhvn. 45.
- Müller. Fr. Paludan=. Luftskipperen og Atheisten. Et Digt. Kbhvn. 53.
- Dehlenschläger. Grindringer. Bnd. 1—4. Kbhvn. 50—51.
- Staffeldt. Schack. Samlede Digte. Udg. af F. L. Liebenberg. Dl. 1—2. Kbhvn. 43.
- Samlinger til —'s Levnet, udg. af F. L. Liebenberg. Med et biogr. Udkast af C. Molbech. Dl. 1—2. Kbhvn. 47—51.
- Sveistrup. H. G. Angivelsen. Kbhvn. 1798.
- Klagesang over Suhms Død. Kbhvn. 1798.
- Søtoft. N. Wandernes Mafferade. Vinternatsdrøm. Kbhvn. 16.
- Thaarup. Th. Hjemkomsten. Et Syngespil. Kbhvn. 1802.
- Wegener. Peter. (Ud. Englbr. Bøye). Om Syngespillet Ludlams Hule m. H. t. dets crit. Beurdering ved Baggesen. Kbhvn. 16.
- Werlauff. C. C. Hist. Antegnelser til Ludv. Holbergs atten første Lyfispil. Kbhvn. 18.
- Wessel. L'amant sans bas. Tragédie. D'après „Kjerlighed uden Strømper“. Par H. de B. Kiel 38.
- Wiimh. L. H. Rimerier og Digte af blandet Indhold. Kbhvn. 35.
- Wilster. Chr. Digtninger. Kbhvn. 27. (Indb. med Byron: Himmelen og Jorden).
- Winther. Chr. Saml. Digtninger. 11te Bnd. Kbhvn. 72.

Kristensen. Ev. Tang. Jydske Folkeminder, især fra Hammerum Herred. Hft. 5—6. Kbhvn. 70—71.

Lefolii. H. H. Sproglærens Grundbegreber, som de komme til Udtryk i Modersmaalets Sprogform, Bidrag til dansk Sprogl. Kbhvn. 71. —*f*.

— Kortfattet dansk Sprogl. 2den Udg. Kbhvn. 71.

Nissen. N. Langz. Grundtræt af danst Grammatik for de første Begyndere. 5te Opl. Kbhvn. 33. —*r*.

Levin. J. Danst Lydlære og Danst Kjenslære. Kbhvn. 44.

Hammerich. M. Om de fremmede Ord i vort Modersmaal. 1—2. Kbhvn. 48, 50. (2 Hftr.)

Bredsdorff. J. H. Prøve af en efter Udtalen indrettet danst Rettskrivning. Kbhvn. 17.

Nasen. Svær. Norst Ordbog. Anden forøg. Udg. af Ordb. ov. d. norste Folkesprog. Hft. 2—4. Christiania 71—72.

For Ide og Virkelighed, et Tdsskr. udg. af R. Nielsen, B. Bjørnson og Rud. Schmidt. Kbhvn. 1871, Hft. 5—12; 1872, Hft. 1—3.

For Romantik og Historie. Et Maanedsskr., udg. af H. P. Hølst. 1871, Bnd. 1, Hft. 5—6; Bnd. 2, Hft. 1—6; 1872, Bnd. 1, Hft. 1—4. Kbhvn.

Overs. ov. d. Kgl. danske Vidensk. Slsk.'s Forhdlng. og dets Mdl.'s Arbeider. Af J. J. Steenstrup. 1870, 2—3; 1871, 1. Kbhvn. —*m*.

Bjørnson. Bjørnstjerne. Arne. 2det Opl. Kbhvn. 68.

— Arnljot Gelline. Kbhvn. 70.

— De ny-gifte. 6te Opl. Kbhvn. 71.

— Digte og Sange. Kbhvn. 70.

- Bjørnson. Bjørnstjerne. Fiferjenten. 3die Opl. Kbhvn. 68.
- Halte-Hulta. Drama i 3 Akter. 2det Oplag. Kbhvn. 69.
- Maria Stuart i Skotland. 3die Udg. Kbhvn. 67.
- Sigurd Slembe. 3die Opl. Kbhvn. 70.
- Smaastykker. 3die Udg. Kbhvn. 68.
- Synnøve Solbakkens. 6te Udg. Kbhvn. 69.
- Ipsen. Hnr. Brand. Et dram. Digt. Kbhvn. 71.
- De unges Forbund. Lystspil. 2det Opl. Kbhvn. 69.
- Digte. Kbhvn. 71.
- Hærmændene paa Helgeland. Skuespil. 2det Opl. Christiania 71.
- Kjærlighedens Komædie. Komædie. 2det Oplag. Kbhvn. 67.
- Kongs-Emnerne. Hist. Skuespil. 3die Udgave. Kbhvn. 72.
- Peer Gynt. Et dram. Digt. Kbhvn. 67.
- Munch. N. Salomon de Gaus. Dramat. Digtning. Christiania 54.
- En Aften paa Giste, histor. Skuesp. Christiania 55. (Indb. med sm. Salomon de Gaus).
- Lord William Russel. Histor. Tragd. Christiania 57. (Indb. md. sm. Salomon de Gaus).
- Hertug Skule. Tragd. Kbhvn. 64.
- Wergeland. Hnr. Udvalgte Skrifter. Udgivet af H. Lassen. 2den Udg. Kbhvn. 71.

Tegnér. Esaias. Samlade Skrifter. Bnd. 1—3. Stockh. 60.

Dalin. A. F. Öfverblick af svenska språkets ordfamilier och frändskapsförhållanden. Stochh. 68.

Münchenhausen. Freyhr. v. Wunderbare Reisen zu

Wasser u. Lande, Feldzüge u. lustige Abenteuer.
Aus dem Engl. übers. 2te Ausg. Lond. 1788. —
Kaper J. og L. L. Simonsen. Tydss Læsebog for de
højere Klasser. Kbhvn. 72. —f.

Byron. Lord. Himmelen og Jorden. En Mysterie.
Overs. af P. F. Wulff. Kbhvn. 27.

Shakespeare. Will. Dram. Værker overs. af P. Foer-
som og E. Lemboe. Hft. 32—34. Kbhvn. 71—72.

Udtale. Den engelske. Til Skolebrug og Selvfundim.
Kbhvn. 53. —r.

Almanack du magazin pittoresque 1867. Paris. —fr. b.
Arnould et J. de Wailly. Un amant malheur.
coméd. vdv. Paris 44. —fr. b.

Aubryet. Xv. La femme de vingt-cinq ans. Pa-
ris 58. —fr. b.

Augier. Em. Ceinture dorée. Bielfld. 55. —fr. b.
Augier. Em. et J. Sandeau. La pierre de touche.
Bielfld. 54. —fr. b.

Barbier. Jul. Une distraction, coméd. Paris 59.
—fr. b.

Bibliothèque dramat. Théâtre moderne. Mich. Lévy
fr. Paris. 53—60. (8 Hefter). —fr. b.

* Boileau. Satires. Berlin 62. —fr. b.

Bouilly. J. N. Contes à ma fille. Zum Schul. u.
Privatgebr. v. Ed. Hoche. Leipz. (Ud. Aarstal.)

Brazier, Thèaulon & De Villeneuve. La re-
surrection de St. Antoine. Á-prop.-vdv. Paris
36. —fr. b.

“ Denne saa vel som de efterfølgende med * mærkede Bøger
høre til: Collection d’auteurs franç. Samml fransk. Schrift-
steller für d. Schul- u. Privatgebr. herausg. u. mit Anmerk.
vers. v. G. van Muyden u. Ludv. Rudolph. Berlin
62—66. (16 Hefter).

- Consciense. Hnr. Les veillées Flamandes. Trad. de L. Wocquier. Paris 64. —*fr. b.*
- Les heures du soir. Trad. de L. Wocquier. Paris 63. —*fr. b.*
- Corneille. Le Cid. Tragd. Berl. 63. —*fr. b.*
- Cinna. Bielfld. 56. —*fr. b.*
- Deligny. Eug. Une fille terrible. Vdvl. Paris 46. —*fr. b.*
- Dumas. Alex. Cecile (af Tm. 5 af oeuvr. compl.)
- * Ferry. Gbr. Nonvelles mexicaines. Brln. 65. —*fr. b.*
- * Florian. Choix de fables. Brln. 66. —*fr. b.*
- Gabriel. J. et Paul Vermond. La belle cauchoise, coméd. vdl. Paris 49. —*fr. b.*
- Girardin. Mdme Émile de. Monsieur le marquis de Pontanges. Paris 56. —*fr. b.*
- La joie fait peur. Brln. 64. —*fr. b.*
- Gozlan. L. La comédie et les comédiens. Paris 59. —*fr. b.*
- Gérard. Jul. Le mangeur d'homme. Aventure de chasse du major Leveson. Brln. 63. —*fr. b.*
- Janin. Jul. Contes fantastiques et contes littéraires. Paris 63. —*fr. b.*
- L'âne mort. Paris 60. —*fr. b.*
- Jouhaud. Aug. Le blessé de Septembre ou Cinq ans après. A-prop. nation. Bruxl. 35. —*fr. b.*
- Karr. Alph. Sous les tilleuls. Paris 57. —*fr. b.*
- Kock. P. de. Oenvres compl. Nouv. éd. ill. par Bertral. Paris. (Uden Aarstl. — Deraf 9 Hftr.) —*fr. b.*
- * Lafontaine. Choix de fables. Brln. 62. —*fr. b.*
- Lauartine. Alph. de. Les confidences. Paris 59. —*fr. b.*
- Lesage. Hist. de Gil Blas de Santillane. Tm. 1—3. Paris 5. *fr. b.*

- * Maistre. Xavier de. Nouvelles. Brln. 63. —*fr. b.*
 Mérimée. P. Colomba suivi de la mosaïque et autres contes et nouvelles. Paris (Uden Ttlbl.). —*fr. b.*
 Méry. Nouvelles nouvelles. Paris 56. —*fr. b.*
 Molière. J. — B. Poquelin de. Oeuvres compl. Nouv. ed. par Philar. Chasles. Tm. 1—5. Paris 56—62. —*fr. b.*
 * — Le Misanthrope. Brln. 63. —*fr. b.*
 * — L'avare. Brln. 64. —*fr. b.*
 Murger. Hnr. Les buveurs d'eau. Paris 57. —*fr. b.*
 — Le bonhomme jadis. — Christine. — Paris 63. —*fr. b.*
 — Le pays Latin. Paris 62. —*fr. b.*
 Musée des familles. Lectures du soir. 1862, 10; 11; 1863, 3—12; 1864, 1—8. (13 Hftr.) —*fr. b.*
 Philibert. Alfr. Un secret de femme, dram.-vdvl. Paris 42. —*fr. b.*
 * Ponsard. L'honneur et l'argent. Brln. 63. —*fr. b.*
 Prémaray. Jul. de. Une femme laide, comd. Paris 45. —*fr. b.*
 Rochefort. M. Le bouffon d'aigues-mortes, Macedoine. Paris 36. —*fr. b.*
 * Racine. Athalie, tragéd. Brln. 63. —*fr. b.*
 Répertoire du théâtre franç. à Berlin. Nr. 10, 13, 14, 17—19, 21, 22. Brln. 29. (2 Bnd.). —*fr. b.*
 Saint Yves et Veyrat. La fille du Danube ou Nem'oubliez pas. Drame-*vdvl.* Bruxl. 36. —*fr. b.*
 Sand. Grg. Maître Favilla. Bifld. 56. —*fr. b.*
 — Valentine. (Uden Ttlbl.) —*fr. b.*
 * Sandeau. Jl. Mademoiselle de la Seiglière. Brln. 63. —*fr. b.*
 — Sacs et parchemins. Paris 59. —*fr. b.*
 Schmid. C. Les contes à l'adolescence. Paris 39. —*fr. b.*

- Scribe. Eug. Théâtre 1—3. Comédies 1—3. Paris 56—59. —*fr. b.*
- Théâtre. 18. Coméd. vdvll. 9. Paris 57. —*fr. b.*
- Nouvelles. Paris 58. —*fr. b.*
- Le verre d'eau ou Les effets et les causes. Blfld. 61. —*fr. b.*
- Soulié. Fr. Les drames inconnus. Partie 1—4. Paris 58—63. —*fr. b.*
- Souvestre. Eml. Au coin du feu. Paris 61. —*fr. b.*
- Contes et nouvelles. Paris 58. —*fr. b.*
- Dans la prairie. Paris 59. —*fr. b.*
- Histoires d'autrefois. Paris 59. —*fr. b.*
- L'échelle de femmes. Paris 63. —*fr. b.*
- Les derniers Bretons. Tm. 1—2. Paris 58. —*fr. b.*
- Scènes de la chouannerie. Paris 52. —*fr. b.*
- Un philosophe sous les toits, journal d'un homme heureux. Paris 62. —*fr. b.*
- Stendahl. de. (Hnr. Beyle). La chartreuse de Parme. Paris 57. —*fr. b.*
- * Töpffer. Nouvelles Genevoises. Brln. 63. —*fr. b.*
- Vigny. Alfr. de. Chatterton. Blfld. 60. —*fr. b.*
- Villeneuve, de, et Charles. La grue, tabl. Paris 36 (ufuldst.). —*fr. b.*
-
- Sick. Chr. Fransk Læsebog til Skolebr. 1ste Afdl. Kbhvn. 71. —*f.*
- Littré. Dictionn. de la lang. franç. Paris. Livr. 25—27.
-
- Dante Alighieris Guddommelige Comedie. Oversat af Chr. R. F. Mølbech. Hævede. Kbhvn. 51.
-
- Rask. R. Spansk Sproglære efter en ny Plan. Kbhvn. 24.
-
- Bruun. Chr. Aarsberetn. og Mddlsr. ~~fra~~ d. st. kgl. Bibl. Bnd. 2, Hft. 1. Kbhvn. 71. —*m.*

- Vahl, J. Dansk Bogfortgnls. for Aarene 1859—68.
Hft. 13—14. Kbhvn. 41.
- Bogfortegnelse. Dansk. Udg. af G. E. C. Gad. Aar-
gang 21. 1871. 4—11. Kbhvn.
- Boghandlertidnd. Nord. Red. af O. H. Delbanco.
Aarg. 5, 1870—71, 52—56; Aarg. 6, 1871—72,
1—50; Kbhvn.
- Marckmann. J. W. Fortegnelse over Skrifter til Læs-
ning for Menigmand. Kbhvn. 44.
- Strøm. Torvald. Dansk Literaturh. Kbhvn. 71. —/.
- Linnström. Hj. Svenskt boklexikon. Åren 1830—
65. Hft. 13—16. Stochh. Kbhvn. 71—72.
- Bibliographie. Allgem. Red. v. Dr. Ed. Brockhaus.
Leipz. 1871, 5—12; 72, 1—5.
- Verzeichniß der Bücher v. s. v. Leipz. Hinrichs. 1871,
1—2.

5. Historie.

- Aßmann. W. Handb. der allgem. Gesch. Für höh-
re Lehranst. und zur Selbstbelehr. f. Gebildete. Braun-
schweig. Th. 1, 1853; Th. 4. 1855. —r.
- Grundtvig. N. F. S. Haandb. i Verdenshist. efter
de bedste Kilder. 2den Udg. Dl. 1—3. Kbhvn. 62—69.
- Taschenbuch, Historisches. Herausg. v. Fr. v. Raumer.
Jahrg. 4 (ud. Ttbl.) og 7. Leipz. 36. —r.
-
- Baden, Jac. Compend. hist. Rom. ad ductum Eu-
tropii. In. us. scholar. Ed. alt. Haun. 1793. —r.
-
- Aarbøger f. nord. Oldkyndigh. og Hist. Udg. af det
kgl. nord. Oldskriftselskab. 1871. Hefte 2—4.
Kbhvn.
- Aarsberetngr. fra Geheimearch. Bnd. 4, 5. 70. Bnd.
5, 1. 71. Kbhvn. —m.
- Agesen. Svend. Danmarks Krønike. Oversat fra
Latin af N. Th. Fenger. Kbhvn. 41.

- Grundtvig. N. F. S. Mundsmaag af Danmarks Krø-
nife til levende Stolebrug. Kbhvn. 44.
- Den 28de Mai i danske Samfund. Kbhvn. 41.
- Müller. L. Chr. Danmarks Hist. 3die Udg. Dl. 4,
Hft. 3. Kbhvn. 71.
- Danmarks, Norges og Sverrigs Hist. med c. 1000 Illu-
strationer. Hft. 59—69. Kbhvn. 71—72.
- Jørgensen. A. D. Bidrag til Nordens Hist. i Mid-
delalderen. Kbhvn. 71.
- Grundtvig. N. F. S. Om Nordens historiske Forhold.
Kbhvn. 43.
- De historiske Minders Betydning for Nordens Fol-
keliiv. Kbhvn. 45.
- Friis. F. R. Tyge Brahe. En hist. Fremstlmg. eft.
trykte og utrykte Kilder. Kbhvn. 71.
- Bruun. Chr. Curt Sivertsen Adelaer. En hist.
Undrsgls. Kbhvn. 71.
- Barfød. Fr. Birkedal. Malte Konrad Bruun. En
biogr. Skildring. Kbhvn. 71.
- Magazin. Danske. Rt. 4, Bnd. 3, Hft. 1—4.
- Petersen. N. M. Saml. Afhandlinger. Udgivet af
Samf. t. d. danske Litrtts. Frm. Dl. 2. Kbh. 71.
- Ræder. J. G. F. Kilder og Henvisninger til Dan-
mark under Svend Estridsen og hans Sønner.
Kbhvn. 72.
- Reinhardt. C. C. F. Orla Lehmann og hans Samtid.
Et Bidrag til Belysning af Friheds- og Nationali-
tets-Tanens Udvikling i Danmark. Kbhvn. 71.
- Monumenta historiæ Danicæ. Histor. Kildeskrifter og
Bearbejdelser af dansk Hist., især fra d. 16de Aarh.
Udg. af Holger Rørdam. Bnd. 1, Hefte 1.
Kbhvn. 71.
- Samlinger. Danske, for Hist. o. s. v. Udg. af Chr.
Bruun m. fl. Bnd. 6, Hft. 4; Rk. 2, Bnd. 1
Hft. 1—3. Kbhvn. 71—72.

Samlinger til jydsk Histor. og Topogr. Udg. af det
j. h.-t. Slsk. Bnd. 3, Hft. 3—4. Aalb. 1871—72.
Sørensen. C. Th. Kampen om Norge i Aarene
1813—14. Dl. 2. Kbhvn. 71.

Vaupell. O. Den dansk-norske Hærs Hist. Hft. 6
—16. Kbhvn. 71—72.

Engelhardt. Chr. Thorsbjerg Mosefund. Kbhvn. 63.

Geijer. G. G. Gesch. Schwedens. Bnd. 3. (Af A.
S. L. Heeren u. F. A. Ufert. Gesch. der europ.
Staaten.) Hamb. 36. —r.

Voltaire. Hist. de Charles XII. Schulausg. m.
Wörterb. v. A. de Saules. Lpz. 60. —/r. b.

Archenholz. J. G. de. Historia belli septennis in
Germania ab a. 1756 ad a. 1763 gesti. Latine
vertit H. G. Reichardus. Baruth. 1790. —r.

Raumer. Fr. v. England. 2de Aufl. Bnd. 1—3.
Lpz. 42. —r.

Hallam. Hnr. Die Gesch. der Verfassung v. Eng=
land von Heinrich VII bis Georg II. Uebertr. u.
fortges. v. F. A. Rüder. Th. 1—2. Abth. 1. Lpz.
28—29. —r.

Mennechet. Ed. Historie de France. Tom. 1.
Paris 46. —/r. b.

Sègur. Paul-Phlp. Napoléon à Moscou. Episode
de l'histoire de Napl. et de la grande armée.
Schulausg. v. G. van Muyden u. Ludvig Ru=
dolph. Brln. 63. —/r. b.

Pompadour. Mdm. la mrqu. de. Lettres. Tom.
1—2. Londres 1772—73. Tm. 2, prt. 2 med
Titl.; Lettres et réponses écart. à mdm. l. mrq.
de P. Londres 1773 (1 Bnd.). —r.

Mehren. A. F. Cåhirah og Kerâfat, hist. Studier under et Ophold i Ægypten. Dl. 1—2. Prg. Kbhvn. Univrs. 1870.

Thrige. H. B. Synchronistiske Tabeller til Brug ved Undrv. i Hist. Ilgmd. en Udsigt over Folkeslagenes og Staternes Stilling ved Beg. af hvert Tidsrum. Kbhvn. 24 (Ed. 7—8 mangle). —r.

Archiv. Historisk. Et Mndskr. udg. af J. H. Petersen og F. C. Granzou. 1871. 5—12; 1872, 1—2. Kbhvn.

Tidskrift. Nyt hist. Red. af G. Mølbach. Bnd. 4, Hft. 1. Kbhvn. 50.

Tidsskrift. Hist. Rk. 4, Bnd. 2, Hft. 2. —m.

6. Geografi og Statistik.

Brorson. A. B. Epitome geogr. antiqvæ. Til Brug ved Ungdommens Underv. Kbhvn. 12. —r.

Leibing. Fr. Geogr. Elementarb. nach der zeichn. Methode. Stufe 1—2. Berlin 69—70.

Thrige. S. B. Tillæg til Lærebog i Geografien for de højere Klasser i de lærde Skoler. Kbhvn. 72. —f.

Friis. J. A. En Sommer i Finmarken, Russisk Lapland og Nordkarelen. Skildringer af Land og Folk. Christiania 71.

Frølund. Chr. Sysselstaden Holstebro. Hft. 1.—2.

Wilse. J. N. Philoneus eller Gfster = Tiden i Norge. En Fortælling indført i Spydeberg Sogns Befrielse, udg. for sig selv (med Anmerkninger). Christiania 1779 (To Aftryk med noget forskjellig Titel og Affattelse, i 1 Bnd.). —r.

Mittheil. aus J. Perthes geogr. Institut v. A. Petermann. 1871, 6—12; 1872, 1—4. Gotha.

- Ergnzngh. 29—30. A. Petermann. Australien in 1871. Mit geogr.-stat. Compend. v. C. E. Meinicke. Abtheil. 1—2. Gotha 71.
- — 31. Payer. J. Die centralen Ortler Alpen. Gotha 72.
- Trap. J. P. Stat.=topogr. Beskrivelse af Konger. Danmark. 2den Udg., Hft. 3—7. Kbhvn. 71—72.
- Rom. N. C. Den danske Husflid. Hft. 4—5. Kbhvn. 71.
- Andersen. A. Beretn. om Silde- og Hvidfiskerierne paa Høtland. (London 34). Overs. med Tillæg om Saltvandsfiskerierne af W. F. Born. Kbhvn. 37. —r.
- Dumas. Alex. et A. Dauzats. Quinze jours au Sinaï. Paris 41.
- Biard. Fr. Voyage au Brésil. Schulausg. v. G. van Muyden u. L. Rudolph. Brln. 63. —fr. b.
- Statist. Tabelværk. Udg. af det stat. Bur. Rk. 3, Bnd. 17. Kbhvn. 70. —m.
- Liste over de Stud., som have taget philos. Examen. 1870 og 71. —m.
- Fortegnelse ov. Afgs. og Adgs. Ex. i 1871. Kbhvn. 71. —m.
- Forelæsng. og Øvlr. ved Kbhvns. Unvrst. og pltkn. Læreanst. i Foraars- og Efteraars-Halvaaret 1871. —m.

7. Mathematik og Naturvidenskab.

- Petersen. Jul. Om Ligninger, der løses ved Kvadratrod, med Anvendelse paa Problemers Løsning ved Passer og Lineal. Kbhvn. 71. —m.
- Hansen. C. J. L. Krarup. Beskrivelse af geometriske Legemer som Indldng. til Geometri. Til Skolebrug. Fredericia 72. —f.
- Møller. C. F. C. Opgaver i praktisk Regning. Afldng. 1—2. 2den Udg. Kbhvn. 71. (1 Bnd.). —f.

- Møller. C. F. C. Facitliste til Opg. i prakt. Rgng. Afdl. 1—2. 2den Udg. Kbhvn. 71 (Indb. med „Opgaver“). —f.
- Boffenheuser. C. F. F. Regnebog for de høiere Kl. i Latin- og Realfk. Kbhvn. 72.
- Tidsskr. f. Mathematik. Udg. af H. G. Zeuthen. Rk. 3, Aarg. 1, Hft. 4—6; Aarg. 2, Hft. 1—5. Kbhvn. 71—72.
-
- Cazin. De fys. Kræfter. Frit ovrs. af C. Tychsen. Hft. 2—4. Kbhvn. 72.
- Pjerre. J. — J. Exercices sur la physique. 2ième éd. Paris 62.
- Tychsen. C. Mekanikens Grundsætninger og deres Anvendelse i det prakt. Liv. En pplr. Fremstng. efter Delaunays cours élém. de mécan. Dl. 1—2. Kbhvn. 68.
- Roscoe. H. E. Kurzes Lehrb. der Chemie. Deutsche Ausg. v. C. Schorlemmer. 3te Aufl. Brnschw. 71.
- Die Spectralanalyse. Deutsche Ausg. v. C. Schorlemmer. Brnschw. 70.
- Tyndall. John. Die Wärme betrachtet als eine Art der Bewegung. Durch H. Helmholtz u. G. Wiedemann. 2te Aufl. Brnschw. 71.
- Der Schall. Durch H. Helmholtz u. G. Wiedemann. Brnschw. 69.
- Tidsskr. for Physik og Chemi. Udg. af Aug. og Jul. Thomsen. Aarg. 10, Hft. 5—12; Aarg. 11, Hft. 1—4. 1871—72.
-
- Bronn. H. G.'s Klassen u. Ordnungeu des Thierreichs. Bnd. 5 v. A. Gerstaecker. Lief. 14—16. Leipz. u. Heidelb. 71.
- Darvin. Ch. Naturlivets Grundlove. Ovrs. af J. P. Jacobsen. Hft. 1—5. Kbhvn. 71—72.

- Panum. P. L. Erindringsord til Forelæsninger over Nervephysiologien. Kbhvn. 67.
- Erindringsord til Forelæsninger over Sandserne og de vilkaarlige Bevægelser. Kbhvn. 71.
- Tusch. H. Jensen-. Folkelige plantenavne i forskjellige evrop. sprog. 1ste afdl. Nordiske plantenavne. 5te hfte. Kbhvn. 70.
- Navnefortegnelse til nordiske plantenavne. Kbhvn. 71.
- Warming. J. Eug. B. Er Koppen hos Vortemælken (*Euphorbia* L.) en Blomst eller en Blomsterstand? En organogenetisk morfologisk Undrsgls. Kbhvn. 71. —*m.*
- Archiv für Naturgeschichte. Gegr. v. A. F. A. Wiegmann. Fortges. v. F. H. Troschel. Jahrg. 36, Hft. 5—6; 37, 1—3. Berlin 70—71.
- Tidsskr. Botanisk. Udg. af d. bot. Foreng. i Kbhvn. Red. af H. Kiærshou. Bd. 4, Hft. 4; Rk. 2 Bd. 1, Hft. 1. Kbhvn. 71—72.
- Tidssk. Naturhist. Stift. af H. Krøyer. Udg. af J. C. Schiødte. Rk. 3, Bnd. 6, Hft. 3; Bnd. 7, Hft. 1—3. Kbhvn. 71—72.
- Tidsskr. f. popul. Frmstligr. af Naturvdsnk. Udg. af C. Fogh, C. F. Lütken og Eug. Warming. Rk. 4, Bnd. 3, Hft. 3—6; Bnd. 4, Hft. 1. Kbhvn. 61—72.
- Tidsskr. f. Havevæsen. Red. og udg. af J. A. Dybdahl. Aarg. 4. Kbhvn. 70. —*f.*

8. Filosofi.

- Birdner. M. G. Om Trykkesfriheden og dens Love. Kbhvn. 1797.
- Lund. Troels. Om Sokrates' Lære og Personlighed. Kbhvn. 71. —*m.*

Christensen. Rich. Sophisterne. En kulturhist. Undersøgelse. Kbhvn. 71. —*m*.

9. Pædagogik.

Müller. C. Paludan. Om Gjennemførelsen af den ny Underviisningsplan for de lærde Skoler. Kbhvn. 71.

10. Æsthetik og Kunst.

Formey. Begyndelses-Grunde til de skønne Vidensfaber. Oversat af Franck ved N. S. Weinwich. Kbhvn. 1787.

Høyen. Nls. Lrts. Skrifter. Udg. ved J. L. Ussing. Bnd. 1, Hft. 1—2. Kbhvn. 71.

Lübke. V. Kunsthistorien. Bearb. ved J. Lange. Lvrng. 8—11. Kbhvn. 71—72.

Ussing. J. L. Niels Laurits Høyens Levned med Bilag af Breve. I. Kbhvn. 72.

Stilling. H. C. Smaa Historier om store Kunstnere. Efter forsklg. Kilder frit fortalte. Kbhvn. 72.

Berggreen. A. P. Sange til Skolebrug. Hefte 12 (4de Samling for tre og fire eensartede Stemmer). Kbhvn. 72. —*f*.

— — Hft. 10 (2den Samling for to Stemmer). Kbhvn. 75.

Bull. Chr. Sange til Skolebrug, udsatte for to Stemmer. 2den Saml. 5te Dpl. Kbhvn. 69.

Hansen. C. F. Tostemm. Sange til Skolebrug. 2den Sml. Kbhvn. 69.

Malling. Jørg. Tostemm. Sange til Skolebrug. 3die Sml. Kbhvn. 60.

11. Politik.

Madvig. J. N. Ministeriet af 2den Decbr., betragtet fra Monarchiets Standpunkt. Kbhvn. 60. —*r*.

- Madvig. J. N. De holsteenske Stænders Forsatningsforslag og Grev Spønnecks. Kbhvn. 59. —r.
 Spønneck. W. G. G. Den holsteenske Stændersforsamling og Forsatningsagen. Kbhvn. 59. —r.

12. Lovkyndighed.

- Uncher. P. Rosford. Anviisning for en dansk Jurist angaaende Lovkyndighedens Nytte og Hjælpemidler. Kbhvn. 1777.
 Stemmann. Chr. L. E. Den danske Retshistorie indtil Christian V's Lov. Hft. 4. Kbhvn. 71.
 Love og Anordninger af mere alm. Interesse, udg. efter Indenrigsministeriets Foranstaltning. 1870—74. 2det Hft. 1 Aug. 1870—15 Mai 1871. Kbhvn. 71. —m.
 Skibsted. H. B. Love og Expeditioner vedt. Kirke- og Skolevæsen. 3die Bnd. (1863—65). Kbhvn. 71. —m.
 Lovtidenden for Aaret 1871. Nr. 29—57; 1872 Nr. 1—22.
 Ministerialtidenden for Aaret 1871. Nr. 24—66. 1872 Nr. 1—23.
 Nordisk Conversationslexikon. Forlagsbur. i Kbhvn. 2den Udg. Hft. 19—27. 71—72.

13. Indbydelsesskrifter fra Skoler.

- a. Danske. (NB. Hvor intet særegent derom tilføjes, er Indholdet Skoleefterretninger for Skoleaaret 1870—71), 1. Aalborg Kathedralsk. (F. E. Hundrup. Lærerstanden ved de nedlagte Latin-skoler i Hjørring, Nykjøbing paa Mors, Skagen, Sæby og Thisted). — 2. Aarhus Kathedralsk. (G. Lund. Nogle kritiske Bemærkninger til Texten i Ciceros de officiis.). — 3. Frederiksborg lrd. Skole (C. Berg. Vor ABC's Historie, 1ste Stykke). — 4. Helsingørs højere Realskole (V.

- Lassen. Bidrag til Helsingørs Hist. 1775—79).
 5. Herlufsholms lrd. Sk. (Fortegnelse ov. Skolens Bogsamling, 1ste Afdlng.). — 6. Horsens lrd. Sk. (M. R. Schmidt. De element. Beregninger med naturlige, brudne og negative Tal.). — 7—13. Kjøbenhavn: 7. Borgerdydssk. p. Kristianshavn. — 8. Borgerdydssk. i Kjøbenhavn. — 9. Haderslev Læreres Sk. — 10. Latin- og Realsk. i St. Kongensgd. — 11. Latin- og Realsk. p. Værnedamsvejen (Hjemmet og Skolen Nr. 13). — 12. Metropolitansk. — 13. Det v. Westenske Inst. — 14. Rødding. Vejle Amts højere Realsk. — 15. Nykjøbing Kthdrsk. — 16. Odense Kthdrsk. (N. S. F. Henriksen. Disciplenes Stilling i de latinske Skoler i gamle Dage. 2det Hft. — B. Strøm. Tale ved Translocationen 1870.). — 17. Randers lærde Sk. (F. E. Hundrup. Lærerstanden ved Randers lrd. Skole. I). — 18. Ribe Kthdrsk. — 19. Roskilde Kthdrsk. (F. E. Hundrup. Lærerstanden ved de nedlagte Skoler i Korsør, Nestved, Nykjøbing i Odsherred, Præstø, Skjelskør, Slangstrup, Storeheddinge og Stege. — Povel sen. Nogle Ord om den forestaaende Omordning af det højere Skolevæsen.). — 20. Rønne højere Realsk. — 21. Slagelse Realsk. (Dahl. Om Skolegjerningens Enhed og Aand. — Skolens Undervisningsapparater). — 22. Sorø Akademis Sk. (P. Lorenzen. Meddelelser om den naturhist. Saml. og Oldsagssamlingen). — 23. Viborg Kathedralsk. — 24. Vordingborg Realsk. — 25. Reykjavik Latinskole. Skole-Aaret 1669—70. — Alle —*m* undtagen 11 og 23.
- b. Fra norske Skoler blev der i Efteraaret 1871, da Bogsendingen fra Ministeriet ankom, ikke tilstillet Skolen nogen Indbydelsesskrifter.
- c. Svenske. (NB. Hvor intet særegent derom til-

føjes, er Indholdet „årsberättelse“ eller „redogørelse“ for „läsåret“ 1870—71). 1. Carlskrona. (Gadd. Om Allmogemålet i Östra Härad af Jönköpings Län.) — 2. Christianstad. — 3. Falun. — 4. Gefle (J. Centervall. Loci Spartiani Vitæ Hadriani Cap. XVIII § 1 & XVIII § 1 brevi commentario illustrati). — 4. Göteborg. — 6. Halmstad (Tollska Biblioteket). — 7. Helsingborg. — 8. Hernösand. — 9. Hudiksvall. (Wiström. Provinsen Helsinglands Macrolepidoptera). — 10. Jönköping (G. Haglund. Om Normalerna til kurvor af andra graden). — 11. Kalmar. — 12. Karlsstad. — 13. Linköping. — 14. Luleå. (A. W. Lønnegren. Den äldsta grekiskt-romerska folktron om själen och de döda). — 15. Lund. — 16. Malmö (L. Stenberg. Tabulæ logarithmi integralis. Pars III). — 17. Norrköping (L. A. Eklund. Studier rörande Polens andra delning I). — 18. Nyköping (C. J. Lindbom. Vergilii Æneis 1sta sången. Metr. öfverstng. — 19. Skara. — 20. Stockholms Elementarläroverk. (F. W. Hultmann. Proportionslära). — 21. Stockholms Nya Elementarskolan (N. J. Andersson. Några ord om arternas geografiska och genealogiska samband inom Pilslägtet). — 22. Strengnäs (J. A. Drysén. Lektorer vid Strengnäs Gymnasium från dess stiftelse till närvarande tid.). — 23. Umeå. — 24. Upsala. — 25. Wenersborg (J. F. Kylander. Reseberättelse). — 26. Westerwik (A. A. W. Lund. Läroverkets naturalhistoriska samlingar.) — 27. Westerås (L. Mossberg. Marcus Vipsanius Agrippa, biografiskt udkast). — 28. Wexjö. — 29. Wisby (L. Kolmoden. Öfversigt af Gotlands foglar). — 30. Örebro (K. F. Karlson. Blad ur Örebro

skolas äldsta historia). — 31. Östersund (S. Kardell. Några upplysningar om Frösö Trivialskola. — Alle —*m*.

Arbejdet ved Affattelsen af den ny Fortegnelse til Skolens Bogsamling er nu skredet saa langt frem, at Seddelkatalogen er skreven til samtlige Bøger og til Indbydelsesskrifterne fra de prøjssiske Skoler, dog endnu ikke for de Bøger, der i indeværende Indbydelsesskrift ere opførte som modtagne. Derimod er der kun til Dels skrevet Sedler til Indbydelsesskrifterne fra danske, slesviske, norske, svenske og holstenske Skoler.

b. Den naturhistoriske Samling.

Plantesamlingen i Skolens Have er bleven holdt ved lige og i enkelte Retninger forøget. Ellers har Skolens naturhistoriske Samling ingen Tilvæxt haft i det forløbne Aar.

c. Af Undervisningsredskaber hørende til Inventariet er der i Aar anskaffet 4 Samlinger tostemmige Sange af Berggreen, Bull, Hansen og Malling.

Af Bulls Kort over Danmark er Sælland, Fyn, Laaland og Falster samt Bornholm blevet oplæbede og ophængte i Skolestuerne.

VII. Regnskabsvæsen.

I Regnskabsaaret fra 1 April 1871 til 31 Marts 1872 har Skolen haft følgende

I n d t æ g t e r.

1. Kassebeholdning fra forrige Aar	1,702 Rd. 91 Sk.
2. Arvefæste- og Tiendeafgifter .	11,894 — „ —
3. Af Kirker og Præstekald	13 — „ —
4. Renter af Skolens Kapitaler ..	2,893 — 60 —
5. Indbetalte Kapitaler	600 — „ —
6. Skolekontingenter	3,372 — 48 —
7. Fra Læsø	593 — 88 —
8. Ubestemte Indtægter	27 — 64 —
9. Afdrag paa Laan af Lærere ..	243 — 72 —
10. Indeholdt i Lærernes Lønninger til Livsforsikringsanstalten	680 — 32 —

saa at Indtægten har været i alt.. 22,021 Rd. 71 Sk.

Derimod har Skolen i samme Tidsrum haft følgende

U d g i f t e r.

1. Lønninger	11,163 Rd. „ Sk.
2. Time-Undervisning	1,918 — 14 —
3. Pensioner	99 — 8 —
4. Bibliothek og videnskabeligt Ap- parat	494 — 6 —
5. Bygningernes Vedligeholdelse .	229 — 82 —
6. Bygningernes Hovedreparation.	819 — 82 —
7. Leje-Udgifter	25 — „ —
8. Inventariets Vedligeholdelse . .	229 — 59 —
9. Godtgjørelse til Lærere for Af- savn af Embedsbolig	28 — 64 —
10. Brændsel og Bevisning	410 — 92 —
11. Skatter og Afgifter	1,097 — 6 —

12.	Regnskabsførelsen.....	391 Rd. 47 Sk.
13.	Testamentarisk Forpligtelse...	160 — „ —
14.	Forskjellige Udgifter.....	580 — 54 —
15.	Skydeøvelser.....	74 — 92 —
16.	Udsatte Kapitaler og bevilgede Lønningsforskud.....	868 — 34 —
17.	Afgivet Overskud til den almin- delige Skolefond.....	40 — „ —
18.	Ifølge Decision.....	1 — 5 —
19.	Udbetalte Stipendier under Sti- pendiefonden.....	620 — „ —
20.	Udbetalte Stipendier under Nis- sens Legat.....	624 — 42 —
21.	Indsendt til Livsforsikrings-An- stalten for Lærere.....	680 — 82 —
22.	Rede Kassebeholdning den 31 Marts 1872.....	1,464 — 70 —

saa at Udgiften har været i alt.. 22,0221 Rd. 71 Sk.
Stipendiefondens Grundfond var den 31te Marts
1872: 13,640 Rd. 64 Sk.; dens Oplagspenge: 540
Rdlr.

Nissens Legats Grundfond var den 31te Marts
1872: 13,165 Rd. 56 Sk.; dets Oplagspenge: 655 Rd.
29 Sk.

VIII. Bygninger og Inventar.

Fornyelsen af Gulve og Kakkelovne og Anbrin-
gelsen af Ventiler er bleven fortsat med den lange
Gang i Forhuset samt en af Skolestuerne i den nor-
dre Længe, hvorhos der til den ny Kakkelovn er
anskaffet Brændekasse og Sinkskjerm.

I Gaarden er der foretaget en betydelig Forandring, i det det blev nødvendigt at ombygge Skolens Latriner, da Gruben under dem for en Del var styrtet sammen, og Murværket i den forøvrig stærkt forvitret; og denne Lejlighed blev da benyttet til at afløse Grubeindretningen med Tønder. Fremdeles er det store Afløb, som fører Vandet fra hele Gaarden til Afløbet under Forhuset, blevet lagt underjordisk af glaserede Rør, ligesom ogsaa selve Afløbet under Forhuset er blevet omlagt og lagt af glaserede Rør, isteden for at det før var lagt af kløvede Sten.

Endvidere er Fornyelsen af Vinduerne bleven fortsat med 3 Fag til Gaarden i en Skolestue i Hovedlængen samt 4 til Gaarden og lige saa mange til Gaden i to Skolestuer i den nordre Længe.

Endelig er Fornyelsen af Skoleborde og Benke bleven fortsat og afsluttet med 12 to Mands Borde og 4 en Mands af den Indretning, der er beskrevet i Indbydelsesskriftet for 1869, men noget større, da de ere bestemte til de øverste Klasser.

IX. Kongelig Anordning m v.

Til Gjennemførelse af Loven af 1ste April f. A. om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark udkom der under 5te August s. A. en Kongelig Anordning af følgende Indhold:

§ 1.

Forinden nogen kan optages som Discipel i en lærd Skoles 1ste (nederste) Klasse, har han at underkaste sig en Prøve, ved hvilken der fordres:

1. i Modersmaalet: dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter, dels en skriftlig, med antagelig Sikkerhed i Retskrivning og Skilletegnes Brug nedskreven, Gjengivelse af et to Gange forelæst Stykke, hvilken tillige bedømmes som Prøveskrift;

2. i Tysk: det vigtigste af Formlæren og en mundtlig Oversættelse fra Tysk til Dansk af et Stykke i et læst Pensum, der mindst maa udgjøre 100 almindelige Oktavsider;

3. i Fransk: det vigtigste af den regelmæssige Formlære og 50 Oktavsider af en Læsebog;

4. i Geografi: en Oversigt over hele Geografien efter en kortere Lærebog;

5. i Historie: Oversigt over Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder efter en fragmentarisk Lærebog samt Danmarks Historie noget udførligere;

6. i Religion: Bibelhistorien i kort Begreb og Hovedstykkerne af Luthers lille Katekismus;

7. i Naturhistorie: Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog;

8. i Regning: Færdighed i praktisk Regning saa vidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert og bringes i Anvendelse paa simple praktiske Opgaver som dem, der pleje at henføres under Regula de Tri.

§ 2.

I Skolens 1ste til 4de Klasse meddeles Undervisningen saaledes:

1. I Modersmaalet gives Undervisningen som hidtil.
2. Undervisningen i de levende Sprog gives alene i Tysk og Fransk gennem samtlige 4 Klasser.

3. I Latin fremmes Undervisningen igjennem alle 4 Klasser saaledes, at der i 4de Klasse kan læses et Pensum, der i Omfang i det mindste svarer til 1 Bog af Livius eller 2 Bøger af Cæsars Gallerkrig, 50 Kapitler af Ciceros Taler og 1 Bog af Virgils Æneide eller 800 Vers af Ovids Metamorfoser. Grammatiken indøves tillige ved mundtlig og skriftlig Oversættelse fra Dansk paa Latin.

4. I Græsk begynder Undervisningen i 3die Klasse og fremmes saaledes, at der i 4de Klasse kan læses et Pensum, der i Omfang i det mindste svarer til 1 Bog af Xenophons Anabasis og 1 Bog af Homer.

5. I Religion, hvor Undervisningen ophører ved Udgangen af 3die Klasse, gjennemgaaes Bibelhistorien efter en udførligere Lærebog, den kristelige Troes- og Sædelære efter en mindre.

6. Historien, saa vel Verdenshistorien kortere behandlet som særlig Nordens Historie, maa være gennemgaaet indtil Udgangen af 4de Klasse.

7. Geografien afsluttes ved Udgangen af 4de Klasse hvor det hele Pensum repeteres.

8. Matematik og Regning.

Undervisningen i Arithmetik begynder i første Klasse og fortsættes igjennem alle fire Klasser saaledes, at der meddeles:

Læren om Addition og Subtraktion, Multiplikation og Division, Potensopløftning og Roduddragning med de derunder forekommende Udviklinger af positive og negative, hele og brudne, rationale og irrationale, reelle og imaginære Størrelser; Hovedsætningerne om Tallenes Egenskaber; Decimalbrøker, Proportioner og Progressioner; Logarithmer med deres praktiske Anvendelser, hvorunder sammensat Rentesregning; Ligninger af første og anden Grad, de første saavel med een som med flere Ubekjendte.

Undervisningen i Geometri skal i første Klasse indledes med en paa Betragtning af materielle Former støttet Abstraktion af de første geometriske Begreber, saaledes at Discipelen derved tillige føres til saadan klar Opfattelse af Legemers, Fladers og Liniers Inddeling efter deres Frembringelsesmaade og Beskaffenhed, som uden geometriske Beviser ad Anskuelssens Vej ved Iagttagelse af og Forsøg med legemlige Former

kan opnaas. Derefter meddeles et plangeometrisk Kursus af det i Skolerne hidtil sædvanlige Omfang:

Undervisningen i Regningslære slutter sig til den matematiske Undervisning med saadanne Opgaver, som kunne tydeliggjøre Matematikens Anvendelse i det praktiske Liv, derunder ogsaa Beregningen af Arealer og Volumener, de første støttede til Plangeometriens Læresætninger, de sidste uden matematiske Beviser.

9. I Naturlære gives en Oversigt over de fysiske Kræfter og Virksomheder med en kortfattet Fremstilling af den uorganiske Kemi.

10. Naturhistorie læres i samme Omfang som hidtil og afsluttes ved Udgangen af 4de Klasse, hvor det hele Pensum repeteres

11. Tegning. Frihaandstegning øves i 1ste og 2den Klasse som Indledning til geometrisk Tegning i 3die og 4de Klasse.

12. I Skrivning undervises kun i 1ste og 2den Klasse.

§ 3.

Aars- eller Hovedexamen ved Udgangen af Skolens 4de Klasse anstilles saaledes:

1. I Modersmaalet er Prøven alene skriftlig og bestaar i en Stilopgave, der væsentlig gaar ud paa Fremstilling af et bekendt Stof.

2. I Tysk prøves i to ikke læste Steder, et prosaisk og et lettere poetisk, og i det nødvendige af Grammatiken.

3. I Fransk prøves dels i et opgivet, i Skolen læst Pensum af mindst 100 Oktavsider, dels i et ikke læst prosaisk Stykke og i det nødvendige af Grammatiken.

4. I Latin anstilles Prøven dels mundtlig i det i det sidste Aar læste Pensum, dels skriftlig ved en let Stil, der holder sig inden for de væsentlige syntaktiske Regler og det almindeligste Ordforraad og udarbejdes uden Benyttelse af Ordbog.

5. I Græsk og 6. i Historie prøves alene i det i det sidste Aar læste.

7. I Geografi prøves i det hele læste Pensum.

8. I Matematik er Prøven dels skriftlig, dels mundtlig. Der forelægges skriftlige Opgaver i praktisk Regning og Arithmetik og lignende Opgaver angaaende en simpel geometrisk Konstruktion eller en geometrisk Sætning, som falder ind under lette Anvendelser af, hvad der er læst. Mundtlig prøves ligeledes i Geometri og Arithmetik.

9. I Naturlære og 10. Naturhistorie prøves i det hele læste Pensum.

§ 4.

I Skolens 5te og 6te Klasse meddeles Undervisningen saaledes:

a. Fællesfag.

1. Undervisningen i Modersmaalet fortsættes, som den hidtil er givet i 7de Klasse. Oldnordisk indtræder i 5te Klasse og fortsættes i 6te. I samme Klasser meddeles en Anvisning til at læse og forstaa Svensk.

2. I Fransk fortsættes Læsningen af Forfattere, derimellem ogsaa Digtere, og den skriftlige Indøvelse af Grammatikens vigtigste Regler.

3. I Tysk fortsættes Læsningen med vanskeligere Forfattere.

4. I Engelsk begynder Undervisningen i 5te Klasse og fortsættes i 6te.

5. Historie. Det hele Kursus gjenoptages og afsluttes, Verdenshistorien (særlig Perioden efter 1789) i noget større Omfang.

b. Særlige Fag for den sproglig-historiske Afdeling.

1. Latin. Undervisningen fortsættes saaledes, at der ved Udgangen af 6te Klasse er læst og opgives et Pensum, der, uden at deri medregnes, hvad der er læst før Indtrædelsen i 5te Klasse, i det mindste svarer til (af prosaiske Forfattere) 70 Kapitler af Ciceros filosofiske eller retoriske Skrifter, 50 Kapitler af hans Taler, 1 Bog af Livius og 1 Bog af Tacitus, (af Digterne) 2 Bøger af Virgils Æneide, Horatses Breve med ars poetica samt 1 længere og 1 kortere Bog af hans Ode. Der forudsættes som kursorisk læst i det ringeste saa meget, som svarer til 3 Bøger af Livius, dog af forskjellige Stilarter.

2. Græsk. Undervisningen fortsættes saaledes, at der ved Udgangen af 6te Klasse er læst og opgives et Pensum, der i det mindste svarer til (af prosaiske Forfattere) 200 Kapitler af Herodot, 1 Bog af Xenofons Erindringer, Platons Apologi og Demosthenes's olynthiske Taler, (af Digterne) 6—8 Bøger af Homer, der tilsammen mindst maa udgjøre 3500 Vers.

3. Naturlære. Undervisningen meddeles paa experimentalt Grundlag; tillige læres Astronomi med en kort matematisk Indledning.

c. Særlige Fag for den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling.

1. Matematik. Undervisningen heri skal omfatte:

a) Arithmetik og Algebra, saaledes at det hele Kursus gives i videre Omfang, hvorved medtages Læren om Permutationer og Kombinationer, Kjædebræk, Binomialformlen med positiv hel Exponent, den uendelige Kvotientrække, ubestemte Ligninger af 1ste Grad, Determinanter, for saa vidt de lette Løsningen af Ligninger med flere Ubekjendte; b) Stereometri med syntetisk Udvikling af Keglesnittenes Hovedegenskaber; c) Plantrigonometri; d) analytisk Geometri, anvendt paa ret Linie og Cirkel og til Undersøgelse af de vigtigste Egenskaber ved Parabel, Ellipse og Hyperbel; d) Projektionslære, rette Liniers Fremstilling ved deres Projektioner, Planers ved deres Spor, med Anvendelsen paa Fremstillingen af simple Former i Rummet ved deres Projektioner paa en vandret og en lodret Plan samt af deres Udfoldninger i en Plan.

2. Naturlære. Undervisningen fortsættes og omfatter saa vel kemisk og mekanisk Fysik som Optik, matematisk behandlede og ledsagede af Forsøg, samt Astronomi paa matematisk Grundlag og Meteorologi.

3. I Naturhistorie tilbydes fereløbig kun Undervisning i Mineralogi i 5te Klasse som frit Fag uden at være Gjenstand for nogen Afgangsexamen.

§ 5.

Afgangsexamen anstilles saaledes:

a. Fællesfag.

1. I Modersmaalet forelægges, lige som hidtil, to Opgaver til skriftlig Bearbejdelse, en frit valgt, en anden hentet fra Omraadet af det i Skolen meddelte Kundskabsstof. I Oldnordisk aflægges alene mundtlig Prøve i et læst Pensum, der maa udgjøre mindst 100 Sider med Redegjørelse for de i Stykket forekommende Sprogformer.

2. I Fransk anstilles en mundtlig Prøve ved Oversættelse af to Steder af ikke læst Prosa.

3. Tysk eller Engelsk. Prøven, der alene er mundtlig

bestaar i Tysk i Oversættelse af to vanskeligere Stykker, et prosaisk og et poetisk, og i Engelsk i Oversættelse af et Stykke læst Prosa, der maa udgjøre mindst 150 Sider, samt af et Sted i en ikke læst lettere prosaisk Forfatter.

4. I Historie forblive Fordringerne de samme som hidtil.

b. Særlige Fag for den sproglig-historiske Afdeling.

1. I Latin er Prøven dels skriftlig ved en Oversættelse fra Latin til Dansk, dels mundtlig saa vel i det i de to sidste Skoleaar læste som ved en Oversættelse af ikke læst lettere Prosa. De, som ere forberedte ved Privatundervisning, maa tillige opgive et Pensum, som svarer til Minimum af det indtil Udgangen af 4de Klasse læste, jfr. § 2 Nr. 3.

2. I Græsk omfatter Prøven det i de to sidste Skoleaar læste og for dem, som ere forberedte ved Privatundervisning, tillige et Pensum, som svarer til Minimum af det indtil Udgangen af 4de Klasse læste, jfr. § 2 Nr. 4.

3. I Fransk anstilles foruden den mundtlige tillige en skriftlig Prøve ved en uden Benyttelse af Ordbog udarbejdet let Stil, der kun skal være anlagt paa at prøve Sikkerheden i Formerne og i de syntaktiske Hovedregler.

4. I Naturlære omfatter Prøven det i de to sidste Aar læste.

c. Særlige Fag for den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling.

1. I Matematik anstilles Prøven dels skriftlig, dels mundtlig.

I Arithmetik og Algebra gives en Beregningsopgave, som væsentlig skal prøve Examinandens Færdighed i Udførelsen af Beregninger, vedkommende saa vel Arithmetik som de geometriske Discipliner, og en Opgave, der især gaar ud paa Anvendelsen af de theoretiske Sætninger.

I Geometri gives dels en Opgave i Projektionstegning, dels en Opgave i Anvendelsen af Stereometrien eller Trigonometrien.

Mundtlig prøves saavel i Arithmetik som Geometri, i hvilket sidste Fag et Spørgsmaal altid skal angaa analytisk Geometri.

2. I Naturlære er Prøven blot mundtlig og omfatter alt det læste.

§ 6.

Afgangsexamen afholdes i Tiden fra den 15de Juni til den 15de Juli i de Dage, som, hvad den skriftlige Del angaar, for alle Skoler under et og, hvad den mundtlige Del angaar, for hver Skole især fastsættes hvert Aar af Kirke- og Undervisningsministeriet. De skriftlige Opgaver tilstilles Skolerne af Ministeriet, der lader sig dem foreslaa af Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler eller af en for Afgangsexamen og Tilsynet med de lærde Skoler overhovedet særlig dannet Komite af fag- og undervisningskyndige Mænd. Ved den mundtlige Prøve i ethvert Fag er der ved de offentlige lærde Skoler foruden Examinator tilstede som Censorer en anden af Skolens Lærere og en af Ministeriet dertil hvert Aar beskikket undervisningskyndig Mand, der kan være en Lærer ved en anden lærd Skole, og ved de lærde Privatskoler foruden Examinator to af Ministeriet dertil hvert Aar beskikkede undervisningskyndige Mænd, hvilke i samme Aar skulle udføre Forretningen ved samtlige Privatskoler.

De samme, som deltage i Censuren ved den mundtlige Prøve i et Fag, bedømme den tilsvarende skriftlige Prøve. Ligeledes bedømmes de skriftlige Udarbejdelser i Modersmaalet af tre Censorer, af hvilke den ene er Læreren i Dansk i Skolens øverste Klasse.

Om de Karakterer, hvormed de aflagte Prøver blive at betegne, og om Sammenregningen af disse til at bestemme hele Prøvens Udfald bemyndiges Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til at give de nærmere Bestemmelser.

§ 7.

Ingen Discipel maa optages i 6te Klasse uden at have gennemgaaet samme Skoles 5te Klasse. Under særlige Omstændigheder kan Ministeriet bevilge en Undtagelse fra denne Bestemmelse.

Fra 5te Klasse opflyttes efter Skolens Skjøn til 6te Klasse. Disciple, der have gennemgaaet 6te Klasse, have Ret til at indstille sig til Afgangsexamen.

Naar en Discipel ønsker at gaa over fra den sproglig-historiske Afdeling til den mathematisk-naturvidenskabelige eller omvendt, maa han for Skolen godtgjøre, at han er i Besiddelse af de Kundskaber og Færdigheder, som i det givne

Øjeblik anses for nødvendige, for at han kan deltage i Undervisningen i den ny Retnings særlige Fag.

Naar en Discipel fra en anden offentlig lærd Skole ønsker at optages i 5te Klasse, skal han fra den Skole, han forlader, meddringe Vidnesbyrd om at være moden til Optagelse i 5te Klasse.

Naar en Discipel, der ikke umiddelbart gaar over fra en offentlig lærd Skole, ønsker at indtræde i en saadan Skoles 5te Klasse, maa han foruden at godtgjøre, at han har bestaaet i de Fag, som for hans Retning ere afsluttede, tillige underkaste sig en Prøve i de andre Fag.

Afgangsexamen i den nye Skikkelse holdes 1ste Gang ved Udgangen af Skoleaaret 1874—75. Hovedexamen i 4de Klasse med den denne ved Loven af 1ste April 1871 § 5 tilføjede Retsvirkning affholdes 1ste Gang ved Udgangen af Skoleaaret 1872—73.

Ministeriet for Kirke- og Underrisningsvæsenet bemyndiges til at give de nærmere Bestemmelser om Undervisningen i Sang og Gymnastik lige som til at bevilge de Lempelser, som Overgangen fra den tidligere Skoleplan til den nye gjør nødvendige.

Fire Dage senere, under 9de Avg. udsendte Ministeriet nedenstaaende Cirkulære til Rektorerne ved de lærde Skoler:

Under Henvisning til den under 5te d. M. udgaaede kongelige Anordning, indeholdende nærmere Bestemmelser angaaende Undervisningen i de lærde Skoler, skal Ministeriet til Forstaaelse og Anvendelse af de deri givne Forskrifter og til Fuldstændiggjørelse af disse med Hensyn til forskellige Enkeltheder ikke unnlade at meddele følgende Bemærkninger og Regler, som blive at iagttage efter den ny Ordning af Undervisningen.

Ministeriet maa fremhæve Vigtigheden af, at Optagelsesprøven holdes med Omhu, og at, hvad der er bestemt, fordres saaledes tilegnet, at Skolen virkelig kan bygge derpaa som Kundskab, Færdighed og vundet Øvelse og som en Forberedelse, der strax gjør det lettere for Skolen at samarbejde Disciplene og føre dem frem i Forening, da det i

modsat Fald er at befrygte, at de fire første Klasser ville faa for meget at gjøre.

Som Lærebøger, der i Omfang omtrent svare til, hvad der i Anordningen er ment, naar der i Almindelighed hentydes til kortere eller kortfattede Lærebøger, skal Ministeriet nævne: i Geografi: Thriges eller Rimestads mindre Bøger eller Erslevs Bog Nr. 3, i Historie Kofods, i Bibelhistorie Balslevs, i Naturhistorie Lützens eller Feddersens mindste Lærebog.

Skolernes Rektorer ville selv erkjende Nødvendigheden af at bruge den dem ved Lovens § 3 givne Bemyndigelse til at dispensere fra Aldersbestemmelserne om Disciplenes Optagelse i Skolen med Varsomhed; og bliver det fremtidig at iagttage, at der i de aarlige Programmer indføres de ny optagne Disciples Fødselsaar og Fødselsdag.

Skjønt vistnok Skolen under almindelige Forhold helst bør indtage et negativt Standpunkt i Retskrivnings-spørgsmaalet, saaledes at den ikke optager noget, førend Sprogbrugen med Sikkerhed har tilegnet sig det, maa det dog erkjendes, at den Gjæring, hvori Retskrivningsspørgsmaalet for Tiden befinder sig, indeholder en stærk Opfordring til at gjøre nogle positive Skridt for at opnaa en større Sikkerhed og Ensartethed. Ministeriet erkjender imidlertid, at der her maa gaas frem med Varsomhed, og skal derfor indskrænke sig til den Udtalelse, at det maa anses ønskeligt, om Skolerne efterhaanden bestræbe sig for i det væsentlige at slutte sig til den fra et Antal Mænd (H. N. Clausen med flere) under 21de Juli 1870 fremkomne Udtalelse om, hvad der efter de senest om dette Anliggende i Stokholm førte Forhandlinger synes strax at kunne optages som Regel. Men i ethvert Fald bør ingen Skole fjerne sig længere fra den overleverede og i det hele i de offentlige Aktstykker fulgte Form. Det maa da antages, at de ny Disciple, der melde sig til Optagelse i Skolerne, efterhaanden ville være underviste i det væsentlige efter de samme Regler.

Skolernes Rektorer bemyndiges til at fritage de konfirmerede Disciple i 3die Klasse for Deltagelse i Religionsundervisningen.

Med Hensyn til Undervisningen i Mathematik i de 4 nederste Klasser vil det erindres, at, for at det, der læres, skal have nogen virkelig Betydning, maa det være fuldstæn-

dig opfattet og tilegnet saaledes, at det kan bruges. Der maa derfor lægges en ikke ringe Vægt paa den praktiske Regning, saaledes at det matematiske Grundlag for denne er forstaaet, og at der er erhvervet Sikkerhed i Udførelsen, hvortil ogsaa hører Øvelse i paa passende Sted at bruge de for saa mange Regninger fordelagtige Logarithmer. Ved Prøven, navnlig ved de skriftlige Opgaver, maa der ikke gaas ud over det Standpunkt, som hidtil har været fastholdt ved Realafgangsexamen af højere Grad.

Naar der under Arithmetik som en Forøgelse af Stoffet er tilføjet: Hovedsætningerne om Tallenes Egenskaber, maa Ministeriet udtrykkelig tilføje, at der herved væsentlig sigtes til Sætningerne om Tals Delelighed (omtrent hvad der derom indeholdes i Schiødttes Tillæg til den elementære Algebra).

Ved den indledende Undervisning i Geometri kunne passende Steens Hovedformer i Rummet eller C. F. C. Møllers Grundtræk af Læren om Rumstørrelser lægges til Grund.

Ministeriet maa anse det særdeles ønskeligt, at den fælles Undervisning i Tegning i de to nederste Klasser, saa vidt ske kan, lægges i Matematiklærerens Haand og sættes saaledes i Forbindelse med den matematiske (geometriske) Undervisning, at Frihaandstegning øver Øjet og Haanden paa simple Former og støtter den geometriske Anskuelse. I 2den Klasse maa der navnlig lægges an paa, at Disciplene erhverve Færdighed i Brugen af Instrumenterne (Passer og Lineal), saaledes at derved den egentlige geometriske Tegning kan være forberedt, der i 3die og 4de Klasse indtræder for den ene Række Disciple, og som skal vejlede til geometriske Konstruktioner, ved hvilke Renlighed og Nethed i Udførelsen maa paases.

I Naturlære er Undervisningen i de 4 nederste Klasser tilsigtet anlagt efter et Maal, der medfører en vis Afslutning uden at forudsætte en matematisk Indsigt eller i det hele en Modenhed, som endnu ikke er tilstede, ligesom der ogsaa er taget Hensyn til at undgaa en ligefrem Gjentagelse i 5te Klasse. Det fysiske Kursus maa omfatte:

Legemernes almindelige Egenskaber, Rumopfyldning, Sammenhængskraft og Delelighed. Legemernes Tilstandsformer og Modifikationer deraf.—Tyngden. Vægt. Vægtfylde. Alle Legemer ere lige tunge Tyngden er en al-

mindelig Tiltrækning. Tyngdepunktet. Væskers Tryk i alle Retninger. Luftens Tryk. Barometret. Luftpumpen og Forsøg dermed. Luftens Vægtfylde. Luftballonen. — Sammenhængskraft og Vedhængning. — Magnetiske Grundfænomener. Magnetaalens Retning. Jordens Magnetkraft. — Elektriske Grundfænomener. Electricitet ved Fordeling. Elktroskoper. Elektrisk maskinen. Elektrisk Ledning. Leydnerflasken. Kondensator. Elektrofor. — Bevægelse betragtet som Virksomhed. — Lyden. Dens Hastighed og Tilbagekastning. Toner. — Lyset. Dets Tilbagekastning og Brydning. Farveadspredelse. — Varme. Legemernes Udvidelse. Thermometret. Smeltning. Fordampning. — Virkninger af den elektriske Udladning.

Dertil maa knytte sig en kortfattet Fremstilling af den uorganiske Kemi, saa at det hele bliver en proprædentisk Indledning til Naturlæren, omtrent som Johnstrups Lærebog.

I Skrivning bør Undervisningen nok saa meget beregnes paa, at Disciplene faa en fast, som paa, at de faa en smuk Haandskrift; og ved de skriftlige Arbejder bliver det at paase, at Disciplene vænne sig hertil. For at Disciplene kunne opnaa Fasthed og en flydende Skrift, overlader Ministeriet det til Skolen, hvor vidt det findes rigtigt kun at indøve de latinske — ikke de gothiske — Bogstaver.

Med Hensyn til Opgaverne til de skriftlige Prøver ved 4de Klasses Hovedexamen, om hvilke der først bliver Spørgsmaal i 1873, maa Ministeriet forbeholde sig at tage Bestemmelse, om de blive at tilstille Skolerne fra Ministeriet, eller om det kan overlades Skolerne selv at give disse.

Om Undervisningen i 5te og 6te Klasse skal det først i Almindelighed bemærkes, at, naar der paa det Skolerne ved Skrivelse af 12te f. M.*) tilstillede Udkast til en Fag-

*) I den nævnte Skrivelse ytrede Ministeriet blandt andet ved at fremsende det omtalte Udkast til en Plan for Fag- og Timefordelingen for de lærde Skolers studerende Discipline — hvilket Udkast var udarbejdet af en Kreds af Mænd, som Ministeriet havde sammenkaldt for at drøfte Spørgsmaalene om Gjennemførelsen af Loven af 1ste April 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler — at det var en Selvfølge, at denne Plan ikke maatte betragtes som en almindelig og ufravigelig Norm i dens Enkeltheder, men at Erfaringen og Forholdene i de enkelte Skoler tværtimod kunde foranledige fuldkomment berettigede

og Timefordeling paa den naturvidenskabelig-mathematiske

Afviigelser fra samme, hvad der i saa Fald saa meget mindre kunde være noget til Hinder for, som de aarlige Fag- og Timefordelinger lige som hidtil bleve at forelægge Ministeriet til Approbation. — Den omtalte Plan gik i øvrigt ud paa følgende Fordeling, hvorved det bemærkes, at F. S. og M. i samme betegnede henholdsvis Fællestimerne og de for den sproglig-historiske og for den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling særlige Timer.

	1ste 2den Kl.		3die Klasse.	4de Klasse.		Sum af Timer.	5te Klasse.		
	Kl.	Kl.		S.	F. M.		S.	F. M.	S. F. M.
Dansk	3	2	2	1	2	9+2	S	4	4
Tysk	2	2	2		2	8		2*)	2*)
Fransk	3	3	2		2	10		3	3
Latin	6	8	7		8	29	9		8
Græsk	"	"			5	10	6		6
Religion	2	2	2		"	6		"	"
Historie	2	2	3		2	9		3	4
Geografi	2	2	1		2	7		"	"
Mathem. og Tegn.	6	6	4	2	5	21+4		10	10
Naturhistorie . .	2	2	2		2	8		"	"
Naturlære	"	"		2		4	3	5	3
Skrivning	2	1	"		"	3		"	5
	30	30	5	25	5		18	12	15
								15	

*) eller Engelsk.

Side findes respektive 3 og 2 Timer af de 30 ugentlige Timer uanvendte, da er Tanken dermed, at det overlades til Rektor efter bedste Skjønnende og efter Forholdene ved de enkelte Skoler at anvende disse til at styrke Disciplenes sproglige og litterære Udvikling og til at supplere noget af det, som Disciplene af den anden Retning opnaa igjennem deres klassiske Studier.

Da der ved Loven af 1ste April d. A. er givet Disciplene i 5te og 6te Klasse Valget mellem Tysk og Engelsk, er det en Selvfølge, at kun det ugentlige Timetal, som hertil henlægges for det ene af Fagene, bliver at henregne under de 30 ugentlige Timer, som ikke maa overskrides, og at den Discipel, som har valgt det ene af Fagene, ikke kan gjøre Fordring paa at deltage i Undervisningen ogsaa i det andet Fag.

Hvad Undervisningen i Mathematik angaar, vil det bemærkes, at Stereometrien og Trigonometrien ere bortfaldne for de Disciple, der følge den sproglig-historiske Retning. Den herved fremkomne Mangel i deres matematiske Dannelse maa søges nogenlunde udfyldt dels ved den Maade, paa hvilken Geometrien fremtidig indledes, dels ved det Omfang, som man i de 4 nederste Klasser giver Regneøvelserne ved Optagelsen af Liniers, Arealers og Volumeners Beregning, dels endelig ved i Naturlæren, som hidtil i 7de Klasse, at optage det simpleste af Astronomien. Man vil saaledes kunne komme til en Afslutning, hvorved Muligheden af en Beregning af Liniers Længde i Almindelighed ved Hjælp af andre givne Længder i Forbindelse med Vinkler bliver forstaaet.

Med Hensyn til Fordringerne for dem, der følge den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, i analytisk Geometri, hvilken Disciplin først vil blive paabegyndt om 2 Aar, forbeholder Ministeriet sig en nærmere Udtalelse.

For de Disciple, der følge den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, behandles Naturlæren saaledes, at den paa den ene Side, som væsentlig Del af Grundlaget for en almindelig Dannelse, kan give en virkelig, om end begrænset Indsigt, ikke i Videnskabens, men i Naturens Væsen og paa den anden Side vise sig som en Del af et hele ved at støtte sig til Mathematiken og igjen støtte den ved Anvendelsen af dens Sætninger paa Naturens Fænomener. Behandlingen maa være mathematisk der, hvor Stoffets Beskaffenhed naturligt

kræver en mathematisk Behandling, men dog tillige saaledes, at Experimentet ikke forsømmes, hvor det kan paavise Rigtigheden af de ad mathematisk Vej vundne Resultater, eller hvor det ad Erfaringens Vej fører til at kjende Naturens Love. Fysiken maa støttes til det i det foreløbige Kursus alt vundne Udbytte, der bestandig maa vedligeholdes; den bør behandles temmelig omfattende, dog saaledes at man ikke taber sig i videnskabelig Detail, i Kabinetsexperimenter eller i detalleerede Beskrivelser af Instrumenter. Astronomien meddeles efter en mindre Lærebog, men i Lighed med Fysiken paa mathematisk Grundlag. Til dens Brug maa meddeles den sfæriske Trigonometris Grundformler.

For Naturhistoriens Vedkommende er det en Selvfølge, at der kun kan anvises Tid til dette Fag, for saa vidt det kan ske uden Afbræk for de ubetinget foreskrevne Fag og uden Overbebyrdelse af Disciplene. Ministeriet finder det derfor rigtigst, at man foreløbig udsætter det, indtil nogen Erfaring er indvunden, og det saa meget mere, som der ogsaa maa indrømmes Lærerne nogen Tid til at overtænke og forberede et saadant Kursus udover det hidtil satte Maal.

Ved § 7 i den kongelige Anordning af 5te d. M. er det forbeholdt Ministeriet at tage de yderligere Bestemmelser om Sang og Gymnastik. Skjønt nu Spørgsmaalet navnlig om Gymnastiken af Ministeriet vil blive taget under nærmere Overvejelse, maa man dog foreløbig ønske, at Skolerne selv ville bidrage til en kraftigere Udvikling af Gymnastiken ved dertil at anvende noget af den ved det ugentlige Timetals Indskrænkning indvundne Tid.

Samtidig udkom nedenstaaende ministerielle Bekjendtgjørelse om Karaktergivningen m. v. i de lærde Skoler.

Efter den Ministeriet ved § 6 i den kongelige Anordning af 5te d. M. angaaende Undervisningen i de lærde Skoler dertil givne Bemyndigelse fastsættes herved de nærmere Regler for Karaktergivningen saaledes:

Ved Afgangsexamen gives følgende Specialkarakterer:

a) i Fællesfagene:

For hver af de to Opgaver i Modersmaalet og for hvert af følgende Fag: Oldnordisk, Fransk, Engelsk eller Tysk og Historie gives 1 Karakter, hvis Værdi fordobles i Fransk og Historie.

b) i de særlige Fag for den sproglig-historiske Afdeling:

For den skriftlige Oversættelse i Latin, den mundtlige Prøve i det læste i Latin og den mundtlige Oversættelse af et ikke læst Stykke i Latin, for Græsk og for Naturlære gives i hver Prøve 1 Karakter, hvis Værdi fordobles i Græsk.

c) i de særlige Fag for den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling:

For skriftlig Arithmetik, mundtlig Arithmetik, skriftlig Geometri, mundtlig Geometri, mekanisk Fysik med Optik og kemisk Fysik med Astronomi og Meteorologi gives 1 Karakter for hver Prøve.

Altsaa i alt 14 Karakterer.

Ved Hovedexamen i 4de Klasse gives følgende Karakterer:

For Dansk, skriftlig, Tysk, Fransk, Latin, skriftlig og mundtlig, Historie, Geografi, Naturhistorie, Arithmetik, skriftlig og mundtlig, Geometri, skriftlig og mundtlig, og Græsk eller Naturlære gives for hvert Fag 1 Karakter, der fordobles i Latin.

Altsaa i alt 11 Karakterer.

Specialkaraktererne ere: ug, mg, g, tg, mdlg og slet, der betragtes som staaende lige langt fra hinanden, svarende til Talværdierne: 6, 5, 4, 3, 2, 1. Til disse Karakterer kan der føjes + eller ÷, der forhøjer eller nedsætter Karakteren med $\frac{1}{2}$: alt saa $ug \div = 5\frac{1}{2}$, $mg + = 5\frac{1}{2}$, $mg \div = 4\frac{1}{2}$, $g + = 4\frac{1}{2}$ osv.; dog maa der ikke gives nogen Karakter over ug eller under slet.

Naar der ved Sammenlægning af de enkelte Censurers Karakterer fremkommer andre Brøker end Trediedele, reduceres de til den nærmest liggende Trediedel, saaledes at, hvad der er $\frac{1}{6}$ eller derover, gøres til $\frac{1}{3}$ og, hvad der er under $\frac{1}{6}$, bortkastes.

Ved Hovedkarakterens Uddragning af Specialkaraktererne benyttes en anden Skala, hvori ug har Værdien 8, mg 7, g 5,

tg 1, mdlg $\div 7$ og slet $\div 23$ og, naar Mellemkaraktererne medtages, ug \div regnes $= 7\frac{2}{3}$, mg $\div = 7\frac{1}{3}$, mg $\div = 6\frac{1}{3}$, g $\div = 5\frac{2}{3}$, g $\div = 3\frac{2}{3}$, tg $\div = 2\frac{1}{3}$, tg $\div = \div 1\frac{2}{3}$, mdlg $\div = \div 4\frac{1}{3}$, mdlg $\div = \div 12\frac{1}{3}$ og slet $\div = \div 17\frac{2}{3}$.

Ved Afgangsexamen udregnes Hovedkarakteren af samtlige 14 Specialkarakterer, saaledes at der

til 1ste Karakter med Udmærkelse kræves	105 Points,
til 1ste Karakter	84 — ,
til 2den Karakter	63 — ,
til 3die Karakter	42 — ,

hvorved $\frac{1}{3}$ eller derover regnes for 1, og Brøker under $\frac{1}{3}$ bortkastes.

I Examensvidnesbyrdet indføres samtlige Specialkarakterer med deres nøjagtige Talværdi og til Slutning Hovedkarakteren som Resultat af den samlede Talværdi.

For at bestaa ved 4de Klasses Hovedexamen med den i Lov af 1ste April d. A. § 5 givne Retsvirkning kræves mindst 33 Points som samlet Talværdi af alle 11 Karakterer. I 5te Klasse kan ingen Discipel opflyttes, naar han ikke mindst har opnaaet 15 Points for de Fag, der afsluttes enten for den sproglig-historiske eller den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling.

Hvor ved 4de Klasses Hovedexamen Karaktererne for mundtlig og skriftlig Prøve skulle sammenlægges, gjælde disse lige meget.

Ved Prøven til Afgangsexamen i mekanisk Physik og Optik, hvor disse to Discipliner give 1 Karakter, gjælde Karaktererne respektive 2 mod 1. Ved Prøven i kemisk Physik med Meteorologi og Astronomi bidrage de to første Discipliner med $\frac{2}{3}$ og Astronomien med $\frac{1}{3}$ til Karakteren. I begge Tilfælde foregaar Reduktionen til Trediedele først efter Sammenlægningen af de enkelte Karakterer, som bidrage til hele Karakteren, saaledes at f. Ex. Censorernes Karakterer for mekanisk Physik fordoblede lægges sammen med deres Karakterer for Optik og dividerede med 9 give Karakteren i Faget, reduceret efter ovenstaaende Regel om fulde Trediedele.

Det er Censorerne og den examinerende Lærer aldeles uforment at bestemme Fagkarakteren ved fri Diskussion og fælles Skjøn, saa at den formelige Votering med Tal, Sam-

menlægning og Division kun benyttes, hvor Resultatet ikke kan vindes ad hin Vej.

Og endelig udkom ligeledes under 9de Avg. nedenstaaende Bekjendtgjørelse om Ferier ved de lærde Skoler:

Paa derom af Ministeriet nedlagt allerunderdanigst Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 5te d M. allernaadigst at bifalde:

1) at Skoleaaret fremtidig begynder den 15de Avgust, og at den aarlige Sommerferie gaar fra den 15de Juli til den 14de Avgust, begge inklusive, dog at i de Aar, hvor den 15de Avgust falder paa en Løverdage, Ferien og som Følge deraf ogsaa Examen begynder enten een Dag tidligere eller sildigere, saaledes at det nye Skoleaar begynder enten en Fredag eller en Mandag;

2) at Skolernes Rektorer bemyndiges til i Tiden mellem Skoleaarets Begyndelse og Julen at give to Søgnedage i Forbindelse med en Søndag fri, dog at, hvor der er en Markedsdag, Skyttelagsdag eller anden lokal Fridag, denne da benyttes som den ene af de to Søgnedage, og at Frieftermiddagene i Tiden fra Paasken til Sommerferien da bortfalde;

3) at Skolernes Rektorer bemyndiges til at udvide Pinsesferien til en hel Uge, imod at Juleferien indskrænkes med et tilsvarende Antal Dage.

Til Ordning af Realundervisningen ved de lærde Skoler paa en Maade, der kan passe til den ny Ordning af de studerende Disciples Undervisning, udfærdigede fremdeles Ministeriet under 25de September f. A. dels en Bekjendtgjørelse om Forandring i Forandringerne ved Afgangsexamen for Realdisciple og ved almindelig Forberedelsexamen, begge af højere Grad, af følgende Indhold:

Paa derom af Ministeriet nedlagt allerunderdanigst Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under Dags Dato allernaadigst at bifalde, som følger:

Fordringerne ved Afgangsexamen for Realdisciple og ved den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet, begge af højere Grad, skulle herefter være de samme, som ved Anordningen af 5te Avgust d. A. § 3, jfr. § 2 og Lov af 1ste April d. A. om Undervisningen i de lærde Skoler § 5, ere fastsatte for Hovedexamen ved Udgangen af 4de Klasse for Disciple, der følge den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, dog med følgende nærmere Bestemmelser:

1. Prøven i Latin bortfalder; derimod prøves der i Engelsk dels i et læst Pensum af mindst 200 Oktavsider, dels i et ikke læst prosaisk Stykke og i det nødvendige af Grammatiken.
2. Prøven i Tysk er ikke blot mundtlig men tillige skriftlig ved en uden Brug af Ordbog udarbejdet let Stil.
3. Prøven i Historie omfatter alt, hvad der fordres læst i Skolen indtil Udgangen af 4de Klasse

I den ny Form afholdes ovennævnte Examina første Gang i Sommeren 1873.

Medens den ved Bekjendtgjørelse af 18de September 1855 § 8 for Pharmaceuter befalede Prøve i Latin for øvrigt vedbliver, bortfalder den dog for dem, der have bestaaet Hovedexamen ved Udgangen af 4de Klasse i en lærd Skole og ved samme i mundtlig Latin mindst have opnaaet Karakteren „godt“.

dels nedenstaaende Bekjendtgjørelse om Karaktergivningen ved Afgangsexamen for Realdisciple og ved almindelig Forberedelsesexamen ved Universitetet, begge af højere Grad.

Efter den Ministeriet ved allerhøjeste Resolution af 2den September 1855 dertil givne Bemyndigelse vil Ministeriet herved have fastsat, at de i Bekjendtgjørelse af 9de Avgust d. A. truffne Bestemmelser om Karaktergivningen m. v. ved de lærde Skoler ogsaa skulle være gjældende ved Afgangsexamen for Realdisciple og ved almindelig Forberedelsesexamen ved Universitetet, begge af højere Grad.

Ved bemeldte Examener gives i hvert af følgende Fag: Modersmaalet, skriftlig, Tysk, mundtlig og skriftlig, Fransk, Engelsk, Naturhistorie, Geografi, Historie, Arithmetik, mundt-

lig og skriftlig, Geometri. mundtlig og skriftlig, og Naturlære i Karakter, hvis Værdi fordobles i Ængelsk.

Udfaldet af Prøven betegnes ved „Bestaaet“, hvortil fordres 33 Points. Til „Bestaaet“ kan føjes „med Udmærkelse“, naar der opnaas 83 Points. I Examensvidnesbyrdet indføres Fag-karaktererne.

hvortil der under 26de s. M. sluttede sig følgende Cirkulære fra Ministeriet til Rektorerne ved samtlige de lærde Skoler:

Ved allerhøjeste Resolution af 25de d. M. er der givet Ministeriet Bemyndigelse til at ordne Realundervisningen i de lærde Skoler saaledes, at denne saa vidt, som det lader sig forene med dens særlige Karakter, slutter sig til Undervisningen for de studerende Disciple. Ministeriet skal derfor, med Henvisning til de to under Gaars Dato udgaaede Bekjendtgjørelser dels angaaende Forandring i Fordringerne ved Afgangsexamen for Realdisciple og ved den almindelige Forberedelsesexamen, begge af højere Grad, dels om Karaktergivningen ved bemeldte Examina, herved meddele følgende til fornøden Iagttagelse:

De i Lov af 1ste April d. A. om Undervisningen i de lærde Skoler §§ 2 og 4 indeholdte Bestemmelser om Nedlæggelsen af de to nederste Klasser og Indskrænkningen af Undervisningen til 30 ugentlige Timer finde ogsaa Anvendelse for Realdisciplene.

Den øverste toaarige Realklasse bliver at dele i to etaarige Klasser.

Optagelsesprøven for Realdisciple bliver den samme, som er bestemt for studerende Disciple ved Anordningen af 5te d. M.

I alle Fag, som ere fælles for Realdisciplene og de studerende Disciple, skal — for saa vidt Discipeltallet ikke derfor lægger nogen Hindring i Vejen — Undervisningen ogsaa være fælles.

Af det Skolerne tilstillede Udkast til en Lektionsplan for Realklasserne*), beregnet paa 30 ugentlige Timer, vil det fremgaa, hvorledes man har tænkt sig det Antal Timer, som gives

*) Det nævnte Udkast til en Lektionsplan for Realklasserne tilstilledes Skolerne ved den i Kirke- og Undervisningsministeriets Cirkulære af 9de Avgust omtalte Skrivelse af

de studerende Disciple i Latin, anvendt til den særlige Undervisning for Realdisciplene.

: 12te Juli d A, sammen med Udkastet til en Plan for Fag- og Timefordelingen for de lærde Skolers studerende Disciple, se Ministerialtidendens Nr. 38 A Side 157; og den i Noten sammesteds fra den nævnte Skrivelse optagne almindelige Udtalelse gjaldt ogsaa om det paagjældende Udkast, der var udarbejdet af den omtalte Kreds af Mænd. Ved at fremsende dette Udkast ytrede Ministeriet derhos allerede foreløbig, at Undervisningen for de lærde Skolers særlige Realdisciple formentlig lod sig ordne saaledes, at disse Disciple kunde i de fremtidig tvende første Realklasser (hidtil 3die og 4de Realklasse) følges med Disciplene i henholdsvis 1ste og 2den (hidtil 3die og 4de) studerende Klasse og i de tvende følgende Realklasser (3die og 4de, hidtil 5te Realklasse) med de tilsvarende studerende Klassers Disciple af den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling i samtlige Fag undtagen selvfølgelig i Latin, hvilket Fags Timer for Realdisciplene vilde blive at anvende til Engelsk samt til Tysk, Historie, geometrisk Tegning og Skrivning. Udkastet, der netop var udarbejdet med denne Tanke for Øje, gik i øvrigt ud paa følgende Fordeling, hvorved bemærkes, at „St.“ og „R.“ i samme betegne særlige Timer henholdsvis for de studerende og for Realdisciplene, og at „F.“ derimod betegner Fællestimer, hvorved dog de med en Stjerne mærkede kun ere tænkte som Fællestimer med de studerende Disciple af den matematisk-naturvidenskabelige Retning:

	1ste Klasse:			2den Klasse:			3die Klasse:			4de Klasse:		
	St.	F.	R.	St.	F.	R.	St.	F.	R.	St.	F.	R.
Dansk	3.			2.			3*			3*		
Tysk	2.	1.		2.	1.		2.	1.		2.	1.	
Fransk	3.			3.			2.			2.		
Engelsk		3.			4.			3			3.	
Latin	6.			8.			7.			8.		
Religion	2			2.			2					
Historie	2			2.			3.			2.	1.	
Geografi	2.			2.			1.			2.		
Naturhistorie	2.			2.			2.			2.		
Naturlære							2*			2*		
Mathematik med Regning og geometrisk Tegning .	6.			6.			6*			7*		
Tegning		2.			2.			2.			2.	
Skrivning	2.			1.	1.		1.				1.	
	6.	24.	6.	8.	22.	8.	7.	23.	7.	8.	22.	8

Endelig udsendte Ministeriet, til nærmere Forklaring om et enkelt Punkt ved den fremtidige Ordning, under 26de Oktober f. A. nedenstaaende Cirkulære til samtlige Rektorer ved de lærde Skoler og Bestyrere af private Latin- og Realskoler:

En af Rektorerne ved de lærde Skoler har begjært Ministeriets Bestemmelse om, hvilke Fordringer der efter Anordning Nr. 124 af 5te August d. A. § 3 Nr. 8 ved den skriftlige Prøve ved 4de Klasses Hovedexamen kunne stilles til Disciplene i Mathematik, for saa vidt der skal forelægges dem en Opgave angaaende en simpel geometrisk Konstruktion eller en geometrisk Sætning, som falder ind under lette Anvendelser af, hvad der er læst.

Efter at Ministeriet herom har brevvexlet med Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler, er Spørgsmaalet blevet afgjort derhen, at det herfra vil blive paaset, at der ikke gives andre Konstruktionsopgaver end saadanne, der allerede hidtil ere blevne ansete for indbefattede i det geometriske Kursus som gaaende ud paa Løsning af deri optagne Problemer uden Spørgsmaal om anden Tegning end den nødvendige simple Oplysning ved Linier med Passer og Lineal. Hertil har Ministeriet dog føjet, at dette ikke udelukker, at der kan blive givet Disciplene af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning en herfra forskjellig Opgave (en særlig Konstruktions- og Tegneopgave) paa Grundlag af den dem meddelte særlige Undervisning i geometrisk Tegning.

Hvilket Ministeriet ikke har villet undlade at meddele til behagelig videre Underretning.

Efter at jeg saaledes har meddelt, hvad der fra Regjeringens Side hidtil er gjort til Gjennemførelse af Loven af 1ste April f. A., tror jeg at skyldes den Kreds, der nærmest kommer til at sende sine Sønner til den mig betroede Skole, udtrykkelig at paa-vise, hvad der for Tiden kan vides om **Viborg Kathedralskoles fremtidige Stilling.**

Som jeg alt tidligere har sagt i dette Indbydelsesskrift, er det da givet, at Realundervisningen her ved Skolen herefter vil afsluttes med Afgangsprøven af højere Grad. Det bliver deraf en Følge, at de Realdisciple, der ville slutte deres Skolegang med en Afgangsprøve, komme til at blive et Aar ældre ved deres Afgang fra Skolen, end de hidtil have været; men til Gjengjæld ville de da ogsaa faa et større Omfang af Kundskaber, navnlig i levende Sprog, og i alle Fag kunne vinde større Sikkerhed ved at modtage Undervisning deri et Aar længere, til Dels ville de ogsaa blive førte videre end hidtil, navnlig i Tegning; i Mathematik ville de vel ikke komme til at gennemgaa det stereometriske Kursus, der hidtil har hørt til øverste Realklasses Undervisning; men dels vil der blive bødet noget herpaa ved den Maade, hvorpaa den geometriske Undervisning skal indledes i Skolens nederste Klasse; dels maa Skolen stræbe at føre Realdisciplene til en sikrere Tilegnelse af Mathematiken, siden de herefter til Afgangsprøven skulle kunne løse skriftlige Opgaver. Desuden vil de

herefter ved at bestaa Afgangsprøven opnaa større Rettigheder end hidtil, i det ikke blot som hidtil alle vinde Ret og Adgang til at indstille sig til Optagelse som Elever ved den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, til at tage den fuldstændige Veterinæreexamen, pharmaceutisk Examen og juridisk Examen for ustuderede men ogsaa til at underkaste sig polyteknisk Examen, fuldstændig Forstexamen og den forenede Landmaaler- og Landinspektørexamen. Dog ville de, der alt ved deres Indtrædelse i Skolen have den Bestemmelse at gaa den pharmaceutiske Vej, i Almindelighed være bedre tjente med at gennemgaa Skolens fire nederste Klasser som studerende Disciple af den mathematisk naturvidenskabelige Gren; thi ved at bestaa Overgangsprøven ved Udgangen af den tilkommende 4de Klasse med 33 Points ville de vinde samme Ret som ved at bestaa Afgangsprøven som Realdisciple, og saa fremt de ved den nævnte Overgangsprøve i mundtlig Latin naa Karakteren „godt“, ville de være fritagne for at underkaste sig den særlige pharmaceutiske Prøve i Latin. — Dernæst er det, som ogsaa tidligere bemærket, nu givet, at Skolen vil kunne beholde de studerende Disciple af begge Retninger indtil Udgangen af tilkommende 4de Klasse. Men der er endnu slet intet bestemt om, hvorvidt begge Grene af den studerende Undervisning her ved Skolen ville blive gennemførte ogsaa for de to sidste Skoleaars, 5te og 6te Klasses Vedkommende. Det maa agtes som givet,*) at Discipeltallet ved vor Skole

*) Det vil vise sig, at Middeltallet paa de Disciple, der have taget Afgangsprøve her ved Skolen i de 22 Aar, den hidtil gjældende Ordning i alt vil komme til at omfatte, kun lidt vil overstige 5; for Øjeblikket er det $5\frac{1}{5}$, og efter den sidste Afgangsprøve 1874 vil det i det højeste blive $5\frac{2}{3}$.

neppe i en nær Fremtid vil blive stort nok til, at der kan være Tale om isteden for den hidtilværende toaarige 7de Klasse at sætte 2 etaarige Klasser, som igjen i Halvdelen af de ugentlige Timer skulde deles hver i 2 Afdelinger, altsaa 4 saa godt som helt adskilte Klasser. En saadan Ordning vilde ikke blot blive utilbørlig kostbar; men hver af de 4 Afdelinger vilde komme til at indeholde saa faa Disiple, at det ligefrem vilde blive fordærveligt for Skolens Virksomhed i det hele at arbejde med saa smaa Klasser paa sine højeste Trin. Men Lovens § 2 tilstæder, at de to øverste Klasser i Skoler, hvor Elevtallet i dem begge tilsammen ikke overstiger 20, midlertidig samles til een Klasse. Ved at benytte denne Tilladelse kunde det maaske lade sig gjøre at faa begge Retninger gennemførte her ved Skolen. I det mindste vil jeg gjøre, hvad der staar til mig, for at faa Sagen ordnet paa denne Maade. Men jeg vil ikke dølge, at der vistnok ligger en uoverstigelig Hindring herfor i den Bestemmelse i § 8, at i de Skoler, hvori Loven ikke byder Tvedelingen gjenueført strax, vil Undervisningen i de to øverste Klasser indtil videre være at indskrænke til den ene Retning. I saa Fald er det min Overbevisning, at det bør være den historisk-sproglige Retning, der gennemføres her ved Skolen. — Der vil for øvrig opkomme endnu et Spørgsmaal, som jeg ikke vil undlade her at berøre. Efter § 7 i Loven af 1ste April f. A. have de, der have bestaaet den matematisk-naturvidenskabelige Afgangsprøve, Adgang til umiddelbart at indtræde som Examinander ved den polytekuiske Lærestanstalt. Derimod skulle de, der have bestaaet Realafgangsprøven af højere Grad, forinden underkaste sig en Forberedelsesprøve i Mathematik. Vel kan nu denne i Almindelighed

tages paa et Aar. Men det Tilfælde kan let indtræffe, at man vilde foretrække at lade et ungt Menneske, der havde bestaaet Realafgangsprøven ved en lærd Skole, bruge to Aar dertil, naar han kunde naa det angivne Maal ved den Skole, han hidtil har gaaet i, ved at følges med de mathematisk-naturvidenskabelige Disciple igjennem de to øverste Klasser, og alt-saa i det hele blive delagtig i den samme fyldigere Dannelse, som disse der ledes til. Saa fremt en Realist ønsker dette, vil det saa kunne tilstedes ham, uagtet han ikke har læst Latin, og vil han kunne indstille sig til Skolens Afgangsprøve? Jeg har Grund til at antage, at en anden Rektor i sit Indbydelsesskrift for dette Aar vil rejse dette Spørgsmaal; og jeg maa med ham være enig i, at man ikke vil kunne andet end besvare det bekræftende. Hvad enten man, efter at en saadan har bestaaet den mathematisk-naturvidenskabelige Afgangsprøve, vil tilstaa eller negte ham Navn af Student, tilstaa eller negte ham Ret til at lade sig indskrive ved Universitetet — formene ham at gjenngaa Skolens to øverste Klasser og derefter at indstille sig til Afgangsprøven vil man ikke kunne.

Dernæst — siden jeg i Skolens Indbydelsesskrift for ifjor har udtalt mig nærmere om Loven af 1ste April og sluttet denne Udtalelse med den Erklæring, at saa fremt det ved Lovens Gjennemførelse lykkedes at undgaa de Skjær, jeg havde peget paa, saa havde jeg for min Del overvejende Grund til at glæde mig ved den Ordning, den folkelige Lovgivningsmagt havde givet vor Skole, og vilde tage fat paa min Virksomhed efter den ny Lov med godt Mod og godt Haab, — saa hverken kan eller bør jeg undlade at udtale,

at der er vakt en Del Betænkelighed og Ængstelse hos mig ved den Maade, Loven er bleven gennemført paa. Jeg mente at finde et stort Gode deri, at Loven tydelig røbede en Trang og Drift til at stille Undervisningens egentlige Indhold over „den aandelige Gymnastik“, man hidtil i saa stort et Maal havde søgt og fundet i den lærde Skoles Undervisning. Jeg tror ikke, det kan siges, at Lovens Gjennemførelse gaar i samme Retning; efter min Overbevisning lægger den paa de fleste Punkter alt for stor Vægt paa den blotte Viden, paa Kundskabernes Mængde isteden for paa aandelig Udvikling og Modenhed. Jeg er bange for, at det nu vil være meget vanskeligt om overhovedet muligt at forebygge, at Skolens Krav ikke kommer til at føre til en virkelig Overlæsselse for Disciplene; og sker dette, da vil den uundgaaelige Følge deraf blive Slaphed i Skolens hele Arbejde. Og den egentlige Grund hertil ligger efter min Overbevisning deri, at Lovens Gjennemførelse ikke kan siges at være sket upartisk, ikke uden Forkjærlighed for den gamle Skoles Ordning. Paa Skolens højeste Trin har man fyldestgjort Lovens bestemte Bud; men ved alt, hvad der vedrører Mellemlasserne og de laveste Klasser, synes det mig klart, at man kun har stræbt at bevare saa meget som mulig af den gamle Skole og dens Ordning og hele Undervisningsgang. Det er jo vistnok en afgjort Sag, at det ikke er pædagogiske Hensyn, Lovgivningsmagten har haft for Øje, i det den har bortskaaret den hidtilværende lærde Skoles to nederste Klasser. Men derfor er det ikke afgjort, at man ikke havde kunnet finde en pædagogisk god og forsvarlig Grund at bygge en Skole paa med det Omfang, Loven for Fremtiden har fastsat for den lærde Skole i Danmark. En saadan havde

man efter min fulde Overbevisning kunnet finde, hvis man havde søgt efter den; jeg skal siden sige, hvorledes. Og havde man saa bygget den ny Skole derpaa, da var denne kommen til at staa som et afsluttet og selvstændigt Hele; og det samme havde været Tilfældet med den Undervisning, der herefter skal udføre de to ophævede Klassers Gjerning. Men nu bliver ingen af Delene Tilfældet. Den tilkommende lærde Skole kommer kun til at staa som en løsreven Del af et større Hele, hvis første Del ligger uden for dens eget Omraade. Man har af den gamle Skole blot udsondret en enkelt Del, den første Fjerdedel, de to nederste Klasser; blot henlagt disse paa et andet Sted, uden for den offentlige lærde Skoles Mure, men gjort det umuligt for den Skole, der skal udføre deres tidligere Gjerning, at ordne og danne sig som et afsluttet Hele, og ligeledes, i og med det samme gjort det umuligt for den ny lærde Skole at begynde sin Gjerning paa en virkelig selvstændig Maade. Dennes Optagelsesprøve er jo saaledes ordnet, at hvad der kræves til den, netop er, hvad der tidligere lærtes i de to nederste Klasser i de Skoler, der først lode Latinen indtræde i 3die Klasse. Derved er Optagelsesprøven bleven meget svær; hvad Børn paa 9 til 12 Aar før lærte i Løbet af to Aar, saaledes at der ved Aarsprøven efter hvert af disse to Aar krævedes tilegnet en Del deraf, det skal de nu kunne gjøre Rede for paa een Gang; for at kunne bestaa ved Optagelsesprøven maa de vise sig i Besiddelse af det hele samlede Kundskabsforraad, som før udstykkedes paa to Aar. Dette er en streng Fordring. Og saa indskærpes det endda udtrykkelig, at Optagelsesprøven maa holdes med Omhu. Jeg tror nok, jeg tør sige om mig selv, at det, jeg sidst skal gjøre,

er at føre Ordet for Slaphed og utidig Eftergivenhed; jeg har heller aldrig hørt klage over, at de lærde Skoler skulde have gjort sig skyldige i denne Fejl; men der er alligevel, i det mindste i mindre Byer Forhold tilstede, der ikke sjelden gjøre det umuligt at være ufravigelig streng ved Optagelsesprøven. En saadan By har i Almindelighed kun een Skole, der forbereder til den lærde Skole. Sæt nu, denne Forberedelsesskole erklærer, at den har lært en Dreng, hvad den kan lære ham; skal den beholde ham et Aar endnu, bliver det i Grunden et Drivaraar for ham. Sæt fremdeles, at den lærde Skole alligevel ikke finder ham saaledes udviklet, at den rolig kan optage ham, egentlig maaske, fordi han er for ung, til at man tør vente, at han ved rimelig Brug af sine Evner skulde kunne gjøre en stadig og jevn Fremgang. Hvad skal den saa gjøre? Hvad det vil sige for et Barn, der hidtil efter sine Evner har arbejdet forsvarlig, at faa et helt Aar, hvori han kommer til at tage sig det let med Arbejdet, fordi alt, hvad der bydes ham, forekommer ham vel bekjendt, — det er let at se. Det er meget rimeligt, at den lærde Skole ikke tør paatage sig Ansvarret ved at afvise ham. Nu kan man jo gjerne kræve, at Forberedelsesskolen skal være varsom med at lade en Dreng rykke op, varsom med at optage ham. Men det bliver et Spørgsmaal, om det er let eller overhovedet muligt for den at fyldestgjøre dette Krav. Thi Skylden ligger andensteds; det er Forældrene, der overhovedet have alt for stort Hastværk med at faa deres Børn bort hjemme fra og ind i Skolen. Ja, det er en let Sag at søge og finde Skylden for, hvad der er urigtigt eller uheldigt, saa paa det ene Sted og saa paa det andet. Men Hovedsummen bliver dog, at den egent-

lige Skyld ligger i Samfundsforholdene, som de nu en Gang ere; og dem er det ikke let at faa ændrede; det sker i det mindste ikke ved at stille strenge Fordringer for Optagelsen i den lærde Skole og kræve de strenge Fordringer gennemførte med Omhu. Enden bliver dog, at Skolen umulig altid og under alle Omstændigheder kan vise denne strenge Omhu; den kommer i Virkeligheden ikke saa sjelden til at optage Disciple, der ikke ere fuldt modne til det Trin, den maa sætte dem paa. Thi hvad der sker med Børn fra Byen, som har gaaet i Forberedelsesskolen der, det kommer endnu langt lettere til at ske med Børn fra Landet, som ere blevne forberedte i Hjemmet af en Lærer; der falder det i Almindelighed endnu langt vanskeligere, naar Forholdene en Gang ere ordnede til at sende Barnet i Skole i Byen til en vis Tid, da at skaffe ham forsvarlig Undervisning i Hjemmet endnu et Aar længere. Men naar Forholdene og deres Virkninger hidtil har været, som jeg her har skildret dem, saa ville de samme Virkninger ogsaa kunne indtræde herefter, og det saa meget des lettere, som Optagelsesprøven er forholdsvis sværere. Deri ligger en stor Fare for, at den Grund, den lærde Skole herefter faar at bygge paa, ikke bliver forsvarlig. Og Grunden til, at Optagelsesprøven er bleven saa svær, ligger igjen deri, at man ikke har set, at der gives et virkeligt og fuldgyldigt pædagogisk Hensyn, hvorefter man havde kunnet ordne den anderledes, paa en sandere Maade skille imellem den tilkommende lærde Skole og den forud for denne gaaende forberedende Undervisning.

Thi tolv Aars Alderen danner i Virkeligheden et Grænseskjel i Barnets aandelige Udvikling, Skjellet imellem den Tid, da den levende Indbildningskraft

har Overvægten i Barnets Aand, og den, da den blotte, jeg kunde gjerne sige: den tørre Forstand faar større Raaderum. Hidtil har vi i den lærde Skoles to nederste Klasser haft med Børn at gjøre; i den tilkommende nederste Klasse er det Drengene, vi skal undervise; det gjør en stor Forskjel. Og fordi denne Forskjel ikke hidtil er bleven tilbørlig paaagtet ved den lærde Skoles Undervisningsgang, derfor havde den dog gjerne kunnet komme til Gyldighed nu, da den lærde Skole desværre ikke mere skal have Børn blandt sine Disciple men skal nøjes med at begynde med Drengene. Afpasset efter det Hensyn, jeg her har peget paa, burde Optagelsesprøven være væsentlig en Prøve over Barnets hele aandelige Modenhed og Udviklingstrin; det burde prøves, om Barnet i de Skolefag, hvori det senere skal erhverve et bestemt Forraad af Kundskaber, Historien, Geografien og Naturhistorien, — om det i disse Fag ad Fantasiens Vej var kommet i Besiddelse af et saadant Forraad af fyldige og klare Billeder af Begivenheder og Tilstande, Forhold og Gjenstande, at den egentlige Kundskabsmeddelelse kunde bygge derpaa som paa et fast og sikkert Grundlag. Og for de Fags Vedkommende, der mere kræve en blot Færdighed, saasom Regning og Retskrivning, burde det ved Prøven undersøges, om Barnet paa en til dets aandelige Væsen svarende Maade havde erhvervet en saadan Færdighed deri, at den lærde Skole rolig kunde skride til at give ham den videre, mere forstandige Udvikling. Men Optagelsesprøven burde ikke være en Prøve paa Omfanget af en Viden og af Kundskaber, som ligge over Barnealderen. Med andre Ord: man burde opgivet alt, hvad der hænger sammen med den gamle men efter min Overbevisning fuldkommen falske Fo-

restilling, at det især er Hukommelsen, der er stærk hos Barnet, og at det derfor først og fremmest er denne Evne hos Barnet, man skal drage Fordel af ved hans Undervisning. Thi Hukommelsen i og for sig er ikke særlig stærk hos Barnet men væsentlig kun for saa vidt det er livlige og fyldige Billeder, det opfatter ved Fantasienskuelse og saa gjemmer paa. Men det lader sig nok gjøre at bruge Barnets Hukommelse saaledes, at det egentlig bliver at misbruge den. Barnets Aand er saa blød og bøjelig, at man kan faa den til at modtage, noget nær hvad som helst man vil. Men om den kan fordøje det, tilegne sig det til varigt Eje og siden tage det frem og bruge det, det er et helt andet Spørgsmaal. Hvad Barnet blot lærer maskinmæssig udenad som et blot Hukommelsesværk, det dunster snart bort igjen; det fæstner sig lige saa lidt hos ham, som naar man vil bringe eller mener at have bragt ham til at forstaa noget, som i Virkeligheden gaar over hans Forstand; væsentlig taget kan han kun tilegne sig det som sin virkelige Ejendom, der ikke blot meddeles ham som Gjenstand for Hukommelse eller Forstaaelse men ogsaa og det i og med det samme kommer til at staa som et levende og fyldigt Billede for hans Fantasienskuelse.

Derfor er det min Overvisning, at man ved Optagelsesprøven ikke blot burde undersøge, hvad Barnet ved og kan, men ogsaa saa vidt mulig søge at komme til at mærke, hvorledes han er kommen i Besiddelse deraf. Jeg kan ikke andet end se det som en Mangel ved den øverste Ledelse af Skolerne, naar man ikke hidtil har søgt at indvirke paa den Maade, hvorpaa Læreren har givet Undervisningen, eller Barnet faaet og erhvervet Kundskaben og Færdigheden;

og det bliver efter min Overbevisning herefter endnu mere vigtigt, at man ved Optagelsesprøven ogsaa undersøger dette. Tilegnelsesmaaden har i Virkeligheden langt større Betydning for Barnets Udvikling og Modenhed end Tilegnelsen og Besiddelsen selv. Men jeg har neppe Uret, naar jeg siger, at den anordnede Optagelsesprøve udelukkende ser paa Omfanget af Barnets Kundskab og Viden og ikke paa dets egentlige aandelige Udvikling og Modenhed eller den Evne og Mulighed, der er frembragt hos det, for at modtage en videre Undervisning.

Skal jeg nærmere pege paa, hvad jeg mener, Optagelsesprøven burde kræve hos Barnet, hvad dette gennem en Fantasianskuelse kunde tilegne sig og burde have tilegnet sig paa en saadan Maade, at det derved havde vundet en til sit naturlige aandelige Stade svarende Udvikling og Modenhed, da er det for det første i Historien en fyldig Forestilling om det vigtigste af den Del af dens Indhold, der falder ind under Begrebet Fortælling, og tillige en Del af, hvad der snarere hører til Skildringen, nemlig for saa vidt som denne angaar det almindelige Menneskelivs ydre Former. Derfor burde man kræve Fædrelandets Historie tilegnet i langt fyldigere Omfang, end man virkelig gjør det; man burde kræve et paa en livlig og fyldig Fortælling bygget Kjendskab til Hovedbegivenhederne i Fædrelandets, i det hele Nordens Historie, indtil Tordenskjolds og Karl den tolvtes Tid medregnet; maaske kunde man desuden paa samme Maade kræve Kjendskab til Begivenhederne 1801, 1807, 1848—50 og 1864; og man kunde vel endog, hvis man vilde, kræve et lignende Kjendskab til enkelte Hovedbegivenheder fra Oldtiden og Middelalderen uden for Fædrelandet, saasom den græske

Sagnhistorie, Perserkrigene, Alexanders Tog, Roms Sagnhistorie, de puniske Krige, til Dels de romerske Borgerkrige, Hovedtrækkene af Folkevandringen, Korstogene, de store Opdagelsers Historie og Bogtrykkerkunstens samt Krudtets Opfindelse. Men man har isteden derfor holdt sig til Barnets formentlige store Evne til at huske og krævet en Oversigt over hele Historien, altsaa væsentlig et historisk Skelet, sammensat af Navne og Aarstal. — En lignende Oversigt kræves i Geografien; og det maa vistnok indrømmes, at i dette Fag en saadan ikke helt kan undværes; der maa vistnok kræves et almindeligt topografisk Kjendskab til alle Verdensdele, hvorved der da for Fædrelandets Vedkommende maa medtages flere Enkeltheder end for Udlandets. Men derved burde da Vægten lægges paa Tilegnelsesmaaden; falder det svært for den ældre at have en blot nogenlunde klar Forestilling om de geografiske Gjenstande, han ikke selv har set, saa falder det naturligtvis saa meget sværere for Barnet; en Del kan der bødes derpaa ved Brugen af Afbildninger; men det burde udtrykkelig kræves, at hele det topografiske Overblik skulde være erhvervet væsentlig eller endnu hellere udelukkende ved Hjælp af Kortet, helst ganske uden trykt Bog; og det er slet ikke svært ved en Overhørelse at prøve, om Barnet virkelig har Kortet nærværende for Anskuelsen, selv om han ikke har det liggende udbredt for sit Øje. Dernæst vilde den geografiske Kundskab fries fra en stor Del af det døde Hukommelsesvæsen, naar den saa vidt mulig knyttedes til Historien; det burde udtrykkelig kræves, at den geografiske Viden i Omfang skulde svare til Barnets historiske Kjendskab. — Endelig kunde der i Naturhistorien gjerne kræves i en vis Forstand mere, end der kræves; i de ophævede

to nederste Klasser er dog vistnok hidtil alle Vegne hele Dyreriget blevet læst; og man kunde godt sætte det samme Maal for Omfanget af den Kundskab, man vilde kræve ved Optagelsen i Skolen. Men vilde man her afpasse Fordringen efter Barneaandens Evne, saa burde man udtrykkelig udelukke alt, hvad der kun staar i Forhold til Systemet og tjener til mere eller mindre fuldstændig at udfylde dettes Rubrikker, men derimod lægge Vægten paa alt, hvad der hører til Skildringen af Dyrets Væsen og udvortes Liv; man burde ogsaa udtrykkelig holde sig væsentlig til de Dyr, Barnet enten nærmest kommer i Berøring med i sit daglige Liv eller kommer til at høre og læse mest om i de Fortællinger, hvori Barneaanden finder sin bedste og naturligste Føde. — Særlig Vigtighed faar Tilegnelsesmaaden ved de praktiske Færdigheder, navnlig Regning. Om denne gjælder det aller mest, at det sikre Grundlag for en tilkommende let og sund Udvikling kun vindes ad Anskuelsens Vej; kun ved at følge denne bliver Regneundervisningen rationel; og det kan godt mærkes ved en Prøve, om Barnet har vundet sin Færdighed i Regning paa en saadan Maade, eller man har ladet ham „laane en, som kaldes ti“, og væsentlig ført ham fremad ved lignende uforstaaeligt og uforstaaet Maskinvæsen. -- Ogsaa ved den danske Stil har Tilegnelsesmaaden stor Betydning. Og her er det vel en glædelig Ting, at man paa den ene Side har opgivet Diktatstilen, og paa den anden Side afholdt sig fra at kræve nogen som helst mere eller mindre selvstændig Udvikling, enten Fortælling af bekjendt Stof eller Beskrivelse eller Afhandling. Men man kunde og burde vistnok have givet et bestemtere og tydeligere Vink om den Undervisningsmaade, der bør bruges med Barnet i den yngre Alder, og det

Maal, der bør naas. Holdes den Fortælling, der skal gjengives, i et jevnt og simpelt Sprog, og gives den fortalte Begivenhed i en rolig og sammenhængende Fremskriden, kan et Barn paa 12 Aar med Lethed bringes til at gjengive en Fortælling paa omtrent to trykte smaa Oktavsider. Men saa burde man rigtig nok kræve af Læreren, at han, om end med den trykte eller skrevne Fortælling i Haanden, væsentlig skulde fortælle det for Børnene, der skal gjengives af dem, og ikke tilladet ham at oplæse det; det er en meget svær Ting at læse noget op af en Bog paa en saadan Maade, at et Barn kan opfatte og tilegne sig det saaledes, at han kan gjengive det fuldstændig og i et ordentligt Sprog; og man bøder ikke derpaa ved at læse det op to Gange; Barnet opfatter bedre, hvad der fortælles godt en Gang, end hvad der oplæses to Gange. Og man behøver ikke at være bange for, at en mundtlig Fortælling skulde have medført en løst sammenhængende eller egentlig formløs Sprogform; den, der vil fortælle saaledes, at et Barn kan gjengive hans Fortælling, bliver nødt til at holde sig til simple men vel formede Sætningsformer. Endelig, siden man ikke kunde undlade at kræve en Prøve i Skrivning og saa dertil vistnok maatte bruge den danske Stil, saa burde ved Prøveskriften Hovedvægten kræves lagt paa ordentlig Behandling og tydelig Skrift, og man burde udtrykkelig udelukket enhver Tanke om egentlig Skjønkrift; skal Barnet tænke derpaa, kommer det ikke godt fra Fortællingen selv; — jeg forudsætter nemlig, at der slet ikke er nogen Tanke om, at der ved Prøven først skal skrives Kladde, og saa denne renskrives; en saadan Fremgangsmaade med 12 Aars Dreng vilde være en stor Urimelighed. — Der er for øvrig ved Fordringerne til Prøven i Modersmaa-

let en Ting, der er mig højst paafaldende; der er ikke Tale om, at der ved denne skal kræves noget Kjendskab til de almindelige grammatiske Begreber; et saadant er dog uundværligt for Stilen, som det da afgjort bør gaa forud for en dybere sproglig Undervisning i et fremmed Sprog, særlig Latinen; og det ligger ikke over Barnets Fattæevne i den her paa-gjældende Alder. Saa vidt jeg ser, kan en Dreng, der aldeles savner et saadant Kjendskab, men ellers fyldestgjør Fordringerne, ikke lovlig vises bort. Thi lige saa lidt som Anordningen omtaler en saadan For-dring under Modersmaalet, lige saa lidt kan den, som jeg ved, andre agte at gjøre, stilles ved Prøven i no-get af de to fremmede Sprog; dette Kjendskab kan ikke henregnes under „det vigtigste af Formlæren“ i Tysk eller under „den regelmæssige Formlære“ i Fransk. — Jeg er herved kommen til at røre ved Fordringerne til Sprogkundskaben i Almindelighed. Dette Punkt er det, jeg har aller vanskeligst ved at forlige mig med. Og jeg ved nok, at jeg i dette Stykke staar temmelig ene med min Anskuelse; alligevel er den gammel hos mig, og min Overbevisning om dens Rigtighed er i Tidens Løb bleven styrket bestandig mere og mere. Jeg tror, vi gjør stor Uret i at indrømme de levende Sprog saa stor en Plads i vor Skole. Dog skal jeg ikke her egentlig tale om dette Punkt i Almindelighed; det er maaske endnu en Nødvendighed for Skolen i dette Stykke at bøje sig for Tidens Krav. Men derfor bliver det ingen Nødvendighed, at Barnet før sin Indtrædelse i den lærde Skole skal være ført ind i to levende Sprog. For det første kunde man rolig have gjemt det ene af dem — og efter Nutidens Betragtningmaade maatte det da vel have været Fransk, medens jeg

hellere havde set det ske med Tysk — det ene af dem havde man rolig kunnet gjemme til Skolens anden Klasse; derved havde man vundet større Tid og Kraft til Latinen i første, og man havde saa i hver af de tre nederste Klasser efter gammel Vedtægt haft et nyt Sprog at begynde med — en Regel, som jeg ellers tror, man hidtil har tillagt langt større Betydning, end den virkelig har. Dernæst er det egentlig min Mening, at man ogsaa kunde have gjemt det andet levende Sprog til 2den Klasse. Man maa ikke indvende, at Stilen gjør det nødvendigt at begynde tidligere; saa vel for dennes Vedkommende som i Almindelighed for al Sprogundervisnings staaer det efter min fulde Overbevisning som en afgjort gyldig Sætning, at Maalet naas des lettere og sikrere, jo større Modenheden er hos Disciplen, naar han begynder derpaa. Og disse to levende Sprogs Stilling ved Optagelsesprøven faa dobbelt Betydning derved, at det netop er Fordringerne i Tysk, der bidrage betydelig til at gjøre Prøven svær, i det Barnet i dette Sprog skal opgive og lade sig høre i et Tal Sider saa stort som det, det før gennemgik i to Aar.

Jeg har udtalt mig saa udførlig om Optagelsesprøven, fordi jeg mener, at dennes Ordning har afgjørende Betydning for Skolens hele fremtidige Virksomhed. Saadan som den nu er, gjør den det nødvendigt, at der overalt, hvor der er en lærd Skole, oprettes en særegen Forberedelsesskole til denne. Borgerskolen vil ikke kunne lægge sin Undervisningsgang saaledes, at den kan afgive tolv Aars Drengene modne til at optages i den lærde Skole. Det maa være særegne, derpaa beregnede Skoler, der skulle kunne gjøre det. Det er da i sig selv heller ingen Umulighed, at en saadan Forberedelsesskole kan føre et sundt og

kraftigt Liv, naar den blot kan samle sin Virksomhed om et fast Midtpunkt, ordne og afgrænse sin Undervisning efter et bestemt Hovedhensyn. Dette havde den kunnet gjøre, dersom et saadant, til Barnets Natur svarende Hovedhensyn var gjort gjældende ved Ordningen af Optagelsesprøven, et saadant, som jeg mener oven for at have paavist og udført dets Medfør i det enkelte. Der er da ingen dansk By med en lærd Skole saa lille, at en saadan Forberedelsesskole ikke skulde kunne bestaa i den, naar den modtog Barnet strax ved dets første Udtrædelse af Hjemmet og Indtrædelse i Skolen. Nu er det anderledes. Nu volder Optagelsesprøven, saaledes som denne er indrettet, og den dertil afpassede Undervisningsgang i den lærde Skole, at dennes Gjerning ikke bliver blot i det hele og store en Fortsættelse af Forberedelsesskolens Arbejde, en Bygning opført paa den Grund, derved er lagt; men i saa godt som hvert enkelt Fag for sig skal den lærde Skole gribe ind paa et Punkt midt i en hel sammenhængende Udvikling, umiddelbart tage fat der, hvor Forberedelsesskolens Arbejde i Faget slap, umiddelbart fortsætte, hvad der er begyndt. Deraf følger, at det bliver af stor Vigtighed, at Begyndelsen sker paa en Maade, der saa meget som mulig stemmer med Fortsættelsen; og dette opnaas lettest og sikrest derved, at saa vidt mulig de samme Lærere komme til baade at begynde og fortsætte. Jeg skjønner derfor ikke andet, end at det nu vilde være det bedste, jeg kunde godt sige det eneste gode og rette, om de stedlige Myndigheder, Byraad og, for Landets Vedkommende uden for Kjøbenhavn, de til hver Skoles Opland hørende Amtsraad — thi Sagen vedkommer ogsaa Landboerne — toge Sagen i Haand, satte sig i Forbindelse med Ministeriet og enedes med

dette saaledes, at de oprettede en Forberedelsesskole for Børn fra 8 eller i alt Fald fra 10 til 12 Aar, saaledes at denne lagdes under den lærde Skoles Rektor og fik Rum i dens Bygning, og de stedlige Kasser oppebar Indtægten af den, mod at de saa ogsaa bestred Udgifterne saa vel i det hele til Skolens Drift som til at skaffe og holde en til Undervisningsarbejdet i Forberedelsesskolen svarende Lærerkraft (hvortil man godt kunde bruge Seminarister) tilstede, uden at der derfor i de to forenede Skoler behøvede at gjøres en bestemt Sondring mellem den lærde Skoles og Forberedelsesskolens Lærere; de sidste maatte gjerne tage Timer i den første og omvendt. Saaledes vilde man opnaa en virkelig Enhed i Styrelse og Ledelse og en Sammenhæng i Undervisningen. Men saa vidt jeg ved, er der ingensteds gjort Skridt i denne Retning. Derimod er der paa de fleste Steder en eller flere af den lærde Skoles Lærere, der har stillet sig i Spidsen for Oprettelsen af en særegen Forberedelsesskole; og Ministeriet har været meget villigt til at bortrydde den Hindring, § 23 af Forordningen af 7de Nvbr. 1809 lægger i Vejen herfor. Det er jo ogsaa rigtige pædagogiske Hensyn, der under de nærværende Forhold har kunnet bevæge saa vel Styrelsen som Lærerne til at fremme og iværksætte Oprettelsen af saadanne Skoler. Alligevel er det mig umuligt at finde denne Ordning god og heldig. Jeg vil slet ikke tale om de Vanskeligheder, der herved opstaa ved den ugentlige og daglige Timefordeling i den lærde Skole. Væsentligere er det, at denne bliver særdeles vanskelig stillet med sin Optagelsesprøve. Denne er udsat for at blive et rent Skin. Thi det vil i Almindelighed blive de samme Lærere, der have undervist i Forberedelsesskolen, som nu skulle virke ved Optagelsesprøven;

og have de en Gang erklæret en Discipel moden til Afgang fra deres egen Skole, er det umuligt for dem siden ved Optagelsesprøven at erklære ham umoden til at indtræde i den lærde Skole. Lige saa lidt ville andre af dennes Lærere, saafremt de medvirke ved Optagelsesprøven, — og det bliver, saa vidt jeg kan se, herefter nødvendigt at holde denne med Censor — kunne udtale en saadan Dom og derved kaste en Skygge paa deres Medlærere. Dog ville i Almindelighed Forældrene af al Magt søge at fremskynde deres Barns Indtrædelse i den lærde Skole og dermed hans Adgang til fri Undervisning o. s. v.; og til den Ende ville de øve et Tryk paa Forberedelsesskolen, som denne vil have meget svært ved at staa imod. — Endnu væsentligere er det, at en saadan Forberedelsesskole ikke let vil kunne vælge sine Lærere. Sæt der er ved en lærd Skole en Lærer, som af en eller anden Grund er mindre dygtig til sin Gjerning eller blot til at arbejde med Smaabørn; og sæt en saadan ønsker Timer i Forberedelsesskolen: hvorledes ville saa hans egne Medlærere kunne undslaa sig ved at opfylde hans Ønske? — Og endelig er det aller væsentligst, at en Forberedelsesskole af denne Art i de færreste Tilfælde vil komme under en enkelt Mands Ledelse. Der vil ikke kunne være nogen enkelt af Lærerne fra den lærde Skole, der vil kunne føre det stadige Tilsyn med Disciplene til Vedligeholdelse af ydre Orden og Tugt; hans Virksomhed ved den lærde Skole vil gjøre det umuligt for ham at være saaledes stadig tilstede i Forberedelsesskolen, som han maa være, naar han der skal være Tilsynsmand, Leder og Styre. Og det vil være saa godt som umuligt, at Mænd, der i den lærde Skole ere hinanden sideordnede, i Forberedelsesskolen skulde kunne underordne sig un-

der en enkelt af deres egen Midte, saa at denne virkelige skulde kunne øve en styrende og ledende Indflydelse paa Undervisningen i den eller virke for at bringe Enhed til Veje deri. Derfor se vi jo ogsaa, at der er Skoler, hvor en Forening af flere Lærere bekjendtgjøre, at de ville oprette en Forberedelsesskole, og melde, at Forældre, der ønske Sønner optagne i denne, kunne henvende sig „til en af os undertegnede“. Dette tyder ikke paa Tilstedeværelsen af nogen Leder eller Bestyrer, der bærer Hovedansvaret. Men dette Forhold saa vel som de andre, jeg ovenfor har peget paa, kan ikke andet end virke svækkende paa Arbejdet i disse Forberedelsesskoler. Og der er vistnok al Grund til at frygte for, at de derved ville blive til stor Skade og Svækkelse for Arbejdet ved den lærde Skole selv.

Er der saaledes af flere Grunde Fare for, at Arbejdets Kraft og Styrke fra Begyndelsen af svækkes ved den lærde Skole, saa bliver Faren saa meget desto større ved den Maade, hvorpaa Fordringerne ere stillede ved den Overgangs- eller, for Realisterne, Afslutningsprøve, Discipelen skal underkaste sig fire Aar efter sin Indtrædelse i Skolen. Til denne skal han i de fleste Fag have gennemgaaet omtrent det samme, som kan tidligere gennemgik, før han gik ud af 6te Klasse. Alene i Græsk ere Fordringerne ringere; men derfor bliver dog neppe Hjemmearbejdet mindre for ham; thi 4de Kl. er nu først Fagets andet Aar, 6te Kl. var dets tredie. Dernæst er Religion bortfalden i det tredie Aar. I Latin skal der i den ny 4de Klasse læses mindst omtrent lige saa meget, som der i Almindelighed blev læst i den gamle 6te Klasse; men Timetallet hver Uge bliver mindre. Derimod er der to Fag, hvori Fordringerne ere ikke lidet

større. I Historien skal han have vundet en fuldstændig Oversigt over Faget i dets hele Omfang; tidligere naaede vi, i det mindste her ved Skolen, i 6te Klasse ikke ud over 1789; herefter skal den følgende Tid tages med, det vil for Øjeblikket sige fire Femtedele af et Aarhundrede. Og i Arithmetik skal han ikke blot have gennemgaaet, hvad der tidligere blev læst før Udgangen af 6te Klasse, men ogsaa det meste af det, der i Almindelighed var henlagt til 7de Klasse; desuden skal der ved Afgangsprøven løses skriftlige matematiske Opgaver, og Færdighed i Regning kræves udtrykkelig. Alligevel vil det Timetal, der henlægges til dette Fag, ikke kunne væsentlig forøges, i det mindste ikke for de Disciples Vedkommende, der som studerende gaa den historisk-sproglige Vej. Fordringen synes altsaa streng. Men den bliver endnu strengere derved, at Overgangsprøven i Arithmetik og Geometri skal omfatte ikke blot, hvad der er læst i det sidste Aar, men ogsaa, hvad der er læst i alle de lavere Klasser. Nu skal jeg villig indrømme, at jeg nødig vilde, at et Menneske, der faar den højeste forberedende Dannelse, Staten selv giver nogen af Landets Sønner Adgang til, skulde undvære noget af det, der kræves i Mathematik. Jeg har endog ondt ved at forlige mig med, at han herefter slet ikke kommer til at kjende noget til Stereometri eller Trigonometri; et dannet Menneske burde dog efter min Mening kunne forstaa, hvorledes et Kars Rumfang lader sig udmaale uden Brug af et Pottemaal, og hvorledes det lader sig gjøre at maale Afstanden mellem to Punkter, uden at man kan tilbagelægge Vejen imellem dem. Og jeg indser ikke, hvorledes det er muligt at bøde paa den opstaaende Mangel paa den

Maade, Ministeriet peger paa henimod Slutningen af Rundskrivelsen af 9de Avgust. Men skal de Fordringer, der nu stilles i Mathematik, ikke blive aldeles uoverkommelig for Disciplene, ser jeg ikke andet end, at det bliver uundgaaelig nødvendigt, at der tilvejebringes og bruges meget kortere Lærebøger i Faget, end de lærde Skoler hidtil have brugt. Det samme maa ske i Historien, hvor Ministeriet da ogsaa selv har stillet noget saadant i Udsigt. Alligevel vil Arbejdet i Skolens Mellemlklasser blive svært nok, saa svært, at jeg frygter, det vil ikke vare længe, før vi atter høre de samme Klager over Overlæsselse som for 10 Aar siden; og denne Gang ville de efter min Mening være beføjede. Thi det er ikke nok med, at det egentlige Læsearbejde bliver større; ogsaa det skriftlige Hjemmearbejde vil i disse Klasser blive større, end det før var. Foruden dansk Stil maa der i det mindste i 3die og 4de Klasse skrives latinsk eller af Realisterne tysk Stil, fransk Stil og matematiske Opgaver; det er i det mindste et skriftligt Arbejde mere, end der i de fleste Skoler tidligere krævedes. Og saa maa man huske, Discipelen faar alligevel 36 Skoletimer hver Uge, hvoraf de 6 gaa til Gymnastik og Sang. Saa det vil gaa, som mango have frygtet; den Undervisning, der bærer mest og bedst Frugt for Barnets hele aandelige Udvikling, den mundtlige i Timerne paa Skolen, den vil blive indskrænket; men Fordringerne til Hjemmearbejdet ville blive langt større end før. Dette vil i Forening med, hvad jeg tidligere har omtalt i Anledning af Optagelsesprøvens Ordning, alt sammen kun føre til Slappelse og Svækkelse af Skolens Arbejdskraft. Og hvad Følgen deraf vil blive paa en Tid, da der paa saa mange Steder fremtræder saa stærk en Uvillie

imod den lærde Skole, — det er let at se, det behøver jeg ikke at sige.

Men naar nu Faren virkelig er saa stor, hvorledes skulde den saa have været undgaaet? Jeg vil her vogte mig for at gaa bort fra den Virkelighed, der er given ved den ny Undervisningslov og Anordningen om Realafgangsprøven i Forbindelse med vor lærde Skoles hidtilværende Udvikling; derfor vil jeg blot pege paa to Ting, hvorved Arbejdet i Mellemklasserne strax vilde være blevet ikke lidet lettere, medens de efter min Overbevisning tillige vilde have hjulpet Skolen til mere at sætte sit Maal i den unges aandelige Udvikling og Modenhed, mindre i de blotte Kundskabers Mængde eller i Omfanget af den erhvervede Viden og Færdighed. Man kunde have undladt at kræve skriftlige matematiske Opgaver løste ved Afgangsprøven, i det mindste for de Disciples Vedkommende, der have det sværeste Arbejde, dem nemlig, der gaa den historisk-sproglige Vej; jeg ved dog, at selv dygtige Matematiklærere kun tillægge Opgaver, der skriftlig løses hjemme, liden Betydning, fordi det er saa godt som umuligt at sikre sig, at hver enkelt Discipel udfører Arbejdet selvstændig. Og man kunde aldeles have afskaffet den latinske Stil; det rigtige heri skal jeg imidlertid ikke her søge at godtgjøre; jeg har søgt det i Indbydelsesskriftet for ifjor. Og jeg kan ikke andet end beklage, at man ikke paa Latinen har overført, hvad man efter de Fordringer at slutte, der gjøres til den grammatiske Kundskab i Oldnordisk, dog synes at indrømme. I dette Sprog kræves det til Afgangsprøven blot, at Discipelen skal kunne gjøre Rede for de Sprogformer, der forekomme i det Stykke, han opgiver. Derved indrømmes det, at til at kunne læse en Bog

i et fremmed Sprog, er det nok blot at kjende dettes Former, naar de forekomme; det er ikke fornødent selv at kunne danne dem. Og derved er det middelbart indrømmet, at det blot er for Stilens Skyld, Færdigheden ved andre Sprog kræves udviklet ogsaa i den sidste Retning. Nu gjælder det blot om, at det bliver klart, hvor stort og svært et Arbejde det er, der kræves for ogsaa at naa det sidst paa pegede Maal. Bliver dette klart, saa er der Grund til at haabe, man vil snart komme til rent at afskaffe Stilen i fremmede Sprog som Gjenstand for Skoleundervisningen og blot kræve Færdighed i at kunne læse en Bog i dem. Thi saa maa man dog vistnok se, at den „aandelige Gymnastik“, der ligger i Stileskrivningen, er dyrt betalt med den Anvendelse af Tid og Kraft, Stilen medfører. Og for den umiddelbare Nyttens Skyld kan det dog ikke være, at man kræver Stilen. I Virkeligheden er det dog kun yderst faa Tilfælde, hvori Livet selv kræver Færdighed i at kunne skrive fremmede Sprog. Den, der virkelig kan læse en Bog i et saadant, behøver aldrig at anvende megen Tid eller Kraft for at bringe det til at kunne tale det, naar dette virkelig bliver en Nødvendighed for ham; Færdighed i at kunne skrive det er for de aller fleste Mennesker aldeles overflødig.

Hermed skal jeg slutte disse Udtalelser. Man vil maaske spørge, hvorfor jeg kommer med dem nu, da det er bag efter. Jeg svarer, at den Gang Ministeriet ifjor nedsatte et Udvalg til Forberedelse af den ny Skolelovs Gjennemførelse, og saa gav de Rektorer, der ikke selv vare kaldte til personlig Medvirkning ved dette Udvalgs Forhandlinger, Adgang til skriftlig at udtale sig om Sagen, da indsendte jeg en udførlig Betænkning, hvori jeg næsten i alle Stykker udtalte

mig paa samme Maade, som jeg har gjort det i dette og i forrige Aars Indbydelsesskrift; kun har min Anskuelse derved, at jeg siden stadig har syslet med den, vundet større Klarhed og Sammenhæng, end den kunde fremtræde med i en Opsats, jeg kun havde kort Tid til at udarbejde. Naar jeg nu har udtalt det samme offentlig, for saa vidt den Udtalelse kan kaldes saaledes, der kun sker i et Indbydelsesskrift fra en Skole, da har jeg ikke gjort det uden stor Betænkelighed. Jeg har ikke let ved at tillade mig selv at udtale mig offentlig i en Retning, der ikke stemmer med de Anskuelser, det Ministerium følger, som jeg som Embedsmand staar umiddelbart under. Men jeg har troet at skyldte baade Sagen og mig selv frit at sige min Mening saa bestemt og klart, som det er mig muligt; jeg har ikke kunnet forsvare for mig selv at undlade at advare om den Fare, der efter min fulde Overbevisning truer den lærde Skoles Bestaaen ved den Maade, Loven er bleven gennemført paa. Og selv dette vilde jeg ikke have gjort; jeg vilde have været bange for at give mine Anskuelser den forøgede Styrke, de faa for mig selv ved at komme paa Prent, dersom jeg ikke havde været sikker paa, at denne Afvigelse i Anskuelser ikke svækker den Kraft, jeg ellers kan have til trolig at røgte min Gjærning efter den Maade, der foreskrives mig af den Myndighed, jeg har at lyde.

Viborg Kathedralskole, den 17de Maj 1872.

H. H. Lefolii.

Udsigt
over
de offentlige Prøver
i

Viborg Kathedralskole for Skoleaaret 1871—72.

I. Mundtlig Afgangsprøve.

Lørdagen den 29de Juni.

Kl. 8.	7de Kl. a.	Græsk.
— 11.	—	Latin.
— 3.	—	Historie.

Mandagen den 1ste Juli.

Kl. 8.	7de Kl. a.	Arithmetik.
— 11.	—	Geometri.
— 3.	—	Naturlære.
— 6.	—	Hebraisk.

Fredagen den 5te Juli.

Kl. 10.	4de Realkl. a.	Tysk.
— 3.	—	Fransk.

Lørdagen den 6te Juli.

Kl. 10.	4de Realkl. a.	Dansk.
— 3.	—	Engelsk.

Mandagen den 8de Juli.

Kl. 10.	4de Realkl. a.	Historie.
— 3.	—	Arithmetik.

Tirsdagen den 9de Juli.

Kl. 10.	4de Realkl. a.	Naturhistorie.
---------	----------------	----------------

Torsdagen den 11te Juli.

— 3.	4de Realkl. a.	Geografi.
------	----------------	-----------

Fredagen den 12te Juli.

— 8.	4de Realkl. a.	Geometri.
------	----------------	-----------

2. Skolens Aarsprøve.

samt skriftlig Afgangsprøve for Realdisciple.

a. Skriftlig Del.

Lørdagen den 15de Juni.

- 8—12. 7de Kl. b. Udarb. i Modersml., bnd. Opg.
4—8. — Oversættelse fra Latin til Dansk.

Mandagen den 17de Juni.

- 8—12. 7de Kl. b. Oversættelse fra Dansk til Latin.
4—8. — Geometri.

Fredagen den 18de Juni.

- 8—12. 7de Kl. b. Udarb. i Modersml., fri Opg.
4—8. — Arithmetik.

Lørdagen den 29de Juni.

- 8—11. 5te Kl., stud. Afd. Latinsk Stil.
8—12. 4de Realkl. Regning.
8—11. 4de Kl. Dansk Stil.
8—11. 3die Kl. Regning.
8—11. 2den Kl. Dansk Stil.
3—6. 6te Kl. Latinsk Stil.
3—6. 5te Kl. Arithmetik med Regning.
3—7. 4de Realkl. Dansk Stil, fri Opgave.
3—6. 4de Kl., stud. Afd. Fransk Stil.

Mandagen den 1ste Juli.

- 8—11. 5te Kl. Dansk Stil.
8—12. 4de Realkl. Dansk Stil, bnd. Opg.
8—11. 4de Kl., stud. Afd. Latinsk Stil.
8—11. — Realafd. Tysk Stil.
8—11. 3die Kl. Dansk Stil.
8—11. 2den Kl. Regning.
8—10. 1ste Kl. Dansk Stil.
3—6. 6te Kl. Dansk Stil.
3—6. 5te Kl. Geometri.

3—6. 4de Reakl. Skrivning.

3—6. 3die Kl., Realafd. Tysk Stil.

Tirsdagen den 2den Juli.

8—11. 5te Kl., stud. Afd. Fransk Stil.

b. Mundtlig Del.

Lørdagen den 29de Juni.

11. 6te Kl. Naturhistorie.

Mandagen den 1ste Juli.

8. 6te Kl. Tysk.

11. — Fransk.

Torsdagen den 4de Juli.

4. Hele Skolen. Sang.

Fredagen den 5te Juli.

8—9. 2den Flskl. Dansk.

8—10. {7de Kl. b. } Latin.
 {5te Kl. }

8—10. 1ste Flskl. Naturhistorie.

10—12. 6te Kl. Latin.

10—1. 3die Kl. Naturhistorie.

3—6. {4de Kl. } Historie.
 {4de Reakl. b. }

3—6. 3die Kl. Tysk.

Lørdagen den 6te Juli.

8—9. 2den Flskl. Tysk.

8—10. {7de Kl. b. } Matematik.
 {5te Kl. }

8—10. 1ste Flskl. Geografi.

8—11. 3die Kl. Religion.

10—12. 6te Kl. Geometri.

10—1. {4de Kl. } Geografi.
 {4de Reakl. b. }

11—12. {7de Kl. b. } Græsk.
 {5te Kl., hist.-sprgl. Afd. }

3—5. {4de Rlkl. b. } Dansk.

3—6. 3die Kl. Fransk.

Mandagen den 8de Juli.

8—9. 2den Flskl. Fransk.

8—10. {7de Kl. b. } Historie.

8—10. 3die Kl. Realafd. Engelsk.

8—11. {4de Kl. } Naturhistorie.

{4de Rlkl. b. }

10—12. 1ste Flskl. Historie.

11—12. 5te Kl. Geografi.

11—1. 6te Kl. Arithmetik.

3—6. {4de Kl. } Tysk,

{4de Rlkl. b. }

3—6. 3die Kl. Historie.

Tirsdagen den 9de Juli.

8—9. 5te Kl. Tysk.

8—9. 2den Flskl. Geografi.

8—10. 6te Kl. Græsk.

9—10. {7de Kl. b. } Naturlære.

{5te Kl. math.-ntrvdsk. Afdl. }

10—12. 6te Kl. Historie.

10—12. 1ste Flskl. Religion.

10—1. 4de Kl. Arithmetik.

3—4. 2den Flskl. Naturhistorie.

3—6. {4de Kl. } Fransk.

{4de Rlkl. b. }

3—6. 3die Kl. Arithmetik.

Torsdagen den 11te Juli.

8—9. 5te Kl. Naturhistorie.

8—9. 2den Flskl. Religion.

8—10. 3die Kl. stud. Afdl. Latin.

8—10. 1ste Flskl. Regning.

- 10—11. 5te Kl. Fransk.
 10—11. 2den Flskl. Historie.
 10—1. 4de Kl. Geometri.
 10—1. 3die Kl. Geografi.
 3. 6te Kl. Religion.
 3—5. 1ste Flskl. Tysk.
 3—6. 4de Kl. stud. Afd. Latin.

Fredagen den 12te Juli.

8. 6te Kl. Geografi.
 8—11. $\left. \begin{array}{l} (4de\ Kl. \quad) \\ (4de\ Rlkl.\ b.) \end{array} \right\}$ Religion.
 11—12. $\left. \begin{array}{l} (4de\ Kl.\ Realafd.) \\ (4de\ Realkl.\ b.) \end{array} \right\}$ Engelsk.

Lørdagen den 13de Juli Kl. 10 holdes **Skolens aar-**
lige Fest til Kundgjørelse af Prøvernes
 Udfald.

Torsdagen den 4de Juli Kl. 8 holdes **Optagelses-**
prøve over de Disciple, der ere meldte til
 at indtræde i Skolen.

Undervisningen aabnes igjen i det ny Skoleaar
Torsdagen den 15de Avgust Kl. 8.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Skolens
 Aarsfest indbydes Disciplenes Forældre og Foresatte
 saa vel som enhver som helst, der ellers maatte have
 Sind til at følge med, hvad der vedkommer Skolen
 og dens Gjærning.

Viborg Kathedralskole, d. 7de Juni 1872.

H. H. Lefolii.
